

**Kürt sorunu baskıyla
çözülemez**

PYSK Yürütme Komitesi sözcüsü, Türk devletinin Kürt sorununu silahla, şiddetle ve baskıyla çözemeyeceğini belirtti. S. 6'da

nû Roj

Dersim'e Ortaasya oyunu

Sözde Dersim'i (tabii 'Tunceli' olarak) korkunç yalanlar yer alıyor. Dersim'in 'kök'ü, Ortaasya'ya bağlanmaya çalışılıyor. Kitabın yazarı ile görüştük. S. 9'da

Çamur deryasında temizlik tartışması

Susurluk ardındaki savaş aygıtını yıllarca yönetmiş olanlar şimdi 'iktidar' ve 'muhalefet' rolleriyle kayıkcı kavgası yürütüyorlar. Basın yasasında değişiklik tartışması ise, yeni bir örtme harekâtı olarak kullanılıyor

★ Susurluk olayı devletin çeteleştiğini net olarak ortaya çıkardı. Korucubaşı ve DYP milletvekili Sedat Edip Bucak'ın katliam suçlusu olarak aranan Abdullah Çatlı'yı 'kahraman ilan etmesi; Mesut Yılmaz'ın "1983'te kurulan gizli yapı son iki yılda kötüye kullanıldı" şeklindeki açıklaması ve Çatlı'ya verilen yeşil pasaporttaki imza silsilesi bile bunun itirafı durumunda.

★ Ancak işin içinden devleti sıyırmaya çalışma çabaları, iktidar ve 'muhalefet'in elbirliğiyle sürdürülüyor. Yılmaz'ın yarım ağız açıklamasıyla bile 1983'ten bu yana hükümet ortaklığı yürüten tüm partilerin işin içinde olduğu ortaya çıkarken, konu hâlâ 'münferit' sayılarak örtülmeye çalışılıyor. Basın Yasası'nda değişiklik üzerine sürdürülen tartışma ise gündemi kaydırmayı amaçlıyor. S. 11'de

ÇETÊ MEZİN ENQERÊ YE!

R. 3

DEVLETİN ÇETECİLİK GELENEĞİ

S. 4'TE

SİYASET VE TÜRK GLADİOSU

S. 5'TE

SU, SEVİNÇ GETİRMEYECEK- Diyarbakır Tabipler Odası'nın raporunda sulu tarıma geçişle birlikte GAP alanındaki yerleşim birimlerinde iklimin, tropikal hastalıklara davetiye çıkaracak şekilde değişeceği açıklandı.

GAP'ta tropikal tehlike

✓ Diyarbakır Tabipler Odası'nın hazırladığı bir rapor, GAP'ı tropikal hastalıkların beklediğini ortaya çıkardı. Raporda, bölgenin sulanması ve barajların faaliyete girmesi ile bölge ikliminin tümüyle değişeceğine dikkat çekildi.

✓ Sulu tarıma geçişle bölgedeki kara iklim koşullarının yağışlı iklime dönüşeceği vurgulanan raporda, buna bağlı olarak gece ve gündüz arasındaki ısı farkının da azalacağına işaret edildi, bunun ise tropikal hastalıkları yaratacağı belirtildi. Rapor, kapıda bekleyen hastalıkları teker teker sıralıyor.

S. 3'te

Karanlık ilişkiler ve Sansür

Bir oyun oynanırken taşların yerli yerinde olmalı ki oyun kuralına göre oynansın. Türkiye de ise hiç bir şey yerli yerinde değil hükümet iktidar değil yönetici yönetici değil kukla. Son susurluk kazasında ortaya çıkanlar gerçek iktidarın kimlerde olduğu bir kez daha gün yüzüne çıktı. Devletin en tepesinden en alt tabakasına kadar bir çok kimse pisliğe (gladyo) ya bulmuş. Gladyo CIA nin soğuk savaş döneminde NATO ülkelerinde Komünist tehlikeye karşı kurulan savaş örgütü bu ülkelerde bir çok pis işlere buluştuktan sonra soğuk savaşın bitmesinin etkisiyle Avrupa bir bir ortaya çıkartıp tasfiye edildiler. Türkiye de ise bilinmesine rağmen üzerine gidilmedi tasfiyeyi bırak güçlendirildi komünist tehlikeye karşı kurulan örgüt bu kez bölücülük hedef gösterilerek Kürtlere karşı kullanıldı. Kürtlerle mücadele ederken kullandıkları gayri meşru bütün yöntem ve kişiler bugün bir bir açığa çıkıyor. Artık devlet yetkilileri tarafından da kabullenilen kirli ilişkiler bilinmesine rağmen sivil toplum örgütlerinin harekete geçerek bu kirli savaşa ve ilişkilere karşı toplumu örgütleyerek kitlesel bir karşı koyuşu gösterememesi duyarsızlığın ve güvenin ulaşığı nokta bakımından önemlidir. Basının olayı kısmi bile olsa araştırması üzerine paniklenen hükümet hem gündem değiştirmek hemde basını susturmak için yeni sansür yasaları hazırlıyor.

Baskılarla arcağ güdümlü basın susturulabilen halkların sesi olan basın susturulamaz.

Bizler ipliği pazara çıkmış bütün karanlık ilişkilerle bulaşmış kontra çetesi (devlet) olan yönetimin artık meşruluğunu yitirdiğini bu bilinçle tüm duyarlı kesimlerin kontra çetesine karşı tavır almaya çağınıyoruz.

Devlet hâlâ 'itaatkâr Kürt' arıyor

Irak'taki taktik TC'ye yaramadı. Kürtlerin mücadelesini yine Kürtlerden oluşturulan paralı milislerle, 'cahş'larla boğmaya çalışma çabası; yani koruculuk uygulaması, çökmeye başladı. Korucuların silahları toplanırken, bu kez 'özel koruculuk' uygulaması devreye konuluyor. Yeni TC sloganı "korucu öldü, yaşasın özel korucu" şeklinde.

Devlet 'daha itaatkâr Kürtler'in peşine düştü. Bölgede şimdiye kadar MHP ile işbirliği içine giren korucubaşları ve aşiret reisleri aracılığıyla bu tipteki kişiler tespit edilerek il, ilçe ve kasabalarda 'özel korucu timleri'ne almıyor. Ancak katılım, devletin beklediği ölçüde gerçekleşmiyor. Van'daki uygulama, bölge çapında hızlandırılacağı benziyor. S. 3'te

Hakkari'ye SUS payı

HAKKARI- Bir süre önce kapatma kararı alan Hakkari Belediyesi'ne bir milyar lira para yardım yapıldı. Belediyenin ise 70 milyar lira borcu bulunuyor.

Yaklaşık 10 ay çalışanlarının maaşlarını maddi sıkıntılardan dolayı ödeyemeyince, ekim ayında Belediye Meclisi'nce oy birliğiyle "belediyeyi kapatma" kararının alınması ardından hükümet, Hakkari Belediye Başkanı Abdurrahman Keskin'i Ankara'ya çağırdı. Geçtiğimiz hafta Ankara'ya giden Keskin'e yardım olarak bir milyar lira para verildi. Yaklaşık 70 milyar lira borcu bulunan Hakkari Belediyesi'ne geri kalan yardımların taksitler halinde yapılacağı, ancak ödenecek taksitlerin miktarının ne olacağı konusunda hükümetçe bir açıklama yapılmadığı belirtildi. Başkan Keskin, aldıkları parayla ancak çalışanların alacaklarının bir kısmını ödeyebildiklerini, "yardımların yapılmaması durumunda belediyeyi kapatma kararının da doğal olarak da uygulamaya gireceğini" söyledi.

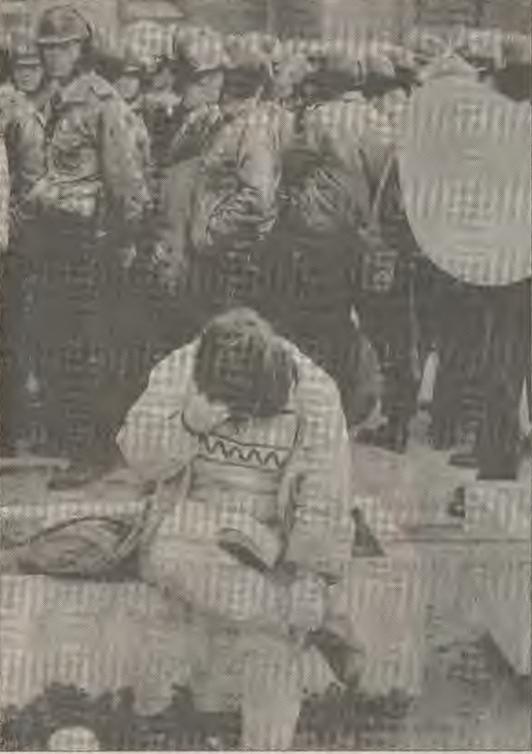
'Temel sorunumuz can güvenliği'

Eğitim-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Haydar Kılıçoğlu, Kürt bölgesindeki eğitim emekçilerinin durumunu gazetemize anlattı. Kılıçoğlu, "en temel sorunumuz yaşam sorunudur. Başka bir deyişle can güvenliği sorunudur. Bugüne değin 20'nin üzerinde eğitim emekçisi üyemizin katledilmesi, onlarcasının da yaralanması, yaşam hakkı ve güvenliği konusundaki vehameti anlamaya ve anlatmaya yetmektedir" dedi.

Anadilde eğitim hakkının evrensel boyutuna da işaret eden Kılıçoğlu, Eğitim-Sen tüzüğünde bu hakkın 'toplumsal' değil 'bireysel' bir hak olarak tanımlanmasını da eleştirdi ve "bu hak bireylere ya da toplumlara sonradan bahşedilen bir hak olamaz. Anadilde eğitim hakkı bir insan hakkıdır. Çağdaş hukuk toplumlarının tümünde anadilde eğitim yapılabilmesi için gerekli olan tüm altyapılar hazırlanmaktadır" dedi. S. 4'te

Eğitim-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Haydar Kılıçoğlu ile Kürt bölgesindeki eğitim emekçilerinin durumunu konuştuk

'Temel sorunumuz can güvenliği'

"Bugüne değin 20'nin üzerinde eğitim emekçisi üyemiz katledildi, onlarcası da yaralandı" diyen Eğitim-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Haydar Kılıçoğlu, bölgedeki eğitim koşullarının öğrencilerin yanı sıra eğitimcileri de kıskaçta aldığını dikkat çekti.

Kürt coğrafyasında görev yapan eğitim emekçilerinin karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak gazetemize açıklamalarda bulunan Eğitim-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Haydar Kılıçoğlu, yaşadıkları baskı ve haksızlıklar ile uygulanan yanlış politikaları anlattı.

● Bölgede görev yapan eğitim emekçilerinin karşılaştıkları temel sorunlar nelerdir?

○ Bölgede yıllardır süregelen sıkıyönetim ve Olağanüstü Hal uygulamaları, şüphesiz tüm toplum kesimlerini olduğu gibi, biz eğitim emekçilerini de oldukça olumsuz etkilemektedir. Dayatılan ağır koşullar, anti demokra-

tik yasalar, hak arama öndüne oluşturulan engeller, görev yapan emekçileri tam bir kıskaç içinde tutmaya yöneliktir.

En temel sorunumuz yaşam sorunudur. Başka bir deyişle can güvenliği sorunudur. Bugüne değin 20'nin üzerinde eğitim emekçisi üyemizin katledilmesi, onlarcasının da yaralanması, yaşam hakkı ve güvenliği konusundaki veha- meti anlamaya ve anlatmaya yetmektedir.

İkincil bir engel olarak da sendikâl mücadele öndüne çıkarılan engelleri görmekteyiz. Bölgede sendikacılık yapmak, sendikâl mücadelede saf tutmak, üye olmak, yasadışı bir iş yapmaktaki es-

Kürt coğrafyasında görev yapan eğitim emekçilerinin karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak gazetemize açıklamalarda bulunan Eğitim-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Haydar Kılıçoğlu, OHAL'in eğitim emekçilerini de oldukça olumsuz etkilediğini belirtti.

değer görüldüğünden üye ve yöneticilerimize her türlü baskı rahatlıkla uygulanmaktadır. Bunlardan bazıları; keyfi gözaltılar, sık sık açılan idari soruşturmalar, açığa almalar, keyfi atamalar, sürgünler ve maaş kesimi gibi çeşitli cezalandırmalardır.

● Bu temel sorunlar dışında başka problemleriniz neler?

○ Bölgemizde üyelerimizin sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayabilecekleri birim veya alanlar yoktur. Kendini meslek ve branşında geliştirmek isteyen üyelerimiz, bunun alt yapısı olmayacak en küçük bir olanağa sahip değildir. Bölgede yerleşim birimleri dikkate alındığında ulaşım problemi de başlı başına sorun olmaktadır. Eğitim emekçilerinin karşılaştıkları sorunlardan bir tanesi de çalıştıkları işyerlerinin fiziki yetersizliklerinden kaynaklanan sorunlardır. Yer yer adeta ahır andırın tipte binalarda eğitim-öğretim yapılmaya çalışılmakta, sürekli yakacak, araç-gereç teminiyle haşır neşir olunmaktadır.

Yine OHAL Bölgesi oluşu nedeniyle öğretmenlerin istemleri dışında, diğer bölgelerde olmadığı halde 30 saat derse girme zorunda bırakılmaları başlı başına bir dayatmadır.

● Bölgede kapalı okul sayısı kaç?

○ Bölgedekapalı okul sayısı 3000'in üzerinde.

● Bölgedeki Yatılı Bölge Okulları (YİBO) hakkında bilgi verebilir misiniz? bulunmakta mıdır?

○ Bölgemizde 100'ün üzerinde Yatılı Bölge Okulu mevcuttur. Türkiye'de bulunan YİBO'ların yüzde 90'ı bölgemizedir.

● Peki YİBO'ları sağlıklı buluyor musunuz?

○ YİBO'ları sağlıklı bulmuyoruz. Bu okullarda yapılan eğitimin başarılı sonuçlar getirmedeği tespit edilmiştir. Aile ortamından uzak, sevgisiz ve de mekanik bir

eğitim-öğretim her şeyden önce çocuğa sevgisizliği kazandırmaktadır. Bu okullarda yapılan eğitimde, abartılı disiplin le çocuğun dünyası karartılmaktadır.

● Bölgenizde öldürülen eğitim emekçilerinin toplam sayısı kaç? Faileri yakalanan var mı?

○ 22'si üyemiz olmak üzere, bölgemizde 152 eğitim emekçisi öldürülmüş ve de katilleri bulunmamıştır.

● Öğretmen açığı ne durumda?

○ Bölgemizde çok yoğun bir öğretmen açığı mevcuttur. Ülke genelinde mevcut olan açık, bölgemizde çok daha büyük boyuttadır. Kapalı bulunan okulların eğitim-öğretime açılmasıyla birlikte bu açık onbinlerle ifade edilebilecektir.

● Eğitimde özelleştirme konusunda neler düşünüyorsunuz?

○ Eğitimde özelleştirme, genelde uygulamaya konulan özelleştirme uygulamasından bağımsız düşünülemez. Genelde yapılan özelleştirme uygulaması özellikle reel sosyalizmin çözümlerinden sonra, kapitalist ülkelerde emekçilerin elde ettikleri hakların geri alınma isteminden, gasp edilmesi uygulamasından başka bir biçimde değerlendirilemez. Kısacası bu özelleştirme, sermayenin emekçi halka karşı uygulamaya koyduğu sosyal, ekonomik ve politik bir saldırı aracıdır.

Özellikle eğitimde uygulanmaya konulmak istenen özelleştirmeyle, TC Anayasası'ndaki "Eğitim-öğretim devlet okullarında zorunlu ve parasızdır" hükmü çiğnenmek istenmektedir. Bu uygulamayı para olanlara eğitim hizmeti sunulmak istenmekte, devlet bu alandan çekilmeyi hedeflemektedir. Sosyal devlet anlayışı bitirilir, eğitim harcamaları emekçi halka fatura edilmiş ispenmektedir. Ayrıca özelleştirme uygulamasıyla emekçilere öğüt-

stülük, dağınıklık dayatılmaktadır.

● Son olarak bize, ana dilde eğitim hakkındaki düşüncelerinizi açıklar mısınız?

○ Anadilde eğitim hakkının evrensel bir boyutu bulunmaktadır. Bu hak bireylere ya da toplumlara sonradan bahşedilen bir hak olamaz. Anadilde eğitim hakkı bir insan hakkıdır.

Çağdaş hukuk toplumlarının tümünde anadilde eğitim yapılabilmesi için gerekli olan tüm alt yapılar hazırlanmaktadır. Bu hak kullanılması için gerekli koşulların tamamı hazırlanmaktadır.

● Bu konuda Eğitim-Sen tüzüğü ne durumda?

○ Eğitim-Sen tüzüğünde yer alan, "Herkes kendi anadilinde eğitim yapma hakkı tanınmalıdır" hükmü de yetersizdir. Burada bu hak bireysel bir hakka indirgenmiştir. Oysa bu hak toplumsal olarak kullanılmalı ve de alt yapıya devlette hazırlanmalıdır. Bunun için gerekli koşulların tümü yaratılmalıdır.

● Ana dili sadece bir konuşma dili olarak algılayabilir miyiz?

○ Anadil çocuğun yetiştiği çevredeki dili olarak algılanabilir. Bu dil sadece bir konuşma aracı olarak algılanmamalıdır. Çocuğun bu dili öğrenirken birlerce yıl önceden yaratılan değer yargılarını; folklor, ninni, masal, deyim, şarkı ve türkü gibi, öğrenmesi kaçınılmazdır. Bir ninninin bin yıllık bir tarihçesi varsa, bu çocuğun kökünü bilgisinin birlerce yıl geriden geldiğinin işaretidir. Kendi anadilinde eğitim yapan öğrenci 5-6 yaşında dahi olsa derinliği onbinlerce yıl önceden ifadesini bulur. Siz ona başka bir dil dayatırsanız ona kökünden koparmış, bilgisiz, eğitimsiz, edinimsiz biri olarak onu karşınıza alırsınız. Bu duruma düşmemek için mutlaka anadilde eğitim yapılmalıdır.

(DIYARBAKIR)

Romanyalı tarihçi N. Iorga "Osmanlı İmparatorluğu'nu Bizans'ın bir devamı, Müslüman rengine boyanmış bir şekli" olarak tanımlar. "Bizansta oyun çoktur" geleneği Osmanlıdan TC'ye miras olarak devrolur. Zira oyun oynamak Kültürel miras, örgüt ve ekiple mümkündür. Modern çağla bütünleşen bu araçlar inceltilecek modernce(!) sürekliliği sağlar. Başka türlü tepeden tırnağa kirlenen, toplumu da birlikte kirliliğe sürükleyen, memleketi çeteler cenneti, halk için yaşanmaz bir cehenne çeviren bu barbarlık nasıl ayakta kalabilir?

Bir yanda, anti-emperyalist geçinerek, dünyadaki sosyalist devlet ve komünist partilerden destekler devletini oturtan, diğer yanda emperyalistlerle ittifaklar geliştirmek için kalk kıyafetinden tut da evliliğini bile bu ilişkilere endeksleyen bir kurucusu olan ülke.

Komünizme karşı, komünist partisini kuran, Mustafa Suphi'nin davetçisi i, karşılayıcı, prolesterocu, katletirici, ölümlü kınayan hümaniteri, katilleri mukafatlandıran, tüm oyunlar ortaya çıkar diye katillerin posasını çıkarırcasına kulandıktan sonra "canı" lerin temizleyeni (!) "hukuk ve adalet icracısı" olduklarını ilan eden, tarihi devlet yönetme yeteneğine dayanan mirasıçı .

Türkiye'nin trafik kazalarıyla, neredeyse savaşta yitenleri yakalayacak boyutta, vahim bir ülke olduğu bilinir.

3- Kasım - 1996 gecesi Susurlukta damperli kamyon mercedesi çarptı, üç haftadan beri manşetleri düşeyen, medyanın ana sermayesi olacak ilginçlikteki kaza haklarını gündemine oturdu. Ölen Emniyet müdürü Kocabaş, Osman Şahin'in deymişle "Fırat'ın sırtındaki kan Bucaklar'ın lideri korucubaşı -milletvekili; ülkücü lideri, Balgat katliamı(7 TIP, II)'nin başkanı, Abdî İpekçi'nin katillerinden Ağca'yı cezaevinden kaçıran ve sayısızca insanın katili, dünyada kırmızı bültenle aranan(!) uyuşturucu mafya lideri, Mehmet Özbay sahte Kimlikli, Ağar, Kozakçıoğlu, Mentşe, Aksoy onaylı "her tür silahı kullanabilir" ruhsatlı, TC tarafından verilmiş Mali Müfettiş yeşil pasaport sahibi, Ataköy Florya özel tim lojmanlarına yakın güvenliktli ikametgahlı; daha da, önemlisi Lübnan ve Türkiye Cumhuriyet'lerde TC adına darbe girişimcisi, Özgür Ülke gazetesi bamba-cısı, Başbakan Tansu Çiller'in "terörün destekçileri Kürt işadamları listesine"ne uygun Cantürklerin, Buldanların, Serhatların katillerinden, Ağansoy, Alaattin Çakıcıların işortacı ve ülküdaşları Abdullah Çatl-lı, sevgilisi ve eylem arkadaşı Gonca Us çıktı.

Lacivert Mercedesin içinde, kahraman devletin kahraman polisi, kahraman korucubaşı - milletvekili aşiret reisi ağa Sedat Bucak ve yukarıda ortaya çıkan ve kıkmayan etkileriyle uluslararası eylemci milletperver(!) mafya lideri; emniyet emek müdürü, işçiler -adalet bakanı Mehmet Ağar'ın yeraltı dünyasının şefi ülkücü Abdullah Çatl-lı, savunma değil susturuculu saldırı silahlarıyla çınkına işler sarpa sardı.

Bir diğer ilginç olay, devlet; bu olayı Yüksekova, Diyarbakır, Sirt, İzmir, İzmit ve Urfa (üniformalı Söylemez) çetelerinde olduğu biçiminde "münferit" olarak değerlendirdi. Değerlendirilecek gibi de değildi bu kahramanlar.(!) Kamyon devleti öylesine bir pozisyonunda çarpmıştı ki; 'Evren - Güreş'e sulkast', 'ekmek fiyatlarıyla oynama' gibi gündem değiştirme girişimleri de bu zedelemeye gidemeye yetmiyor. Ortadaki deillerle Bakan Ağar'ın istifia manevaraları ve PKK'ya da anti-terör propagandasını dozajını yükseltmek ve ardına gizlemek, "ananız - babanız- hocanız-bacınız" naralarının da bu leşi kaldıracak gibi olmadığı görüldü. Peki bu kadar ağır olan leş ne idi? Hep yapıcı çizerdik ya; çürüyen, mafyalanan, kontra-terör devlet diye ... İşte bu leş onun, yalnız kolu kanadı şu veya bu uzvu değil, ta kendisiydi. Açıkçası olay devletin kazaya uğramasıydı.

Abdullah Çatlı kişi olarak, Lübnan'da,Yunanistan'da ASALA'ya karşı eylemlerde bulunmaya, Türkiye Cumhuriyet'inde darbe tertiple-meye girişebilecek kadar cüretkar olabilir mi? Bu konuda Ağar'ın "Biz bu ülkenin sahabiyye, yurt içinde ve dışında 1000' den fazla operasyon gerçekleştirdik;" yine kendisinin tanımıyla "Bu memleketin esas sahibi MGK'dır" tanınmalarını yan yana koyduğumuzda Çatl-lı'yı, Kocadağ'ı ve Bucak'ı "münferit"ler arasına koymasına olası mı?

Devletin hukuk sistemi her dönem çetecilik üzerine zaten oturmuş durumu yeni değildi. Bu tarihsel, kültürel bir mirastır. Kültürel miras her zaman hukuku kendine tabi kılar. Tıpkı Kürt yurterve hareketinin gelişmesi karşısında, devletin zorlanması ve milliyetçi soven dalgayı pompalarken, devlet aleni olarak kendi savcısını bile vuran, yıllardır Silopi'den Şemzînan'a aşiretyle devlete soğuk terler döktüren ve PKK husumetle devletle anlaşan Jirkerler, bölgede kendisine etkileri görmezlikten gelinerek "sağ duyulu temiz Türk vatandaşları", "Ermeni uşağı Apo ve Kürtlere kan kusturdu"klar! işi Ankara'da Demirel tarafından karışıldıktan sonra, devlet televizyonunda Ünal Erkan, Ağar, Doğu Ergil ve aynı familyadan pek çok zatla Kürtlere Kürtçe küfrederken, Susurluk'tan farklı mıydı? Şah'ın devrimsiyle Yüksekova civarına yerleşen Cihangir Ağar'ın Dirî aşireti, buluştıkları uyuşturucu ve çetecilik devletin yapısına uygun olarak asker ve polisle ortak az mı çalıştı? Şımak'ta Tatarlar çete devletinin kendisi değil mi? Bölgeden dünyaya esarı, eroini, kokaini ve bilcümle uyuşturucuları taşıyan panzerler de mi, tıpkı Dersimci bombalyan helikopterler misali Afganistan'dan ya da başka ülkeden gönderilen "diş menşeli PKK"nın mıydı?

Bu devlette çetecilik geleneği öylesine köklüdür ki; eskiler bir yarı-son Türk devletinin kurmayları; Rauf Orbay, Kazım Karabekir, Ali Fuat Çebesoy, Çerkes Ethem vs. Osmanlıdan Jön-Türklerle, oradan da TC ye gelen önderler, M. Kemal tarafından İktidar hırslarıyla çetelerini kullanarak kompo ile saf dışı edilmişlerdi. Kimilerinin ülke dışına kaçmaları da kurtuluş olmamıştı. Bugünün Çatlılar, o günün Zilan vadisinde silahsız Kürt kadın kız ve çocuklarını mağaralarda tütsü ile boğan, ateşe veren Topal Osman'larıydı. Bucakların Kürt gençlerini patosa atarak parçalamaları unutulabilir mi?

Bugün ile o günün çeteciliği arasında çağa uygun eğitim ve araçların varlığı-yokluğu, bugünkü CIA tipi bir eğitim ve bağlantılara sahip olması ve uluslararası terör teşkilatıyla işçie olması işi vaha-metini artmıştır. Tek fark budur. Kısacası M. Ağar günün olanakla-ryla M. Kemal'in izindedir.

Ağansoy, Civan, Göknel, Susurluk, Koruculuk ve öterlerde Hamidiyecilik, Suphilerin öldürülmesi, Zilan, Ağrı, Dersim, Ermeni katli-amını yaptısın ayınada TC görülmüyor mu?

Çeteleşen bu devlete karşı mücadele ederken stratejik düşmanlar cephesinde de geçici ittifaklar, hayatın dayattığı günübürlük konular-da bile aynı söylemler kullanırken;

* Öncelikli olarak; Kürt ulusal demokratik hareketinin uzanabil-diği her alanda olası her birlik zorunludur. Zira bu çeteleri bugünkü boyuta vârdıran ve ortaya çıkaran esas etmen KUKM'dir. KUKM güçlerinin birliksiz geçirdikleri her an onlar için lükstür,

* Ortadoğu'daki devlet gelenekleri ve yapılan kan üzerine oluş-muş çete niteliğindedir. Başta Kürt halkının haklı mücadelesi olmak üzere Ortadoğu devrimci birliği ni oluşturulmak birlik ve enformasyon komisyonları, komplotcu zihniyeten uzak (ki bu zihniyet devlet geleneğinden ahlaklı olarak devrimcilere de buluştuğu) bir istibatart örgütlenisini oluşturarak kendisini ve kardeş kurumlarını eğitmiş ve ani harekete refleksini kazanmak zorundadır,

* Menzir'in Ağar'a, Durmuş Kıvrak'ın Cem Ersever'e, Ecevit'in Er-bakan'a, Mesut'un Çiller'e, Yazıcıoğlu'nun Türkeş'e karşı muhalefe-ti ve meselesi çete devlete daha iyi hizmet sorununda odaklanmak-tadır. Mücadele yükselir ve devlet kuşatıldıkça bunalmın derinleşir artar. Aralarında gelişki ve çatışmalar yoğunlaştıkça kırılırları da-ha berrak görülür. Devrimci bilinç ve uyanklık yaygınlaştıkça, or-taya çıkan irfîl ufaklı aleniyetlerde çete devlet kitlelerden ve dünya kamuoyundan izole etmek daha bir kolaylaşır. Buna hizmet eden her itifak mücahedlenin gereğiğir ve kaçınılmamalıdır. Devlet çetedir ama "kadir-i mutlak" bir bütün değildir. İçinde çıkar gurupları ve çatışmaları da mevcuttur. Bu çatışma alt düzeyden yukarıya hiç bek-lenmedik olanaklar sunabilir. Yeter ki güç olunabilir. Güç olmak devletin tepeden tırnağa silahlanmı işlevi çekti olduğu unutmadan devrimci örgüt ve örgütlenmelerin işlevi kılınmasıdır. Ancak, gele-neksellen devlet çeteciliğini köklü tasfiyeye bu götürebilir.

SES ARENA'YI KINADI

Partizanlığa medya desteği

DIYARBAKIR- Sağlık Emekçileri Sendikası Diyarbakır Şubesi Yürütme Kurulu tarafından geçtiğimiz hafta yapılan basın açıklamasında hükümetlerin devlet kurumlarına yönelik partizanca tutumlarının Refah-yol iktidarıyla daha da hızlandırıldığı belirtildi. Açıklamada, bu uygulamaların meşruluğu için medyanın da kullanıldığı kaydedildi.

"İrki-gerici ideolojinin yayıldığı genelgelerle kurum çalışanlarına yönelik uygulamalara artık dur diyoruz" denilen açıklamada, 24 Ekim'de yayınlanan ve yapımının Uğur Dündar olduğu Arena adlı programda, şiddet unsurunun ön plana çıkarılarak bir kurumun tüm elemanlarını hedeflediğine dikkat çekildi. Açıklamada, bu tür programlarla, sürgünlere karşı oluşan kamuoyu desteğinin engellenmeye çalışıldığı da belirtildi. Bu görüşlere yer verildi.

"Bizler çocuklarımızı yönelen şiddetin her tür-lüsüne karşı ve olayda suç unsuru mevcut ise, ki kanımızca mevcuttur, şiddet-i gerçeğeleştirilenler yasal, idari ve meslek ah-lakı çerçevesinde yargu-lanmalarını isteriz. Sosyal Hizmet çalışanları geçmişten beri gerici siyasal iktidarlar tarafından baskı-ya ve hukuk dışı uygula-malara maruz bırakılmış, yanısıra bu kurum-la-rın hizmet verdiği grubu oluşturan devletin koru-ması altında bulunan çocuklarımızın siyasi amaçlı eylemlere yönlendirilmek-

istenmiştir. Aynı gerici anlayış günümüzde de ya-ynıladıkları genelgelerle bakım ve koruma altında bulunan çocuk, genç ve yaşlılarımızı yönelik baskı-ları sürdürmektedir. Ço-cuklarımızın medyada yanlış ve gelişim süreçleri açısından sakıncalı olan bu tür programlara alet edilmesinin karşısında olduğumuzu belirtiyor, niyet ne olursa olsun programın partizanca uygulamalara karşı direnen kurum çalışanlarını kamuoyunda oluşan olumlu imajını zedelemeye ve sonuç olarak siyasi iktidarın partizanca kadrolaşma faaliyetlerine, dolayısıyla benzer uygulamaların devamına hizmet ettiğini ısrarla vurguluyoruz."

Açıklamada, Arena programında, SHÇK'teki partizanca kadrolaşmalarla değinildiğini, ancak kurumdaki yozlaşma ve çürütmenin sistemden kaynaklandığını gerçeğinin üzeri örtülerek, sorunun çalışanların niyetlerine indirildiğine işaret edildi. Açıklamada, reyting amaçlı olan ve kendilerini cevap hakkının dahi ta-minmediği bu tür programlar karşısında kamuoyuna tutum alma çağrısı da yapılarak, "program dikkate izleyenlerin kol-layca anlayabileceği gibi daha programın başında adeta bir senaryonun ha-yata geçirildiği, olayın program yapımının katkısıyla ve ön hazırlık-ıyla yaratıldığı anlaşılmaktadır" denildi.

Gecekondu heyetine çirkin saldırı

Antalya Kütükçü Mazıdağ Mahallesi Muhtar, verdiği sözün aksine, gecekondu Belediye Başkanı'na saldırttı. Gecekonducular Baro'ya başvurdu.

ANTALYA- Arazi mafyası içinde olduğu söylenen Antalya Kütükçü Mazıdağ Mahallesi Muhtar, verdiği sözün aksine, gecekonducular Belediye Başkanı'na saldırttı. Gecekonducular hak arama mücadelesini sürdüreceklerini açıkladılar.

Gecekonducuları yıkılma tehdidiyle karşı karşıya olan Kütükçü Mazıdağ Mahallesi sakinlerine Muhtar Ülker Çağlar, "Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Hasan Subaşı ve Kepez Belediye Başkanı İsa Akdemir'le konuyu görüşeceğim" sözü vermişti. Çağlar'la yaptığımız görüşme ve olayın arka planına ilişkin gelişmeler gazetemizin geçen sayısında yer almıştı. Muhabirimizin öndüne gecekonduculara verilen sözün akibeti ise, inanamız bir vurdumduymazlık ve saldırı oldu.

Çağlar'ın sözü üzerine gecekondu sakinleri geçtiğimiz hafta bir heyet oluşturarak Ülker Çağlar'a gittiler. Heyet sözcüsü Çağlar'a "gazeteciler huzurunda bize bu işin takipçisi olacağımızı ve Hasan Subaşı ile görüşeceğimizi söylemişsiniz. Bu durumda biz, sizinle birlikte Hasan Subaşı ile görüşmek için randevu almanızı istiyoruz" dedi. Gecekondu heyeti, sonraki gelişmeleri gazetemize şöyle anlattı:

"Çağlar, telefon görüşmesi yaptı ve bir gün sonrasında randevu aldı. O gün Ülker Çağlar'la Büyükşehir Belediye'sine gittik. Çağlar "in bizleri Hasan Subaşı ile görüşmesini sağlaması gerekirken, işin rengi değişti. İki saat kapıda bekletildik. Bunun üzerine tepki gösterdik ve 'biz dilenmeye, sadaka almaya gelmedik; kendi hakkımızı aramaya geldik. Bizimle görüşülebilecek-se neden görüşmüyorsunuz?" dedik. Görevliler tepkimizi Hasan Subaşı'ya ilettiler. Ancak ne o, ne de kurmayları gelmedi. Bunun üzerine biz Subaşı'nın makamına girme-

Kütükçü Mazıdağ gecekonducularının durumuna geçen sayımızda da değinmiştik.

istedik. Seslerimizi duyan Hasan Subaşı ise zindancı mantığıyla "onları dışarı atın!" diyerek bizi ite-kaka dışarı attırdı." Gecekondu heyeti, 200 insanın iradesini heyete böyle davranılmasını protesto ederken, bu tavır üzerine Hasan Subaşı'nın bütün yolculuklarını takip edip açığı çıkaracaklarını vurgudular. Ayrıca heyet, haklı istemleri için görüşme sağlan-masına se getirici eylemler yapacaklarını da açıkladı. Heyet sözcüsü, "hedeflerimizden biri partileri işgal etmek" dedi.

Öte yandan heyetin Subaşı ile görüş-çeği haberinin Sabah ile yerel Aulm gazetesinde yer aldığı; ancak sözkonusu i-ki gazetede gelişmelerin çarpıtıldığı ve gecekonducularla alay edildiği de vurgu-landı.

Gecekonducular Baro'ya başvurdu

Oluşturdıkları heyetin Belediye'den adeta tovalmasından sonra Antalya Mazıdağ Kütükçü Mahallesi akınları Antalya Baro Başkanlığı'na başvurdu. Gecekonducular, Baro'nun İnsan Hakları Komisyonu'na yazdıkları dilekçede özetle şu gö-

rüşlere yer verdiler: "Bizler, Kütükçü mahallesini, 2966 sokak çevresinde oturan 61 hane gecekondu sakinizyiz; yıllar önce bu kente geldik ve gerek gecekonducuların yapımında, gerekse oturduğumuz dönemde, başta Antalya Belediyesi olmak üzere diğer resmi kurum ve kuruluşlardan destek gördük, teşvik edildik. Halen 'imar düzenleme-si' adı altında Antalya Büyükşehir Belediyesi ekiplerince evlerimizden atılmak üzereyiz. Amaç meskenlerimizin bulunduğu yerden yol geçirmekmiş. Aslında yaklaşık % 35 eğime sahip bu alandan yol geçirmiş teknik olarak uygun ve ekonomik değildir. Ancak, biz bu hususu tartışmak yerine olayın sosyal boyutu ile haklı-hığımızı kanıtlamak arzusundayız.

İnsanlar, hiç bir hakkı gözaltılmadık,hem de kiş ortasında sokağa atılmaz. Bizler bu bölgede iskanımıza izin veren, teşvik eden, ancak daha sonra hiç vicdan muhasebesi yapmadan sokağa atan yetkililerin İnsan Hakları İhlallerinde bulunduğu kanısındayız.

Başkanlığınızdan istediklerimizi iki başlık altında toplayabiliriz; Birincisi, biz yoksul ve sosyal anlamda haklı korunmaya muhtaç insanlara, bir hukuk örgütü olarak hukuk desteği vermeniz İkincisi ve daha da önemlisi, gerek Antalya Büyükşehir Belediyesi ile, gerekse Kepez Belediye Başkanlığı ile ilişkilerimizin kurulmasına ve sürdürülmesine yardımcı (arabuluculuk) olarak, hiç olmazsa 61 hane için uygun bir kooperatif arası-nın tahsisinin sağlanmasıdır; gerekirse, maddi olanaklarımız ölçüsünde, katılım payı ödeyebiliriz."

PYSK: Devrimciler arası şiddeti kınıyoruz

ATINA- Partiye Yekitiya Sosyalista Kurdistan (PYSK) Yunanistan Temsilciliği, bir süre önce Yunanistan'da PRK-Rızgari ile TDKP taraftarlarına PKK'li oldukları ifade edilen kişilerce yapılan saldırıları knadı ve "sorunların devrimci platformlara taşınması, diyalog yoluyla çözümlenmesinin daha doğru bir yöntem olduğuna inanıyoruz" dedi. PYSK Yunanistan Temsilciliği'nin konuya ilişkin 24.11.1996 tarihli açıklaması özetle şöyle:

"11.11.1996 tarihinde saat 18.30 civarında Atina'da Yunan Kürt Dostluk Derneği Merkezi 15 kişilik grubun saldırısına maruz kalmış ve saldırganlar içerdeki tüm demirbaşları tahrip ederek merkezde bulunan 5 PRK-Rızgari taraftarını tartaklamışlardır.

Bu saldırı üzerine PRK-Rızgari 12.11.1996 tarihinde bir basın açıklamasıyla olayın sorumluları olarak PKK taraftarlarını göstermiştir.

Aynı tarihte Lavrion ve Anavison'da bulunan TDKP komün evleri toplu bir grubun saldırısına uğramış ve 8 TDKP taraftarını yaralamışlardır. Bu saldırıyı PKK, devrimci örgütlerden oluşan bir heyete sözlü olarak üstlendiklerini belirtmiştir.

PKK her ne kadar gösterdiği gerekçelerde kendine göre haklı olsa bile bu ona siyasal bir partiye devrimci şiddet kullanma hakkını asla vermez. İnanç ve düşüncelerimize aykırı olan bu saldırıların şiddetle kınıyoruz ve bir daha tekrarlanmamasını diliyoruz. Bu tür sorunların devrimci platformlara taşınması, diyalog yoluyla çözümlenmesinin daha doğru bir yöntem olduğuna inanıyoruz.

Yunan Kürt Dostluk Derneğine yönelik saldırıyla ilgili ise PKK 11.11.1996 tarihinde basına teklizip niteliğinde bir açıklama yaparak olayı kendilerinin yapımadığını, bir grup Kürt tarafından yapıldığını belirtmiştir.

Bu saldırı nereden gelmişse ve nedenleri ne olursa olsun bir Kürdistan devrimci hareketi taraftarlarına ve kurumlarına yönelik için şiddetle kınıyoruz ve Kürdistan ulusal devrimine hiç bir yarar sağlamayacağını, aksine düşmanlarımızın provakasyonlarına davetiye çıkardığını, bu saldırıyı gerçekleştirilenlerin de bildiği bir gerçektir. Öte yandan PRK'nin Yunanistan kamuoyuna olayı PKK'nin yaptığı yönündeki açıklamalarını da tasvip etmediğimizi belirtmek istiyoruz.

Devrimci güçler arasında doğabilecek her tür şiddetin ancak devrimcilerin düşmanlarına yarayacağına inanıyoruz. Tüm tarafları daha duyarlı davranmaya davet ediyoruz."

Bölge tüccarlarından tüccar bakışlı rapor

Bölgenin sorunlarıyla ilgili Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile Diyarbakır Tabipler Odası'nın raporundan sonra, bir rapor da Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası tarafından hazırlandı. DTSO raporu da bölge sorununu ekonomiyeye dayandırdı.

Yetkililere sunmak amacıyla Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Vekili Mehmet Özbak tarafından hazırlanan rapor, ilin ve bölgenin sorunlarıyla çözüm önerilerini içeriyor.

Bir nüshasının İçişleri Bakanı Meral Akşener'e de verildiği raporda, bölgedeki ekonomik ve sosyal sorunların giderilmesi için ciddi bir adımın atılmadığına dikkat çekilerek, iş gücünün meydana getirdiği sorunlar nedeniyle bölgede dengelerin altüst olduğu belirtiliyor.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Türkiye'nin 1993 yılındaki idari yapısı baz alınarak yapılmış olan bir araştırmaya da atıfta bulunulan raporda, sözkonusu araştırmaya göre bölgesel dengesizlikle ilgili çarpıcı bir sonuç ortaya çıktığı belirtiliyor ve şu görüşlere yer veriliyor: "858 ilçeye ait gelişmemişliğin 32 değişik inçelenmesi ile en az gelişmiş ilçelerin hemen hemen tamamının Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu tespit ediliyor. Yine en gelişmiş ilçeler arasında ise tek bir

Diyarbakır tüccar ve sanayicileri kentin ve bölgenin sorununu 'kalkınma'ya bağlıdır.

bölge ilçesi yok. DPT'nin her iki çalışması bugün tekrar yapılacak olsa; yoksulluk sınırı altındaki hane halkı sayısının 600 binden yaklaşık 4,5 milyona çıkmış olması, bölgesel dengesizlik boyutunun 2-3 misli artmış görülmüşü pek de şaşırtıcı olmayacaktır.

Raporda, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 1987 ile 1994 yıllarına ilişkin yaptığı Gayri Safi Yürütlü Hasıla Araştırması'nda, Doğu ile Batı arasında kişi başına gelir farkının 11 kat olduğunun ortaya çıktığı belirtilirken "toplum kırsal yerleşim birimi sayısı 2030 olan Diyarbakır ilinin yüzde 67'si yani 1285 yerleşim birimi, yeterli içme suyu ve kullanma suyunun yoktur. Diğer bölge illerinin durumu bundan pek farklı değildir" denildi.

Bölgede hayvancılık seviyesinin önceki yıllara göre çok düştüğü ifade edilen raporda, yörelin

düşürücü ve cazip hale getiren Organize Sanayi Bölgeleri süratle yaygınlaştırılmalı. Bürokratik işlemleri kolaylaştırıcı hale getirilmeli, kredi ve finans ihtiyaçları süratle karşılanmalıdır.

■ Irak'a uygulanan ambargo bölgemiz ekonomisini felç ettiğinden bir an önce kaldırılmalı ve kaldırılma sürecine kadar bölge insanının uğramakta olduğu kayıp ve zararlardan karşılanması gerekir.

■ Hayvancılığa özel bir önem verilmeli, geliştirilmesi için projeler üretilmelidir. Bölgede yatırımlar cazip kılacak farklı teşvik sistemleri geliştirilmelidir.

■ Bir bölgesel kalkınma entegre projesi olan GAP'ın yatırımları, bilhassa sulamaya yönelik yatırımlar her türlü istikrar paketinin dışında tutulmalı, çalışmaları süratle kazandırılmalıdır. Şu anda üretimi durmuş olan Mazıdağı Fosfat Tesisi muhakkak işletmeye tabi alınmalı. GAP'la birlikte artan gübre ihtiyacını karşılamak üzere hemen yakınında bir gübre fabrikası daha kurulmalıdır.

■ Bölgede inşaatı canlandırarak, yüzde 95 seviyesinde olan işsizliğe bir nebze çözüm getirmek, ticari hareketliliği sağlamak, göç edenlere ucuz ve uygun vadeli konutlar üretmek, devletin öncelikli politikaları içinde yer alması gerekmektedir.

(DIYARBAKIR)

Son günlerde Türkiye'nin gündemine oturan Susurluk'taki trafik kazası eksenindeki olaylar ve tartışmalar, bir anda Türk devletinin yıllardır halkımıza karşı uygulamakta olduğu kirli savaşın etkilerini ortaya serme bakımından ilginç denebilecek bir tablo çıkarmıştır.

Susurluk'taki kazada, kirli savaşın temel argümanı olan Türk "gladio'su "süper" bir kamyonu çarparak, Türkiye'de "gladio" var mı? yok mu? tartışmasını daha da berraklaştırarak, yepyeni tartışmalar ve olaylar zincirini başlatmıştır. Gerçek Türk devlet düzenini teşkil eden kesimlerin, gerekse ulusal ve toplumsal muhalefet güçlerinin böyle bir sorun karşısındaki tutumları dikkatle incelenmeye değerdir.

Siyaset Ve Türk Gladiosu

Rifat YÜKSEKAYA

Devlet tarafından halkımıza karşı halen sürdürülmekte olan kirli savaşın temelinde ikili karakterli bir karakteri vardır. Bu öyle bir savaş ki hem uygulayıcısını, hem de uygulamaya maruz bırakılan derinden etkilemektedir. Bir yöntem olarak bu savaş biçimini formüle edenler, bu yöntemin ikili karakterini bilerek uzun süre uygulanmaması gerektiğini, uygulanması halinde olası sonuçlarının neler olabileceğini de düşünün bir çok yerinde görebiliriz ifade etmişlerdir.

Bireyin sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel olarak yaşama hakkını, toplumun geleceğini direk ilgilendiren böyle bir savaşın uzamasının artık uygulamalarını da yutmaya başlamasından derin kaygılar duyan devlet içerisindeki kesimler medya aracılığıyla ve kendilerine özgü bir üslupla Susurluk'taki kazayı fırsat bilerek sorunu gündemleştirdiler. Buna karşın ulusal ve toplumsal muhalefet güçlerinin sergilediği tavir çekkin içler acısındır. Bir iki anlamı ancak çıkartın dışındaki "Biz dememiş miydik"le sınırlı bir tavırdır sözkonusu olan.

Özellikle kirli savaşın en çok etkilenen, ağır bedeller ödeyen, Kürt halkının ve siyasal güçlerinin sosyal reflekslerini yitirdiği çarpıcı bir şekilde belirginleşmiştir.

Nasıl ki kirli savaş Türk siyasal sisteminde çürümeye, yozlaşma ve tıkanmaya neden olmuşsa aynı biçimde toplumda, sosyal felaketler, yozlaşma ve kirlenmenin yanı sıra ulusal ve toplumsal muhalefet güçlerinde de siyasal tıkanma, siyasal sorunlar ve kirliliğe neden olduğu sözkonusu olay eksenindeki tartışmalarla daha da açığa çıkmıştır.

Türk devleti açısından, tartışmalarla kirli savaşın uygulayıcılarına etkilerini bir yolla gözler önüne sererek, sistemdeki çöküşün önüne geçmek ve tartışma usullarıyla da topluma hula, kendilerinin umut olduklarını göstermeye çalışmaktadırlar. Özüde sistemden beslenen ve bir parçası olan tüm taraflar elbirliğiyle bu yönetime karar vermişlerdir.

Buna karşın ulusal demokratik güçlerin ve Kürt toplumunun, bu savaşta şimdiye kadar ödemediği bedellerin somut kazanımlarının da ifadesini bulacağı bir süreç yaşanmamışsa, Türk gladio'sunun tartışıldığı böyle bir dönemde Kürt halkı eğer ayakta değilse, en doğal sosyal reflekslerini yoksunluk söz konusuysa daha önemlisi yaşanan ve yaşanmakta olan tüm olaylar kanıksanıyorsa, halkın büyük çoğunluğunun sürece ilişkin lakayt duruşu ortada iken Kürtler adına siyaset yapan herkesin külahını önüne koyması gerekir.

Kürt sorunu karşısında Türk devletinin geleceksel şiddet politikasındaki ısrarının neden olduğu bu günkü çözümsüzlük sürecini tersine çevirebilecek bir süreci başlatmak ulusal güçlerin temel görevi olarak durmaktadır. Böyle bir görev, beylik laflarla, şehit edebiyatıyla, dar grup hesaplarıyla, iki arada bir derede ki siyasal duruşlarla, kahramanlık ve savaş naralarıyla karşılanamaz.

Böyle bir süreç, insanlarımızın günlük yaşamında karşılaştığı sorunlara cevap olarak, kadim toplumumuzun siyaset dışı tutumlarını sağlayan etmenleri bertaraf edebilecek, gençlerimizin kurbanlık olarak görülmesi yerine geleceğimizin güvencesi olarak gören, toplumumuzun ekonomik potansiyelini yolunacak kaz olarak görmekten vazgeçecek, tüm ulusal değerleri kendi değerleri olarak kabul ederek karşılanmalıdır.

İnsani ve özgür yaşama hakkını en yüce değer olarak kabul eden, her düşünceye hoşgörüle bakan, halkına ve özgücüne dayanmayı esas alan, sürece ilişkin açık ve net duruş gösteren, yığınların siyasal gücü olmayı ve Kürt halkının özgürlük ve demokrasiye kavuşmasının yılmaz takipçisi olan örgütlenme modelleri ve siyasal perspektiflerle geleceği karşılamak gerekir.

22 Kasım 1978'de mücadelede ışık tutan, ülkemizin bağımsızlık, demokrasi, ve sosyalizm önderlerinden Ferit UZUN yoldaşın katledilişinin 18. yıldönümü vesilesiyle; Ramazan-Sadun Haşim, Ahmet Arslan, Kenan Sönmez, Nedim Şak, Harun Boran ve tüm devrim şehitlerini coşkuyla anıyoruz.

Arkadaşları adına:

Zeynep İNCESU, Ahmet ÖNAL
Siddik AĞIZ, Alirza GEZİCİ

ARAŞTIRMA

'DOĞU' MITİNGLERİ

(7)

Hazırlayan: Cengiz DEMİR

● Doğu mitingleri hangi ihtiyaçtan doğdu? Bu mitinglerin amacı neydi?

○ Doğu mitinglerinin neticelerini doğuran ihtiyaçları belirlemeden önce Doğu mitinglerinin yer aldığı siyasal ve sosyal koşulları değerlendirmek lazım. Doğu mitingleri 1961 anayasasının yürürlükte olduğu ve giderek toplum tarafından benimsendiği bir ortamda, 1967 yılında yapılmıştır. Bu mitinglerin yapıldığı dönemde 1961 anayasasının toplum tarafından benimsenmesinde en önemli öge TİP'in (Türkiye İşçi Partisi) varlığı olmuştur. İşte böyle bir ortamda; yani demokratik hak ve özgürlüklerin yaygınlaştığı, genişlediği ve herkesin özgürce kendini ifade etmesi gerektiği bir anayasa düzeninde, TİP'in de hem parlamentoda hem toplum içindeki ağırlığını hissettirmeye başladığı bir ortamda doğu mitingleri başlamıştır. Tabii doğu mitinglerinin içinde de yer aldığı bir ortamda bu mitinglerin yapılabilmesi içinde belli bir birlik olması gerekiyordu, bu birlik TİP'in içinde yer alan Doğulu ve Güneydoğulu Kürt gençlerinin Kürt sorununu TİP vasıtasıyla tanıtmaları, Kürtlerin demokratik haklarını, ekonomik ve sosyal sorunlarını yaşayarak TİP saflarına taşınmaları ve TİP vasıtasıyla Türkiye kamuoyuna yansıtılmaları bir döneme rastlamıştır. O zamanın gençleri iki önemli sorundan rahatsız oluyordular. Birincisi; Doğu'nun ekonomik bakımdan geri bırakılması sorunu, bu çok önemli bir sorundu; mesela doğuda petrol çıkarıyor, petrol rafineleri var fakat bu rafinelerde üretilen petrol ve asfalt doğuda kullanılmıyor. Ayrıca Doğudaki yolların ulaşımaya elverişli olmaması, doğuda işyerlerinin olmayışı ve işsizliğin hat safhada oluşu da gençleri rahatsız ediyordu. Adeta bir ayrımcı politika karşısında doğulu gençler şert bir tepki içindeydiler. İkincisi; İrkçi, şoven, milliyetçi çevrelerin yaptığı yayınlar vardı; bu yayınlar çok ağır yayınlardı, 49'larla ilgili, Kürtleri küçümseyen yayınlar vardı. Ötügen ve Milliyo dergilerinde çıkan yazılar Kürt gençlerini, aydınlarını büyük ölçüde rahatsız ediyordu. Demek ki hem ekonomik, sosyal açıdan hem de Kürtlerin demokratik talepleri açısından mevcut olan ortamda bu hakların saldırı altında tutulması Kürt aydın ve gençlerini rahatsız ediyordu. Bir üçüncü so-

runsa; o güne kadar doğuda demokratik taleplerin tümü kuşkuyla karşılanıyordu. Yani üç kişi bir araya gelip bir yere dilekçeyle başvurup belli taleplerle bulunsu, bir toplantı yapmak istese, yapılan taleplerin altında da imza art niyet aranmıştır. Bunların karşısında doğulu gençler öncülüğünde bir hareket başladı. Başlayan bu hareket kendini doğu mitingleri ile dışa vurdu. Bu mitinglerin ilki Silvan'da yapıldı. Bu miting Silvan'daki TİP yöneticileri tarafından yapılan başvuruya birlikte organize edildi. Biz TİP yöneticileri bu mitingleri TİP'in bir hareketi olarak göstermek istiyoruz ve yöneticilerimizin öncülük etmelerini, yığınsallaşması için çaba sarfetmelerini, geliştirmelerini istedik. Miting için başvuru yapıldığında, bütün siyasal partilere miting katılımı yönünde genel merkezler düzeyinde çağrı yapılırken bir yandan halka, sivil toplum örgütlerine, doğulu milletvekillerine, doğulu bütün avukatlar, doktor ve mühendislere gelip katılmalarını, destek vermelerini istedik. Fakat TİP'in içinde bulunduğu hareketleri sürekli sabotaje etmek ve bu hareketleri etkisizleştirmek girişimleri vardı egemen çevrelerde. Bu nedenle egemen çevrelerin gerek sivil toplum kuruluşları gerekse egemen siyasi çevrelerle itiribatta olan Kürt aydınları hareketi uzak kaldular. Hareketin her aşamada TİP'iler ve TİP milletvekilleri hareketi destek verdiler ve hareketin içinde yer aldılar. Ben Diyarbakır TİP milletvekili sıfatıyla ilk olarak yapılan Silvan mitingine genel sekreterimizle birlikte parti adına katıldım, bu mitingte konuşmacı olarak da söz aldım ve konuşum. Konuşmalarımızda iki önemli temayı dile getirdik. Bunlardan birisi doğunun ekonomik bakımdan geri kalması ile ilgili sorundu, doğuya üvey evlat göziyle bakıldığı ve ikinci sınıf vatandaş muamelesi yapıldığı için doğunun geri kaldığını vurguluyorduk. İkincisi de doğulu vatandaşın ikinci sınıf vatandaş muamelesi göremediğini; Türkiye'de adeta ifildiğini, ikinci sınıf vatandaş olduğuna ve ulusal demokratik haklarını kullanmadıklarını, anayasal haklarını kullanmadıklarını vurgulayan konuşmalar yaptık. Diğer hatip-

de aşağı yukarı bu çerçevede konuşmalar yaptılar. ● Doğu mitingleri ayrı örgütlenmeyi getirme anlamında bir başlangıç mıydı? ○ Bu mitingleri ayrı bir örgütlenmeyi getirmek için bir başlangıç olarak telaffuz etmek doğru değil. Doğu mitingleri bir aydınların başlangıcı olarak değerlendirilebilir. Yani Kürtlerin TC vatandaşları olarak anayasaya sahip çıkmaları, anayasasını kendilerine tanıdığı ekonomik, demokratik ve sosyal haklara sahip çıkarak bunları yaşama geçirme mücadelesinin bir başlangıcı olarak. Elbett bu mitinglerde Kürtlerin ulusal demokratik talepleri de dile getirildi. Ben şahsen bu mitingleri bir bağımsız örgütlenmenin başlangıcı olarak görmüyordum. Kaldı ki o dönem zaten ayrı örgütlenme içinde olan bağımsız unsurlar mevcuttu. O zaman T-KDP vardı, mensupları da mitinglere katılıyor. Demek ki ayrı örgütlenme ihtiyacının ilk basamağı olarak görmek mümkün değildi. ● Mitingler hangi siyasi organizasyonlar tarafından düzenleniyordu? ○ En başta TİP. Kürtlerin ulusal demokratik taleplerini savunan insanların yüzde doksandan da, aydın olsun veya emekçi olsun, tümü TİP saflarında çalışıyorlardı. Dolayısıyla hareketi doğrudan doğruya bir TİP hareketi olarak görmek ve göstermek mümkündür. Ne varki TİP'in merkezden yönlendirildiği ve merkezden gelen direktifler doğrultusunda oluşan bir hareket değildi. Ama TİP'in örgütleri tarafından organize edildiği için hareket TİP hareketi gibi gözüktü.

Mitinglerin ilki Silvan'da yapıldı. Sonra sırasıyla Diyarbakır'da Siverek'te, Batman'da, Tunceli'de. Buradaki mitingte sadece TİP'in yönetim kurulu ve Kemal Burkay katılmıştır. Ağrı'da yalnız TİP Yönetim Kurulu'nun imzaladığı dilekçeyle yapılmıştır. Lice'de aynı. Kozluk'ta TİP'iler tarafından Mehmet Baltaş'ın organizatörlüğüyle yapılmıştır. Hakkari'de TİP tarafından düzenlenmiştir. Haydar'la beraber gitmişik oraya. Hemen hemen bir çok yerde yalnız TİP'in il ve ilçe yöneticilerinin verdikleri dilekçelerle organize edilmiştir. Silvan ve Batman mitinglerinde TİP'ilerin dışındaki unsurlar da katılmışlardır ve onların destekleri olmuş tur. Zaten yığınsal bir miting olduğu için değişik

TİP yöneticisi ve TİP Diyarbakır eski milletvekili Tarık Ziya Ekinci.

toda bulunan senatörlerle görüşerek endişelerini bildirmiş ve bu endişelerini TİP merkezine taşınmasında fayda olduğunu söylemiş; bu senatörlerden üçü TİP Genel Başkanı M. Ali Aybar'ı ziyaret ettiler. Ziyaretlerinde İnönü'nün mitinglerden kaynaklanan rahatsızlığını belirttiler. Bu mitinglerin egemen çevreler tarafından TİP aleyhine istismar edilebileceğini, TİP'in adeta Kürt ulusal demokratik hareketine uyanışına öncülük etmek istediği biçiminde bir yorumu tabii oldu. Herhalde MIT çevrelerinden gelen uyarılar üzerine kendisi bir uyan görevinde bulunmak istediği anlaşılıyor. Aybar'ın bu görüşmesi daha sonra benim de katılmamla devam etti. Ben kendilerine mitinglerin mahiyetini anlattım. Bu mitinglerin doğrudan doğruya anayasamın tanıdığı hakların yaşama geçirilmesi için yapılan mitingler olduğunu, doğuda yaşayan Kürt vatandaşların demokratik, ekonomik ve sosyal haklarını savunduklarını, doğunun geri kalmışlığını dile getire-

rek siyasi iktidarları etkilemek istediklerini ifade ettim. "Bundan herhangi bir endişeye kapılmamanın özüte altında buzağı aramak manasına gelmediğini, vatandaşların hangi kökten olursa olsun, hangi etnik gruptan olursa olsun, hangi dinden hangi mezhepten olursa olsun, demokratik, ekonomik ve sosyal haklarını dile getirmeleri anayasamın tanıdığı hakları" diyerek bu 'fıy niyet' heyetini gönderdik.

Kaynakça:
1- Doğu Anadolu'nun Aşiret Düzeni- Sosyo Ekonomik ve Etnik temeller, İsmail Beşikçi, Yurt yayımları, 1992. Cilt 2, shf. 463-468.
2- Zinar Soran'ın özel arşivinden
3- Zinar Soran'ın anlatımından.
4- DDKO Dava dosyası Komal yayımları, 1972
5- Age.
6- Age.
7- Age.

Kölenin 'özgürlüğü'

Bircan YILDIZ

Kadınlar ya da kadın kılınanlar, her fırsatta "saçı uzun akli kısa", "eksis etek", "kaşık hırsızı" denilerek hedef alınan insanlar. Öncelikle bir insan sonra da bir kadın olarak öfke doluyum ve bu öfkemi bir şekilde açığa çıkarmazsam zehirlenebilirim. Bu amaçla, benim için bütün düşünsel zehirlerin panzehiri olan en etkili araçlardan birisine, kalemime sarılıyorum. Öfkem insanı yaradır bir davranış olmadığının bilincinde olduğum halde, öfkeliyim. Çünkü kötü olan öfke değil, öfkeli doğuran sebeplerdir. Öfkemin nedeni de son günlerde okuduğum bir kitap. Okuduğum bu kitabın ismi "Kölenin Mutluluğu". Yazarı Esther Vilar. Yazar hakkında bilgi edinemedim. Bir kaç araştırma yaptırımsam da ismine rastlayamadım. Düşüncelerine gelince, bu düşünceleri taşıyan zihniyetlerle aynı dünyayı paylaştığım için, kendi insanlığımdan değil onların insanlığından utanç duyuyorum.

Kadınları öylesine aşağılamış ve küçümsemiş ki, Vilar, onları insan sınıfına dahi almamış. Ona göre kadınlar; beyinsiz, aptal, duygusuz, beceriksiz yaratıklar ve erkekler de kendilerini bu yaratıklara hizmet etmeye adanmış köleler. Sanmıyorum ki aklı başında (kadın veya erkek) bir insan bütün bu saçmalıklara onaylasın. Dünyada yaşanan sistemlerin çoğunun kadınları sömüren, kadınları ezen sistemler olduğu ne yazık ki bir gerçektir. Gerek ekonomi, gerek din, gerek siyaset bu sistemlere doğrudan doğruya destek verirler. Kadınları yargılamak bu sistemleri yargılamak daha kolaydır. Sayın Vilar da işin kolayına kaçmış, bütün sorumluluğu kadınlara yüklemiştir. Kadınlar asla aptal ve duygusuz değillerdir. Onları tekeline alan, onları yönlendiren zihniyetler onların aptallaşmasına neden olmuşlardır ki, asil aptal ve beyinsiz ve de duygusuz olan işte bu zihniyetlerdir. Kadın da bütün insanlar gibi bu zihniyetlerin yok edildiği gün, gerçek kimliğini kazanacaktır.

caktır.

Düşünün ki, kız ve erkek çocuk doğumundan itibaren aynı düşünce ve aynı imtiyazlarla yetiştirilmiş olsalardı, birinin hakkı olan herşey diğerinin de hakkı olsaydı, kadınlar bugünkü durumda olurlar mıydı? Ya erkekler, onların kadınlardan beklentileri aynı olur muydu? Bir erkek geçimini sağlamak, yaşayabilmek için şartlar ne olursa olsun çalışmaya mecburdur. Evlendikten sonra çalışmaya başlamaz. Evlense de, evlenmese de hayatını sürdürebilmesi için tahsil görecektir ya da tah-

sil gerektiren bir işte kendini geliştirecek, para kazanmanın yollarını bulacaktır. Buna zorunludur. Dolayısıyla hayatında bir kadın ve çocukları olup olmaması hiç birşey değiştirmeyecektir. Oysa bir kadın için durum çok farklıdır. Kadın kendi isteği dışında para kazanmaya, çalışmaya zorlanmaz. Çünkü buna zorunlu değildir. Kendi isteğine çoğunlukla karşı çıkacak, zora koşulacaktır. Evliliğe gelince bir kadın için seçeneği değil zorunluluktur. İstese de, istemese de mutlak evlenecektir. Çünkü kadın evlenmeden, sırtını birilerine dayamadan, kendi ayakları üzerinde duramayacaktır. Cinsel deneyim yaşayamayacak, yaşarsa toplumdaki soyutlanacak ya da ömür boyu bu yaşadığı deneyim onun karşısına çok büyük bir bata olarak çıkarılacak, suçluluk duygusu altında ezilecek, her şeyde boyun eğmek zorunda bırakılacaktır. Çaresiz evlenecek, onun için kutsal bir kurum

haline dönüştürülmüş evliliğini sürdürülebilmek için de her türlü çabayı sarf edecektir. Artık kendini iyi bir eş ve iyi bir kadın olmaya adayacak bunlarla mutlu olmaya çalışacaktır. Sistem de bu konuda ona bütün olanaklarıyla yardımcı olacak, kadınların mutluluğu için çalışıyoruz diye de övünecektir. Her fırsatta reklam kampanyalarında erkeği elinde tutabilecek, kadınların mutluluğu için çalışıyoruz diye de övünecektir. Her fırsatta reklam kampanyalarında erkeği elinde tutabilecek, kadınların mutluluğu için çalışıyoruz diye de övünecektir. Her fırsatta reklam kampanyalarında erkeği elinde tutabilecek, kadınların mutluluğu için çalışıyoruz diye de övünecektir.

bir eşya alma isteği gibi cinselliğini kullanmak sonucu çabuklaşacaktır. Çünkü her gün seyrettiği film ve diziler ona bu mesajı vermiştir. Böyle bir davranış şüphesiz çok utanç vericidir. Aynı utanç verici durum erkeklerin kadınlara stres atma, rahatlama aracı olarak bakmaları için de geçerlidir. Kendisini karısı ve çocuklarını geçindirmeye adanmış bir erkek, kendince her türlü fedakarlığa katlanıp, bütün sıkıntı ve güçlükleri göğüs gerecek ve bütün bu sıkıntılarını salt karısı ve çocukları için çektiği düşüncesine sahipse doğal olarak karısının manevi olarak ona destek olmasını arzulayacaktır ki, çoğunlukla bu maneviyat cinsellik olacaktır. Bu durumda kadın istese de istemese de kocasının isteklerini yerine getirecek, belki de bununla gurur duyacaktır. Söz konusu kitapta dikkatimi çeken diğer bir konu da, kadının zamanla nasıl yaşlanıp, çirkinleştiği, çekiçliğini yitirdiği anlatılmış. Bu durumda erkeğin böyle bir kadına mecburiyetten katlandığı vurgulanmış. Sanki kadının yaşadığı yılları erkek yaşamamış, yaşlanmamış, çirkinleşmemiş, bir resim gibi kalmış. Bir kadının dış görünümü erkek için önemli oluyor da, bir erkeğin dış görünümü kadın için neden önemli olmuyor? Neden seçilmek ve beğenilmek kadınlara özgü kılınmıştır? Neden bir kadının seçme ve beğenme gereksinimi gözardı edilir? Bir erkek ne kadar insansa ve ne kadar insanca gereksinimleri varsa bir kadın da o kadar insandır, erkeğin ihtiyaç duyduğu herşeye o da ihtiyaç duyacaktır. Bugün insanlar hala bunu kabullenemiyorlarsa, bu tür tartışmalarla hala nokta koymıyorlarsa, insanlık adına utanç verici bir durumdur.

Bir diğer konu da çocuk ve çocuk eğitimi. Bu benim belki de en hassas olduğum nokta. Tabii istem dışı çocuk dünyaya getirme ya da bir eşi kendine bağlamamanın yolu olarak çocuk sahibi olma isteği kabullenilir değildir. Yine de bu tür durum-

lar yaşanıyor ama bütün kadınlar için böyle bir genelleme yapmak yanlış. Kaldı ki bazı durumlarda çocukları koz olarak kullanma davranışını rahatlıkla erkekler de gösterebilirler. "Artık çocuk sahibi oldum çalışmıyorum, çocuklarla fazla gezmezsiniz" ya da ne bileyim "bak artık apane oldun daha olgun davranmalısın" diyerek kadınların önüne bir sürü set çekerek, Çocuk sahibi olmak erkekte fazla kadını eve bağlar. Bütün gün evde çocuklarıyla birlikte olduğu için de çocuğun eğitimi ve bakım işleri otomatik olarak kadına yükler. En küçük bir aksamadan da kadın sorumlu tutulur.

Kadın dikkatli olursa çocuk hastalanmaz, otoriter olursa şımarmaz, daha çok ilgilenirse çocukların dersleri daha iyi olur. İşler yolunda giderse, kimsenin sesi çıkmaz da, en ufak bir terslikle sorumlu bellidir, kadın, yani anne. Bir annenin çocuğuna duyduğu duygu ve düşünceleri ne kadar anlatılmak istenirse o kadar anlatılmaz boyutlardadır. Bir anne çocuklarına verdiklerini başkaları takdir etsin diye vermez. Kendi bildiğine hep iyiyi ve güzeli vermektedir.

Bu konuda katıldığım tek bir nokta vardı kitapta, yapılan araştırmalara göre günde bir kaç saat amelelerinden ayrı ortamlarda kalan çocukların daha zeki oldukları. Bu doğrudur. Fakat aynı şey baba için de geçerlidir. Anne ve babadan ayrı geçirilen zamanlarda çocuk bakımın seçme ve beğenme gereksinimi gözardı edilir? Bir erkek ne kadar insansa ve ne kadar insanca gereksinimleri varsa bir kadın da o kadar insandır, erkeğin ihtiyaç duyduğu herşeye o da ihtiyaç duyacaktır. Bugün insanlar hala bunu kabullenemiyorlarsa, bu tür tartışmalarla hala nokta koymuyorlarsa, insanlık adına utanç verici bir durumdur.

Bir diğer konu da çocuk ve çocuk eğitimi. Bu benim belki de en hassas olduğum nokta. Tabii istem dışı çocuk dünyaya getirme ya da bir eşi kendine bağlamamanın yolu olarak çocuk sahibi olma isteği kabullenilir değildir. Yine de bu tür durum-

ken ayıp, yabani bir 'şey' olarak benimsetilmiştir. Aşk ve cinselliğin birbirinden ayrılmazlığı sosyal ve ekonomik gelişimle orantılı olarak insan bilincine çıkar. Kırsal kesim ile kentler arasındaki dağılım kadar farkın kaynağı da budur. Bu farkın ortadan kalkması toplumsal uzlaşma için gereklidir, ama bunun için öncelikle ekonomik durumda bir eşitliğin sağlanması gerekir. Bugün bir eşitliğin varlığından söz etmek mümkün değil ve bu koşullarda gerçekleşmesi de olanaksız görünmüyor. Bu eşitsizlik devam ettiği sürece, erkekler ve özellikle kadınlar toplumsal baskıyı hayatın her alanında yaşadığı gibi, en insani gereksinimleri olan aşk ve cinsellik alanında da yaşayacaklardır. Aşk ve cinsellik kavramları bir toplumsal karmaşa içinde kalacak, insan hayatındaki önemli haline gereken şekliyle oturtulamayacaktır.

Daha güzel bir yaşam, insana yakışır bir dünya için kadınların ve erkeklerin birlikte mücadelesi bir zorunluluktur. İşte bu mücadele sürdürülürken erlenen aşk ve cinsellik kavramları da hayatımızdaki yerine en olumlu şekilde bugünden yerleşmelidir. Giderek yabancılaştığımız bu iki kavramla yakala-y a c a ğ ı m ız mutluluk için hem kadınlar, hem de erkekler mutsuzluğu yaratan sosyal ve ekonomik engelleri aşacak ortak mücadeleler geliştirmesi gerekiyor.

Benim gönlüm bu tartışmaların son bulmasını istiyor aslında. Aslında bir insan kadınlığıyla ya da erkekliğiyle yargılamaya yerine bu tür ayrımların ve yakıştırmaların yok etmenin gerekliliğine inanılmaması istiyor gönlüm ama...

ken ayıp, yabani bir 'şey' olarak benimsetilmiştir. Aşk ve cinselliğin birbirinden ayrılmazlığı sosyal ve ekonomik gelişimle orantılı olarak insan bilincine çıkar. Kırsal kesim ile kentler arasındaki dağılım kadar farkın kaynağı da budur. Bu farkın ortadan kalkması toplumsal uzlaşma için gereklidir, ama bunun için öncelikle ekonomik durumda bir eşitliğin sağlanması gerekir. Bugün bir eşitliğin varlığından söz etmek mümkün değil ve bu koşullarda gerçekleşmesi de olanaksız görünmüyor. Bu eşitsizlik devam ettiği sürece, erkekler ve özellikle kadınlar toplumsal baskıyı hayatın her alanında yaşadığı gibi, en insani gereksinimleri olan aşk ve cinsellik alanında da yaşayacaklardır. Aşk ve cinsellik kavramları bir toplumsal karmaşa içinde kalacak, insan hayatındaki önemli haline gereken şekliyle oturtulamayacaktır.

Daha güzel bir yaşam, insana yakışır bir dünya için kadınların ve erkeklerin birlikte mücadelesi bir zorunluluktur. İşte bu mücadele sürdürülürken erlenen aşk ve cinsellik kavramları da hayatımızdaki yerine en olumlu şekilde bugünden yerleşmelidir. Giderek yabancılaştığımız bu iki kavramla yakala-y a c a ğ ı m ız mutluluk için hem kadınlar, hem de erkekler mutsuzluğu yaratan sosyal ve ekonomik engelleri aşacak ortak mücadeleler geliştirmesi gerekiyor.

Gençlik Sorununa Devrimci Bakış ve Görevlerimiz

Sıdar ŞEREFDİNİ

Gençliği, toplumları oluşturan sınıfların, belirli yaşta unsurlarından oluşan bir katman olarak tanımlamak olasıdır. Toplumların en dinamik, öğrenmeye-gelişmeye en açık, sorgulamaya-kavgaya en yakın katmanı gençliktir.

Araştıran, inceleyen, merak eden, politik rüzgarlara kendini çabuk kaptıran, tüm ideolojilerin hedefi konumunda olan gençliğe, sosyalistlerin kayıtsız kalması düşünülemez.

Kayıtsızlık "toplumsal intihar" olacaktır. Ülkemiz gençliğinin, sömürgeci uygulamalardan dolayı, "doğuştan devrimci" olduğunu söylemek abartılı olmayacaktır. Gençliğimizin bu olumlu özelliğini, Türkiye sol hareketi ve ülkemizdeki anti-sosyalist hareketlerin potansiyel "kadro rezervi" olarak değerlendirdikleri açıktır.

Sosyalistlerin, bu kadar özgün-önemli özelliği içselleştiren gençlik yığınlarına-işçi, emekçi, öğrenci-yaklaşım, üzerlerine düşenleri yerine getirdiği söylenemez. Bu yetmezlik, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin önemli bir devrimci yedeğini devrime katmamak demektir. Kaldı ki, sosyalist organizasyonun tek tek bileşenleri, çıkış-şekillenme evrelerinde, kadroların ihtiyaçlarını ve bizzati kendilerini, gençlik yığınlarından devşirmiş, bu yığınların omuzlarında yükselip, siyasal odak olmuşlardır. Ancak, 1980 sonrası sömürgecilerin dayattığı olumsuz koşulları; yönsüzlük, dirayetsizlik ve leninist bir gençlik analize dayanmayan özgün örgüt modellerini yaratamama, "kadroların dölyatığı" olan gençliğin sosyalist kanallara akışı durdurulmuştur. Bu yetmezlik, ülkemiz gençliğinin, anti-sosyalist küçük burjuva ve sosyal-soven etkilene hareketlere akışına ve angaje olmasına zemin hazırlamıştır. Bu süreç, doğal olarak sosyalist yapıların "gençlik aşısı"ndan mahrum kalıp, hantallaşmalarına neden olmuştur. Böylece, sözkonusu yapıların kadro bileşimi açısından, adeta "yaşlılar kulübü"ne dönüşmelerini beraberinde getirmiştir.

İçinden geçtiğimiz süreç, KÜKÜM'de nesnel-objektif koşulların alabilirdiğine olgunlaştığına göstermektedir. Özel-subjektif koşulları yaratmak, devrimimizde belirleyici duruma gelmiştir. Halkımız, burjuva-küçük burjuva reformist önderliklerin, kendisini mutlu sona ulaştıracağına olan inancını yitirmiştir. Bu durum, işçi-emekçi dinamiğinin siyasal temsilcilerinin, devrimin politik kurmayını güçlendirmeye karşı karşıya bırakmaktadır. Çünkü, zayıf yapılar devrimlerde üzerlerine düşeni yapamazlar. Yani, kitlelere adres olan ve kitleleri devrime katan, politik kurmayı mükemmlendirmek ve yetkinleştirmek, aslı görevlerden biri haline gelmiştir. Bu gençlik, sosyalistlerin gençlik hareketine ve yapılanmasına el atmasında yitirilecek zamanlarının olmadığını dayatmaktadır. Pek nası? Şöyle ki; bu anlamda hiç de "Amerika'yı yeniden keşfetme"nin bir gereği yoktur.

Bu işin yapılmasında, Dünya Komünist Hareketi ve ülkemiz devrimci hareketinin bize bıraktığı bir dizi örnek, deney ve miras vardır. O halde, öğrenci, işçi, emekçi gençliği devrime hazırlamanın ve parti safına çekmenin yegane yolu, "Bağımsız Gençlik Organı" oluşturmaktır. Bu organ, ideolojik-teorik ve programal açıdan partinin mutlak egemenliğinde olmalıdır. Çünkü, gençliğin parti programından ayrı bir programı yoktur.

Şöyle ki; bu anlamda hiç de "Amerika'yı yeniden keşfetme"nin bir gereği yoktur. Bu işin yapılmasında, Dünya Komünist Hareketi ve ülkemiz devrimci hareketinin bize bıraktığı bir dizi örnek, deney ve miras vardır. O halde, öğrenci, işçi, emekçi gençliği devrime hazırlamanın ve parti safına çekmenin yegane yolu, "Bağımsız Gençlik Organı" oluşturmaktır. Bu organ, ideolojik-teorik ve programal açıdan partinin mutlak egemenliğinde olmalıdır. Çünkü, gençliğin parti programından ayrı bir programı yoktur.

Sonuç olarak diyebiliriz ki; muhtevası ve yöntemleri ne olursa olsun, devrimci öğrenci gençliğin önmüzdeki dönemde eylemliliklerinde bir yükselme trendi yakalayacağı görülmektedir. Ayrıca, resmî-sivil faşist saldırıların daha da pervasızlaşacağı bir süreçten geçmekte olduğuna bilinmelidir. Böyle bir atmosferde bize düşen görev, kendi siyasal kimliğimizle, militan bir karşı duruşu göstermektir. Bu militan duruş, Ulusal Devrimci Gençlik bayrağının dosta düşmana deklerle edilmesini sağlayacaktır.

Divan sahibi bir Kürt kadını: Sarya DOSTKİ

Avdel Efi

18.11.1988 yılının Pazartesi günüydü. Van gölünü anırtan bir yürek durdu. O yürek büyük Kürt Ozanı Sevgili Sarya Dostki'nin yüreydi. Sarya, Mustafa Beyazidi'nin kızıdır. 1913 yılında dünyaya gözlerini açar. Babası Osmanlılar döneminde ülkesinin yüksek yayla-larından göç ederek Dostkilerle katılmıştır. Annesi Nihara Salih, Dergala Şêxa köyündendir. Babası Mustafa, okur-yazar, dindar ve mert (xanedan) bir insandır. Ancak çok genç yaşında ölür. Kendisi annesiyle iki yıl yanlız kaldıktan sonra amcası Hacı Beyazidi'nin yanına yerleşir. Hacı amcaları kendisi ve genç annesi-ne çok iyi bakar.

Sarya Dostki, 3 dönem öğrenimine Mir'lerin okulunda devam eder. Pek çok nedenden dolayı okulu bırakarak ozan ve tarih yazarı Muhamed Seid Biriki'den ders almaya başlar. Sarya Dostki Kürt klasik sanatını ve sanatçı-larını ilk kez amcası Hacı'dan duyar. Zira Hacı'nın evi bir medreseyi andırır. Pek çok konuda olduğu gib, din eğitimi de, bu evden verilir. Feziler, bu evden Melayê Cizîrî, Feqiye Teyran ve Melayê Batê'den bahsederek, şiirleri okunur tartışılır. Sarya da onların tartışmalarına ilgi duyar, yazar ve katılmak ister. Bu, isteği amcasına da erken ulaşır. Çünkü Sarya şiire ve ozan-lığa yatkındır. Çabalarından çabuk sonuç alır. 1929 yılından sonra Muhamed Saîd Biriki'nin yanına yerleşir. Şairliğe verdiği yitireğini bilinçli bir uğraşa dönüştürür. Muhamed Saîd Biriki' Kürtçenin yanı sıra Arapça dersler vermeye başlar.

Sarya Dostki daha sonra "Kanî" isimli divan'ını hazırlamaya girişir. Eksikliklerimizden dolayı şu anda Sarya'nın şiirlerini araştırıp geniş bir biçimde ortaya koyma imkanına sahip değiliz. Ancak Sarya'yı araştırarak bilince çıkarmaya ihtiyaç var. Biz şimdilik Sarya Dostki'nin şairliğindeki bazı hususiyetlere işaret etmekle yetineceğiz.

* Sarya Dost ki şiirlerini Klasik şiir tarzında sunmuştur. Ancak tam klasik tarzda değil. Modern şiire evrilirdir. Bu nedenle yeni klasik şiir grubuna dahil etmek pek yanlış olmaz. Şiirinde kafiye başladığı gibi sonuna kadar değişmiyor. Kasideleri de anırtıran şiir tarzındadır.

* Dilinde sadelik egemendir ve milli bir istem gizlidir. Yazım tarzı rahat ve konuşma dilindedir. Sanatında uydurma ve abartı yoktur.

* Şiirleri çoğunlukla vatan, yaşamın güzel-

liği ve insan sorun-larına dairdir. Sarya'nın yanındaki her şey şiiri için bir hamur olur.

* Denilebilir ki genellikle kadın edebiyatçılarımızın olmadığı kanaati yayındır. Bu yaygın yanlış bilgilene-menin giderilmesi için yeterli çabanın olmadığı da biliniyor. Hem böyle olmasının pek çok nedeni vardır. Kaldı ki, kadınlarımız sayısı bilinenlerle sınırlı değildir. Nasıl ki Rewşen Bedirxan, Mesture Xanim, Piroza Hesen Kenoş, Emîna Berhem Begê, Hezina Koyî, Heyrana Dumbelî ve Esmâ Berwarî'nin isimleri pek az insan ve kadınlarımız tarafından biliniliyorsa Sarya Dostki ve Elmas Muhammed'in durumu da aynıdır.

Sarya Dostki'nin şiirlerinden bir kaç örnek:

Gerçek

Gerçek elinde cırasıyla geliyor;
Hırsızlık karanlığa gizlenmesin (diye)
Aydınlık her yanı sarıyor.
Kulağın gerçeğe aç
Gece horozu seni çağırıyor
Gerçek aslanın gıysisidir.
O pašaların paşasıdır.
Aşağı ve yukarımı sultamdır
İşğim Yezdan'dan alıyor.
Zulfikar'dır, herkes çekindir.
O sayısız bir orduur.
Göküzündeki yıldız ve güneş (kadar).

Yunanlı İskender

Yüksek Yunan'ın çocuğuyum;
Ölümsüzüm ben, yaşam benim içindir
Ateş parçası gibi geldim dünyaya,
Dünya beni büyütti.
Akdeniz'deyim ben, ben İskenderim,
Toros Dağlan'ndan da yükseğim,
Atına gökyüzünün yıldızım ben,
Özgürlüğün yüzüyle aydınlandım.

Müzik

Müziğin sesini duyumsuyorum,
Canımı getir güneyin.
Harf ve sürü sayısızdır,
Ses ve nota dizilirdir,
Çark ve felek müziklidir.

Kürtçe'den Türkçe'ye Çeviren: Ahmet ÖNAL

Duygu yoksa aşk da yok

Veçdi ERBAY

Aşksız ya da duygusal birlikteliğin olmadığı cinsel ilişki, insanın en önemli güdülerinden biri olan cinsel güdünün, hayvani bazda tatmininden öteye geçmeyeceği kuşkusuzdur. Dinsel, ahlaki ve sosyal kurallarla belirlenen cinselliğe bakış açısı, toplumlar arasında önemli farklılıklar gösterse de, değişmeyen tek şey, cinsel baskının özellikle kadınlar üstünde yoğunlaştığıdır. Belki bu nedenle kadınlar, duygusal bağın gerekliliğine erkeklerden daha çok önem veriyorlar. Trakya Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre bayan öğrencilerin %83.6'sı, erkek öğrencilerin de %62.3'ü cinsel ilişkide duygusal yakınlığın gerekliliğini vurgulamış.

Toplumun elit kesimi olarak değerlendirilebilecek öğrenciler arasında yapılan araştırmaya, toplumun genelinde yapılacak bir araştırmada farklı olacağını kuşkusuz. Çünkü bütün doğu toplumlarında olduğu gibi bizde de aşk, ulaşılmasız, kutsal bir duygu; cinsellik, bastırılması, aşktan önce sözü edilmemesi gere-

ken ayıp, yabani bir 'şey' olarak benimsetilmiştir.

Aşkın ve cinselliğin birbirinden ayrılmazlığı sosyal ve ekonomik gelişimle orantılı olarak insan bilincine çıkar. Kırsal kesim ile kentler arasındaki dağılım kadar farkın kaynağı da budur. Bu farkın ortadan kalkması toplumsal uzlaşma için gereklidir, ama bunun için öncelikle ekonomik durumda bir eşitliğin sağlanması gerekir. Bugün bir eşitliğin varlığından söz etmek mümkün değil ve bu koşullarda gerçekleşmesi de olanaksız görünmüyor. Bu eşitsizlik devam ettiği sürece, erkekler ve özellikle kadınlar toplumsal baskıyı hayatın her alanında yaşadığı gibi, en insani gereksinimleri olan aşk ve cinsellik alanında da yaşayacaklardır. Aşk ve cinsellik kavramları bir toplumsal karmaşa içinde kalacak, insan hayatındaki önemli haline gereken şekliyle oturtulamayacaktır.

Daha güzel bir yaşam, insana yakışır bir dünya için kadınların ve erkeklerin birlikte mücadelesi bir zorunluluktur. İşte bu mücadele sürdürülürken erlenen aşk ve cinsellik kavramları da hayatımızdaki yerine en olumlu şekilde bugünden yerleşmelidir. Giderek yabancılaştığımız bu iki kavramla yakala-y a c a ğ ı m ız mutluluk için hem kadınlar, hem de erkekler mutsuzluğu yaratan sosyal ve ekonomik engelleri aşacak ortak mücadeleler geliştirmesi gerekiyor.

Araştırmaya göre bayan öğrencilerin %83.6'sı, erkeklerin %62.3'ü cinsel ilişkide duygusal yakınlığın gereğini vurgulamış...

Prof. Dr. Celîlê Celîl, li Stembolê beşdarî panêla 'Metodolojiya Dîroka Kurdî' bû:

'Divê em li dîroka xwe xwedî derkevin'

Nesîmî ADAY

Tu ji bo konferansê li ser metodolojiya dîrokê hatî Stembolê û di axavtina xwe de te got pîrsa herî girîng ziman e, ne metodolojiye. Tu dikarî vê yekê şîrove bikî?

Em di pîrsa xwe nasîrîne de tembelîn, qîmetê dîroka xwe nîzanîn, me dokuman û belgeyên dîrokî li pey xwe nihiştine. Li gundekî Ermenîyan pozê yekî bi xwîn bibûya, çêlikê wan bihata dizîn, bîst û pênc rojnameyên wan li ser van bûyeran binivîsîn û Ewropa pê bihesandin. Bi rastî ji tadeyî hebû; lê wan ji li ku çî bibûna, her bûyerê di rojnameyên xwe de didan xwiyakirinê.

Iraqê û li Tirkiyê serhildanê ku çêbûne her yek taybetîyeke xwe heye. Tevgera îro ya li Tirkiyê, ne tenê bi rêxistinê ve bi giştî gelek xalên wê yên taybetî hene.

Em di pîrsa xwe nasîrîne de tembelîn, qîmetê dîroka xwe nîzanîn, me dokuman û belgeyên dîrokî li pey xwe nihiştine. Li gundekî Ermenîyan pozê yekî bi xwîn bibûya, çêlikê wan bihata dizîn, bîst û pênc rojnameyên wan li ser van bûyeran binivîsîn û Ewropa pê bihesandin. Bi rastî ji tadeyî hebû; lê wan ji li ku çî bibûna, her bûyerê di rojnameyên xwe de didan xwiyakirinê. Ji ber çî dihat, ji ber ku li her gundekî wan xwendevan û mamoste hebûn, dibistan hebûn. Lê li cem me, ji zî de ji qîmetê kovar û rojnameyan tunebû. Ji ber ku dema Mîqdîd Mîdhet Bedirxan rojnameya Kurdistan derxist, bawer dikir ku S. Evdilhemîd ne sîltanêkî xerab e, lê karbidestên ku îş dikin xerab û ruşwetwer, zordar in. Lê, dîsa ji Sîltan ne dihişt ku ev rojname bigihê Kurdistanê, bibeve destê Kurdan. Qetla Ermenîyan çêkirin, mîlet rakirin, lê kovar û rojnameyên wan li Stembolê hîn çap dibin. Mîlet hate kuştinê, lê zîman nehate kuştinê. Lê, ya me zîman û kultura me dikujin, xwe nasîna me didan binî û kor dikirin, ji bo ku em zêde xwe nas nekin û xizmeta dewleta wan bikin. Kurdan ji Tirkan bêtir di parastina dewletê de cîh girtine. Tiştê ku bi çav û mejîyê te nehate nîvîsandin û xelk binivîse, ew dibê bîngeheke gelek xerîb, divê tu xwe gelekî bêşînt, zîmanê biyanî (xerîb) fêr bîbî, siyaseta wan zanibî ku zanibî kîjan objektîv e, kîjan dîroka te ya rastî ye. Loma min got mîletê me divê dîroka xwe bixwe binivîse. Ji ber ku ew dizane daxwaz û êşa wî çî ye, lê divê objektîf be. Dema yekî biyanî li belgeyêk li ser Kurda hatibe nîvîsîn binêre, wê bixwaza bizanibe ka çî bûye, lê ku Kurd wê wê bipirse bêje çîma jî, wê gavê wê rewşa wê demê ya sosyo ekonomîk jî derkeve holê.

Li li cem me ava şêlû zehf e? O Lê di dîroka Tirkan de ji gelek tiştên ku meriv pê têşe û dikene heye. Profesorên wan li ser dîrok û zîmanê Kurdî dibêjin, "Kurd Tirkan çiyê ne, zîmanê Kurdî lehceyêkî Tirkî ye û hwd." Ev tiştên mesqere û sivik in, ne tiştên zanîyariyê ne. Lê dîrokanên Tirk ên baş jî hene, ku li ser dîroka Kurdî jî bi nêrîneke objektîf sekîne.

Li vir du nêrîn hene: Yek dibêje; li Mezopotamya baş xerab çî bûye malê Kurda ye, ya din dibêje e dîroka Kurdan ne paqîj e û hete niha nehatiye nîvîsandin, nû tê nîvîsandin. Raya te çî ye? O Yê dibêjin her tiştê li Kurda ye û yê dibêjin tiştêkî Kurda tune ye ji eleqa wan bi zanîyariyê ve tune ye. Ev nêrînen siyasî ne, lê ez ji dibêjim dîroka Kurdan hetenî niha baş nehatiye nîvîsandin û ya girîng bi destê Kurda ne hatiye nîvîsandin. Ger wîha nebûya ew goinên bê bîngeh nedibûn. Divê bi kêmanî hûn li metoda ku Tirkan pê li dîroka xwe nêrîne zanibin. Divê em li xelkên cîhanê binêrîn ka çawa dinivîsîn, tiştên bîngeha wan a zanîyariyê heye wan binivîsîn. Bersîva tiştên sivik jî nayê dayîn, ev jî ne baş e. Ger ku yek bêje Kurd tune û yê din rabe îsbat bike! Ev kesê ku bi vî karê îsbatê ve rabe jî ne zanîyar e. Em dîroka pêş ve hatina Kurdan binivîsîn, ev bersîv e.

Yên dibêjin her tiştê li Kurda ye û yê dibêjin tiştêkî Kurda tune ye ji eleqa wan bi zanîyariyê ve tune ye. Ev nêrînen siyasî ne, lê ez ji dibêjim dîroka Kurdan hetenî niha baş nehatiye nîvîsandin û ya girîng bi destê Kurda ne hatiye nîvîsandin. Ger wîha nebûya ew goinên bê bîngeh nedibûn. Divê bi kêmanî hûn li metoda ku Tirkan pê li dîroka xwe nêrîne zanibin. Divê em li xelkên cîhanê binêrîn ka çawa dinivîsîn, tiştên bîngeha wan a zanîyariyê heye wan binivîsîn. Bersîva tiştên sivik jî nayê dayîn, ev jî ne baş e. Ger ku yek bêje Kurd tune û yê din rabe îsbat bike! Ev kesê ku bi vî karê îsbatê ve rabe jî ne zanîyar e. Em dîroka pêş ve hatina Kurdan binivîsîn, ev bersîv e.

Niha, livir di pirtûk û gotarên di kovar û rojnameyan de tîr nîvîsandin de metodolojiyêk heye an na? O Dema meydan vekirî dimîne, hînek li hespên xwe, hîn li qantîrên xwe û hîn jî li guhdîrê xwe siwar dibin. Têne meydanê, dibêne em jî siwar in. Niha ew meydan ji bona Kurdolojiyê jî vebûye, rê heye ku li ser Kurda û bi Kurdî bê nîvîsandin. Nîvîsîn ku îro tîr çapîrin, ger bîngeha wan li ne li ser bîngehek zanîyarî ve qîmeta wan namîne. Divê ji Kurda zanayek hebe ku li ser dîroka Hîttîta, yek li ser dîroka Mîdyâ, yek dîroka destpêka dewleta Osmanî lêbikole, Osmanî hîn bibe. Wê gavê ew kes belkî li Ewropa bixwîn, ew bixwazin ne xwazin ew ê bi metodolojiya zanîyariyê bixebitîn û lêbikolin.

Mesela Torî dibêje, Sumer û Asûrî ji koka Kurdan tîr. Gelo Kurd jî ve kokê tîr an ew jî koka wan tîr? O Dema ku em dibêjin Asûrî, Sumer, Akad û Babilon, ev şarîstaniyeten bi hezar salan jî hev dîr in. Îja tu hemûyan bikî yek nabe. Dema ku Sumer û Akad jî holê rabûne piştî wan çîqas dewleta, împeratori û şarîstaniyete hatine? Ne ku tenê Kurd jî wan çêbûne, ev dîroka Rojhilata Navîn e. Rola wan di çêbûna Kurdan de jî heye, lê em nikarin bêjin ew safî Kurd in. Ez dibêim em jî navê Kurd bi şûn de herin çêtir e. Heta sedesala 9 û 10 an, em dibênin dîroknivîsên Ermenîyan Kadîx, Marango Mîdî nivîsîne. Ew dibêjin Marên, ev navê Kurda ye û şarîstaniyeteke kevn e. Mar, Kurd û Kardok jî hene û dikevin ber Torosê, bînya gola Wanê, divê em zanibin rola wan çî ye. Divê em van belgeyên heya hemtiyan peyde bikin binî holê. Wisa jî divê em belgeyên dema Asûriyan, Bîzansiyan, Ereban-None, Tirk û Fariisan hemtiyan kom bikin û hêdî hêdî dîroka xwe binivîsîn. Îja ku em bîjin Kuchî Kurd in, gur Tirk in û nîzanim çî, wîha nabe. Mebesta min ne rexne kirine, ez dîfina xwe dibêjim. Dîrok wê bi xwe rexne bike, tiştên heja wê bîkevin pirtûkxana û yê din jî wê bîkevin çopê.

Dîroka Kurdan ji wan bêtir xerîb nîvîsîye. Bi te seba ve çî ye? O Seba pêşin ew e ku me xwe jî xwendin, zanîn û nîvîsandinê dîr kirîye. Zana û xwendayanê me yê heya jî xwe bêtir dane fîlozofîya Îslamê û ne bi Kurdî nivîsîne. Dema tu bi zîmanê xwe ne...

Te got, ez pisporê dîroka sedesala 19 û 20 î me. Di vî demê de serhildana Şêx Seîd, Seyîd Rîza û hwd. Îja jî ro jî serhildana PKK ê heya û dibêjin em ê dîroka xwe jî nû ve binivîsîn. Tu wek dîrokan ve nêrîne çawa dibêni? O Ez wek dîrokan dixwazim wê bîbejim her serhildanek, tevgerêk taybetîyek, rengêk, herêmek xwe heya û oîye wan hemtiyan di dîrokê de heye. Dema em bîr ser roja îro, helbet îro di nava Kurdan de demêk nû dest pê kirîye. Piştî serê duwemîn ê cîhanê li Îranê, li...

Mesele hîn dibêjin Îdrîsê Bîtlîsî xayîne û tu jî dibêji na ne xayîne. Baş e, rastî çî ye? O Zanîyar tu carî probleman wek reaksiyonê û rastî hîlade, tu nikarî bêji ev reaksiyonê e û ev jî pêşverû ye. Tiştên wîha bikî tu ye dîfina xwe ya objektîf wenda bikî. Divê tu dîrokê, bûyer bi bûyer jî gorî dema xwe binivî. Tu nikarî bi nêrîna xwe ya îro, ji bo sed sal berê bêji ew nebûya wîha nedibû, ger wî wîha nekira wîha jî ne dibû. Dîrok bi xwe objektîf e, bi daxwaza min û te ve grêdayî nîne. Divê meriv zanibe ka ji ber çî Îdrîsê Bîtlîsî ew helwesta xwe ya wê çaxê rast di. Li gorî şertên wê demê ka xayîntî û nexayîntî çî bû? Ka wê gavê yekîtiya Kurdan hebû an Kurdistan hebû? Yan jî Kurd li Îranê di halekî baş de hîn ku ew xayîn derket? Na, bileks, rewşa wan a polîtîk û hwd. hîn xerabîrî bû. Îdrîsê Bîtlîsî gawa xwest ku eşîrên Kurdan bide dora xwe, ma mîletek xayîn bû, mîlet ne razî bûye ji hukumdariya Îranê, Îdrîsê geblê kirine. Ka îja divê meriv veke be çîma? Îranê çîkir, sultanê Osmanî çî soz didan û çîkir? Ma hema wê çaxê zilma xwe dest pê kir li ser Kurdan? Na, heger na Îdrîsê Bîtlîsî çîma xayîne? Halê wan çêtir nebû li nav Osmanîyan? Piştî sed û sed sal derbasbûye tu dibêji halê me xerabê. Îdrîsê Bîtlîsî çî zambû wê îro xerab bibe.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Divê Kurd lê bigerin, ger em li hevîyê bin dîrokanê Fariis nayên ji me re demaxin. Munkune hîn îstîsna hebîn, hîn tîstan derxî, lê ne meriv bi xwe be kesekî din nikare dilê meriv rihet bike.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Te got ku arşîvên Osmanîyan çavkaniyên başin, ji xeynî wan çavkaniyan çavkaniyên din peyde dibîn? O Di kovar, rojname û weşanên din ên peryodîk de jî hene. Di arşîvên dewletê din de, di pirtûkên gerokan û zanîyan de, hetenî îqdam? O Sebebê 1908-10 an vekin binêrin bê çîqas tiştê hene, Evdîla Cewdet çîqas li ser Kurdan nivîsîye, çîqas muneqeşê li ser Kurdan û doza wan çêbûne. Mesela min di rojnameyên Ermenî de name û meqaleyên Şerîf Paşa û Ebdûla Cewdet dîtin. Dîrok û çavkani ev in.

Yaşar Kemal, hete beriya çend salekî bi pirtûka xelaten distindin di rojava Tirkiyê de bû. Bi rastî jî wî bi berhemên xwe edebiyata Tirkî dewlemend kir û di qada navnetewî de jî danasîn.

Lê, ev demêke ji ber di hevpeyînekê bi rojnemeyek Elmanî de rejîma Tirkî rexne kir û pîrsa Kurdî anî zîmanê bû maddeyê yekemîn ê rojava Tirkiyê, derheqê wî de mehkeme ve bû û wê her muxalîfêkî ceza dane.

Helbet her kes dizane hete tu xizmeta rejîma Tirkî bikî û tu rastîyê bilênekî kesek eleqê xwe jî te nêne û her rê li ber te vekirî ye. Lê gava ku bi qeyse serê derziyê rexne li rejîmê bigirî an rastîyê bêji, ciyê te zindan e û divê tu ji her felaketê re hazîr bî.

Li ser cezayên ku dan Yaşar Kemal, hîn rewşenbîrên Tirkî xwestin lê xwedî derkevin.

Yaşar Kemal, J. P. Sartre û De Gaulle

Aşîftî KOÇER

Lêbelê tiştê ku dilê meriv dixwaze û rastî her gav nabe yek. Dîrok xwe dubare nake, divê meriv her tiştî li gorî rewş û şertên ku tê de jiyanê tehlîl, muqayese û şîrove bike.

Yaşar Kemal nivîskarekî bi eslê xwe Kurd bû, bi Tirkî dinivîsî û bitanê bû ango tu ronakbîrên din ku pê re helwesteke yekgirtî bigrin tune ne. Helbet divê meriv Îsmail Beşîkçî jî bîra neke, lê rewşa wî tiştêkî din e û bi gulekê jî nabe bihar. Lê Jean Paule Sartre Fransîz bû, bi Fransî dinivîsî, ronakbîrên din jî li piştî wî bûn û bi hev re li hember serê nehêk ê li Cezayirê derketin.

Ji aliye di nav siyasewanan xelkê xwedî prensîb in, ne tirsonêk in. Gelo kesekê kare, siyasewanekekî Tirkî xwedî prensîb, netirsonêk û bîy ku bi hinekan bişewire helwesteke serbixwe bigre, nîşan bide? Helbet na.

Lê dema ku Sartre, bi hîn hevalên xwe re li hember serê Cezayirê helwest girt, kovar derxist û bi xwe belav kir, hinekan got çîma hûn wî nagirin. Wê gavê De Gaulle got Sartre, Fransya ye. Rast bû, heqê wî hebû ku wîha bibêje. Lê divê em ji bîra nekin ku ne Kemalê me Sartre e û ne jî De Gaulle ê Tirkan hene ku bîjin Kemal Tirkiyê ye, divê em rastîya xwe zanibin.

Carna rewşa serhildanên Kurda û jî bo tîkdana wan kesên ku bi rejîmê re hevkarî kirine tê bîra meriv. Wek her kes dizane piştî tîkdana her serhildanê, rejîmê berê xwe dayê kesên ku pê re hevkarî jî kirine; ew ceza û sîrgûn kirine an jî kuştine.

Bêhemdî meriv dibê gelo wê aqûbeta nivîskarekî bi eslê xwe Kurd ên ku bi Tirkî dinivîsîn û xizmeta edebiyat û zîmanê Tirkî dikin jî wek ya hevkarên rejîmê yê di serhildanan de be? Helbet rasta rast berhevkirina wan her du tiştan ne mumkun e, lê dîsan jî tu dibêji qey wekhevîyek nehîndî di navbera wan de heye.

Yaşar Kemal dibêje dema min biryara mehkeme bihişt bihişt wek bîrûsk bi serê min de biteqîjî li min hat! Lê bi rastî jî, ber ku bi hezaran numûneyên wîha di dîroka Tirkî de hene, diviya ji bo rewşenbîrêkî wek Yaşar Kemal ev yek xerîb ne hatana.

Milli Eğitim, Kürt çocuklarına anadilde eğitim yapmayı bir tarafa bırakmış onları asimile etmenin çabası içerisinde

Dersim'den Orta Asya'ya

Nesimi ADAY

Bilinen bir Afrika atasözüdür: "Aslanlar kendi tarihlerine sahip çıkana kadar avcılık öyküleri hep avcıyı yüceltecektir". Kürtler, aslanların kaderini paylaşlar tarih boyunca. Avcılar bütün aymazlığıyla avcılık öykülerini kendi lehlerine anlatırdular. Aslanlar, zaman zaman şöyle bir silkinip doğrulmaya kalkarlarsa da, başaramadılar. "Kendi tarihlerine sahip çıkma" mücadelesi halen sürüp gidiyor. Bilinen bir nakarattır, ben de tekrarlayayım: Türkler, 1923'te Cumhuriyeti ilan ettikten sonra, beraber savaşmışlar, hatta kendilerinden çok daha cesur savaşan Kürtlere sırtını dönmeye başladılar. Bu tarihten sonra Kürtler için felaketler başladı. Dilleri yasaklandı, tarihleri yok sayıldı, Türkleştirilme çalışıldı. Pekli başardılar mı? Bence kısmen. Çünkü, Kürt dilinde büyük tahrifatlar meydana geldi. Kürdistan da, Halkevlî'nin ve Yatu Bölge Okulları'nın açılması, daha sonra TV ve benzeri kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması Kürt dilinde ve kültüründe bozulmalara ve tahrifatlara neden oldu. "Bir milletin varolmasının en önemli unsuru olan dildeki aşınma, beraberinde folklor ve etnografya değerlerine zarar vermektedir", diyor, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy.

Kürt dili inkar ediliyor

Kürt insanıyla beraber başlayan asimilasyondan, bir bütün olarak Kültür de aslan payını aldı. Kürt dili, stranları, destanları, folklorü talan edildi. Halen de bu talan bir grup "araştırmacı-yazar" tarafından devam ettirilmekte. Bu kişilerden biri de yukarıda kendisinden alıntı yaptığımız Prof. Dr. Tuncer Gülensoy'dur. Kendisi TV programlarında Ertürk Yön-

dem'le kafa kafaya verip Kürtlerin Türk kökenli olduğunu ispatlamaya çalışıyor. (Bu arada Prof. Dr. Abdülhaluk Çay'ı da unutmamak gerekir) Bu yazıya-habere konu olan kişi ise Hatice Gülensoy. Hatice Gülensoy, Kürt diye bir halktan bahsetmenin mümkün olmadığını, Kürtçe diye bir dilin varlığından söz edilemeyeceğini, bugün 'Kürtçe konuşuyoruz' diyenlerin, dillerini unutan cahil Türkler olduğunu...

'Tunceliile-rin atala-rının orta Asya'dan geldiğini' iddia eden Tuncer Gülensoy'un eşi. Niçin mi Hatice Gülensoy!! Şundan: Hatice Gülensoy üç kitap yazmış. "Tunceli'de Munzur Baba Efsanesi", "Tunceli'de Elti Hatun Efsanesi" ve "Tunceli'de Buyur Baba Efsanesi". Diyebiliriz ki; "olsun, yazabilir." Doğrudur. Kimsenin kitap yazmasına engel olamayız. Fakat olay biraz değişik. Söz konusu kitaplarda, (bizim üstünde özellikle durduğumuz kitap ise Munzur Baba Efsanesi) bir Kürt beldesinde anlatılan masallar, çarpıtılıp, özünden kopartılarak, ideolojik ve siyasi fikirlerle süslenip

kaleme alınmış. Yazar, bozuk Türkçesi'yle (Örneğin, Munzur Efsanesi'nde, 3. sayfa da: "Munzur derler bir çoban yaşarmış" gibi devrik cümleler var. Oysa ilkökuller çocuklarına yönelik yazılan bir kitabın, yani çocuğun dilinin gelişim sürecine tekkabül eden bir süreçte kitap dilinin düzgün olma-

si gerekir. İlginci olan da Milli Eğitim Bakanlığı'nun bu kitabı basması olmasın) Dersimlilere Orta Asya kökenli olduklarını, Türkmen boylarından geldiklerini, akıncı olduklarını ve bilmem daha neler sıralamış da sıralamış. Örneğin, Munzur, namaz kılarmış, yörede Koç Rüstem, Bahadırhan gibi isimler varmış. (Acaba Dersimliler hayatlarında böyle isimler duymuşlar mıdır?) Yok efendim, koç ve at heyklere varmış, onlar da Orta Asya'da Türklerin yaptıklarıyla aynıymış... Yazar bu işi çok organize ve bilinçli yapmaktadır. Sanırım bu bölümlerin yazılmasında hocalarının büyük yardımı olmuştur. Gerçi kendisi bunları yörede görmüş, incelemiş, yazmış gibi

gösteriyor ama, hocasının (Abdülhaluk Çay, Koç ve At şeklindeki Tunceli mezartaşlarını inceleyen araştırmacı, "Anadolu'da Türk Damgası" isimli bir çalışma yapmıştır) kitaplarını ve makalelerini daha önce okumuştur. Ayrıca yazar, Dersim insanının fizyolojisiyle hiçbir ilişkisi olmayan (Örneğin: "bal rengi gözleri ile bir alpti Munzur." Munzur Baba Efsanesi s.4) tipler çizer.

Oysa bu konuda birçok araştırmacının incelemeleri ve izlenimleri vardır-ki hiçte Gülensoy'un çizdiği tipolojiye uymaz; ne fiziğiyle ne de giyim kuşamıyla. Wilyam Worfield'in izlenimlerine göre, Dersim Kürtleri; "geniş omuzlu, iri cüseli, çok latif endamlı insanlardır. Turani ve Sami ırkına mensup insanların tipinden ve karakterinden büsbütün farklı ve Ari ırkının en katkısız mümesilleri bu şimal Kürtleridir." Ayrıca Nuri Dersimî'de giyim kuşam üzerine şu notları düşmüştür: "Dersimliler Kolik dedikleri yünden yapılmış mahrutî şeklinde bir

başlık kullanır ve bunun etrafına siyah veya kırmızı ipekten puşi denilen sargılar sararlar. Yünden ve kıldan yapılan yarım, veya tam kollu şabik denilen bir çeşit cekekt ve şal denilen bir nevi pantolon giyerler. Çak mevsiminde öküz derisinden kış giyerler.

Orduya 5 000 kitap

Kadınlar başına ipeklî sargılar sarar ve üzerine de altın dizileri takarlar. İpeklî kumaştan yapılmış taki dedikleri entari ve sırmalı salatalarıyla azemettir bir şekil alırlar." Hatice Gülensoy'a, Dersim insanının fizyolojisinin ve sosyal yaşantısının kendisinin anlattığı gibi olmadığını birçok örnekle kanıtlayabiliriz ama gerek yok. Bir halkın varlığını topyekün inkar eden ve o halkın sosyal-kültürel değerlerini "tahrip" eden bir insana, bunun böyle olmadığını kanıtlamak neyi değiştirir ki?! Ünlü sağıcı yazar Ergun Göze'nin editörlüğünü yaptığı Boğaziçi Yayınları'nın (Boğaziçi Üniversitesiyle bir ilişkisi yoktur), bastığı kitaplardan -Kürtlerle ilgili- bir amacı vardır heralde..? Aynı amacı yukarıda isimleri geçen yazarlar da taşıyor olmalı. Bu yazarların arasında koordineli bir işliki vardır. Kitaplarında sık sık birbirlerinin referans gösteriyorlar. Çoğunluğu, Fırat (Elazığ) ve Erciyes (Kayseri) Üniversitelerinde öğretim üyesi veya araştırmacı. Ama kitaplarını İstanbul'daki Boğaziçi Yayınları basıyor. Bu kitaplar orduya ve benzeri yerlere satılıyor. Örneğin, Abdülhaluk Çay'ın "Kürt Dosyası" isimli kitabından 5.000 adet orduya satılmış. Kamunoyu "Güneş Dil Teorisi"ni savunanların artık bu düşünceden vazgeçtiklerini sanıyor, ama değil. Onlar halen işi başında. Hem de Kürdistan'da.

(İSTANBUL)

HATİCE GÜLENSOY'LA TELEFON GÖRÜŞMESİ:

'Tuncelililer Türk'tür...'

Hatice Hanım.. Kitaplarınızı okudum..

● Beğenirsiniz mi? ○ Hayır. Mahlelef. Ben Tunceli'liyim ama bu masalları hiç böyle dinlememişim. Türkçülük kokuyor. Tunceli'lerin Orta Asya gelenekleriyle ne ilişkisi var!

○ Nasıl yani.. bu masallar bizim öz be öz Türk masallarıdır. Orta Asya'da anlatılır. İç anadoluda da, hepsi aynı kökenlidir. Bakın orada anlatılıyor, insanlar yüzlerini güneşe dönerek dua ederlermiş. Bu Şamanizm'den kalmamış mı?

○ Siz galiba Tunceli'lerin alevî olduğunu unuttunuz. Alevî Kürtlerdedir, Zerdüşti ekisi var. Güneşin ve ateşin kutsallığı buradan geliyor.

○ Beğenmiyorsanız okumayın kardeşim. ○ Bizim beğenip beğenmemiz önemli değil siz bu kitapları okullara gönderiyorsunuz. Kürt çocuklarına yanlış şeyler empoze ediyorsunuz.

○ İstemeyen okumaz. ○ Kürt çocukların böyle bir şans yok. Milli Eğitim'in okullarında, sizin kitaplarınızı okumak zorundalar. yani bu kitaplar daha objektif ve siyasetten arındırılmış olarak yazılamaz mı? Ayrıca kitaplardaki resimler de pek uygun değil. Örneğin kitabın 4. sayfasındaki resim.. tiplik bir çember sakallı; islami bir çizim hakim. Sonra çizgi roman kahramanı 'Tarkan'ı andıran tipler var, giyim kuşamıyla..

○ Onlar öz be öz Tunceli giysileridir, Türk giysileridir. ○ Ama Hatice Hanım, ben o yörede doğup-büyüdüm.. sizin çizimleriyle hiç bir alakası yok giysilerin. Şal ü Şepkî var, kofî var.. biliyorsunuzdur..

○ Bakın kardeşim, siz şimdi bu kitapları beğenmediniz mi? O zaman okumayın!! Beğenen okur! Benim amacım, okumamış cahil insanlara köklerini öğretmektir. Ben onlara iyilik yapıyorum.

● Siz Dersimli'lerin -ki Dersim ismini bile kullanmıyorsunuz- Türk olduğunu iddia ediyorsunuz kitaplarınızda. Bu kitabı çocuklara yönelik yazmışsınız, çocuklar neyin ne olduğunu nasıl bilsin. Kürt çocuklarına Türk olduklarını söylüyorsunuz? Ayrıca cahillik Türkçe bilmemek ya da Kürt olduğunu söylemek mi?

○ Siz kendinizi Kürt olarak görüyorsunuz ama Türk kökenli Kürtünüz.. ○ Nasıl yani?! ○ Bak kardeşim.. Biz Tunceli'yi ve diğer birçok yöreyi karşı karşıya gözdük. Orada insanlar Türk olduklarını söylüyorlar.

○ Bunlar ağır ayrılığa, bölünmeye giden yollarıdır. Bakın Avrupalıya. Her ülkede bir resmi dil vardır. ○ İyi ya bir İsveç'te ya da başka bir Avrupa ülkesinde etnik gruplar ve azınlıklar kendi dillerinde eğitim ve öğretim görüyorlar. Ya Kürtler?

○ Biz sizleri birinci sınıf vatandaş olarak kabul ediyoruz. Kendinizi azınlık olarak mı görüyorsunuz? ○ Vallahi Kürtler şu 'birinci sınıf vatandaş' işinden birşey anlayamadılar. Bak azınlık olsunlar da hakları verilsin diyorum...

Nüdem Dergisi ve Nüdem Yayınları sahibi Fırat Ceweri.

NÜDEM WERGER

Kürt edebiyatının köşe taşlarından biri olan Nüdem dergisinin sahibi ve editörü Fırat Ceweri, yeni bir Kürtçe dergi çıkardı. Nüdem'in devamı niteliğinde bir dergi olarak tanınıyor Ceweri. Dergi yılda iki sayı çıkacak. Uzun süredir çalışmalar sürdürülen derginin özelliği sadece çeviri yazılarının yayılması. Bunun için de adı Nüdem Werger olmuş. Fırat Ceweri, neden çeviri dergisi sorusunu şöyle açıklıyor: "Dergiler, yazarların ve edebiyatçıların yetiştirilmesinde bir laboratuvar görevi üstlenirler. Yazarlar ilk keşiflerini edebiyat dergilerinde yaparlar. Diyebiliriz ki

bu yeni dergimiz de, dünya edebiyatından çeviriler yaparak Kürt dilini, folklorün dar gömleğinden kurtaracağız" diyor. Derginin ilk sayısında yer alan başlık yazılar ve yazarlar şunlar: "Sınıf ve Edebiyat" - Ivar-Lo Johansson, "2 000'li Yıllarda Şiir" - Pablo Neru'da, "Şiir Değerlendirmesi" - Seamus Heaney, "Yazarın Cese-di" - Marguerite Duras, "Türkiye Üzerindeki Kara Bulutlar" - Yaşar Kemal, "Bilgisayarlar Niçin Kitap Çeviremezler" - Peter Gardenfors, "Gülleri Alp Sattımın Zamanı Değildir" - Erdal Öz, "Murathan Mungan'la Röportaj" vs. yazılar yer-

miş. Nüdem Werger, Kürt edebiyatına kırmızı bir karantil niyetine verilmiş ve Kürt dilinin bağlanan yollarını açmak için yollara düşmüş bir hüznünlü sevinç. Hüznünlü olmasının sebebi şu, insanların bilgisayarlarla yaşadığı bir çağda Kürtlerin yeni yeni iletişim araçlarına sahip olması.. Yani bir anlamda ağlanacak halimize güllüyoruz. Fırat Ceweri'nin çıkardığı dergiler, Bedirhan ailesinin çabalarını hatırlatıyor bize. Bu mirası sürdüren bütün edebiyat dergilerimizi koruyup kollanmamız gerekiyor.

(SANAT SERVİSİ)

PIRPIRIM MUSTAFA GAZİ

Portre: Nesimi ADAY

Okuduğu "Kaderini Arayan Adam" isimli kitabın sayfaları arasında bulunduğu milli piyango bileti nesimi Aday, kendisine çulsuz diyen kükürt renk kravatlı kü tuccarlarına çullu bir fotoğrafını göndererek, onların altı ay sürecektir bir mide fesadına uğramalarına neden olur. Daha sonra milyarderini koyacak bir kupa aramaya koyulur. Ebesinin tavsiyesi üzerine kalker İzmir'e, kupa aramaya gider. Orda, milyarderini katalikliklerden koruyacak bir kupa ararken, gölgesinin sağ ayak parmaklarıyla sakal resmini çizen Jamaikalı bir izdüşümcüye rastlar. Ona, sakalının resmini çizip altına da karpuz çekirdiğiyle imza atarsan, seni kendine editör yaparım der. Editör olmakta AIDS olmayı yeğlerim, diyerek Nesimi'nin spastik teklifini reddeden Jamaikalı izdüşümcü, gölgesini gömleğinin cebine koyup Jamaika'ya geri döner. Jamaikalı izdüşümcünün arkasından gıcık-sal ve stümküsel bir tepki-şov yapar konuşma için adımı atan Nesimi, sonunda ayağı topal, sakalı global bir kupa satıcısına rastlar. Satın aldığı kocaman küpe milyarderini doldurup İstanbul'a geri dönerken, içinde bulunduğu otobüs, yarası kılıklı ve kara saklı bir takım para meraklısı falıclar tarafından soyulur. Böylece beş parasız kalan Nesimi, İstanbul'a varınca, piyasada ne kadar "Kaderini Arayan Adam" isimli kitap varsa hepsini satın alır, sayfaları arasında milli piyango bileti aramaya koyulur.

Gitarsal düşlere buluşup gitarkolizm sı-

nırım aşınca, kafasındaki ne idüğü belirsiz vicdanı kut bir burgunun rakdesip laçkalaşması yüzünden, yüce Ahuramazda'yı aramaya çıkıyorum, arayan soran olursa Şubat'ın yirmi dokuzundan sonra Medyum İbiş'e başvurursun, telepatî yoluyla habereleşeceğim çünkü, diyerek meteor hızıyla bulunduğu yeri terkeder. İlk önce İran'a varıp, orda hamamböceği avlayarak, onların çerez niyetine yiyecek kâhine tanıştır. Kâhine ona, üzerindeki ceketi çok sevdim, onu bana verisen sana Ahuramazda'yı nerede bulabileceğini söylerim, der. Bu sözleri duyan Nesimi, ceketini çıkartıp ona vererek, Ahuramazda'yı nerede bulabileceğini söylemesini ister. Kâhine ona karşıdaki üç tepeden ilkinin işaret ederek, Ahuramazda'yı orada bulabileceğini söyler. Kâhinin işaret ettiği tepeye doğru yürürken yolda ikinci bir kâhine rastlar. Kâhine ona kim olduğunu ve nereye gittiğini sorar. Nesimi kendisine sorulan sorulara yanıt verir. Kâhine, kendisine Ahuramazda'yı o tepede bulabileceğini söyleyen kâhineyi ceket meraklısı, sahtekar ve yüzüstü bir tahin satıcısı olduğunu söyler. Bu sözleri duyunca, Nesimi'nin kiblesel kategori yumağı hallaç pamuğu gibi dağılır. Nesimi, peki, der kâhine, sen Ahuramazda'yı nerede bulabileceğini biliyor musun? Kâhine ona, Ahuramazda'yı boşuna buralarda aramasını ve aslında Ahuramazda'nın kendisini bulacağını söyler. Bunun üzerine az ilerdeki Afganistan'dan gelen top-tüfek seslerini merak edip, Seyda'nın efektel sorunu vardı, şu zumburta biraz gömbürtüsel efekt depolayıp kendisine götürüeyim de gariban sevinsin biraz, diyecek kırk dökük teybiyle birlikte gider Afganistan'a. Afganistan'a varınca bir ot ağacının gölgesinde armut yemekte olur

ve taptı Mısır aylarına benzeyen iri kıyım bir adam görür. Adam kendisini armut yemeye davet edince, yoo teşekkür ederim, İstanbul'da bana yeterince armut yedirdiler zaten, diyerek armut yeme teklifini geri çevirir. Ama ağaçtan biraz dut koparıp yer. Daha sonra sakız almak için gittiği bir dükkanda kendisini Rasputin'e benzeterek KGB ajanları tarafından Rusya'ya kaçırılan Nesimi, orda altı ay boyunca Rasputin olmadığını ve Rasputin'in kim olduğunu dahi bilmediğini anlatmaya çalışır durur. Öküz suratlı, kaldırım düşkünün manyak bir dilencinin, bu adamda aşırı derecede deli dana virüsü var, çünkü onu İngiltere'den tanyorum, demesiyle birlikte KGB tarafından Yeltsin'in özel uçağına bindirilip İngiltere'ye postalam. İngiltere'ye gelmişken siyasi iltica talebinde bulunayım bari, diyerek sürgünel izlenimlere olan ihtiyacını gidermeye çalışır ama, senden KGB'li ajanların kullandığı parfüm kokusu geliyor, denilerek İngiltere'den sınır dışı edilir. Çaresizlik içerisinde Yanpirigoslavya makamlarına baş vurup iltica talebinde bulunur. Yanpirigoslavya makamları tarafından kendisine, seni araştırdık, senin domates düşkünlüğü ve de aşırı saçakolik biri olduğunu tespit ettik, o yüzden de iltica talebini kabul edemeyeceğiz, şeklinde yanıt verir. Bunun üzerine sinir krizi geçirip gömleğinin bütün düğmelerini tek tek koparıp yiyerek Yanpirigoslavya makamlarını protesto eder. Bu protesto biçimiyle farkında olmadan uluslararası medyanın gündemine girince, dünyanın her tarafından kendisine iltica hakkı tanınabileceğini açıklayan bir çok ülke çıkar ortaya. Hayır, aslında sırf izlenim edinmek ve edineceğim izlenimleri öyküleştirme amacıyla böyleli bir iltica

macerasına bulaştım, diyerek Diyarbakır'ın yolunu tutar. Diyarbakır'a varınca, Pirpirim'in yazarı M.Gazi'yi sorar, ama kendisine M.Gazi'nin Afrika'nın baltadan nasibini ala ala yoğun bakımda olan ormanlarında yaşayan Tamba kabilesinin özel davetlisi olarak kurtbağa çorbası yemeye gittiğini duyunca, keşke burda olsaydım da birlikte gitsaydık, şu kurtbağa çorbasından içip sansometrimin yontanın değişmesini sağlardım bari, diye hayıflanır. Diyarbakır'a gelmişken M.Gazi'nin sürekli kültür depolayıp, arasına da kültür komasına girdiği Kültür Sarayının karşısında oturup biraz kültür enjekte edeyim kendime, İstanbul'a gidince acap ihtiyacım olacak, diyerek beyninin, kurban alayım Nesimi, boş yer yok? demesine falan da aldırmadan kültür depolar. Depoladığı aşırı kültür yüzünden kültür komasına girip kültürel bunalmıya tanınca, apar topapar bir otobüs bileti alıp İstanbul'a gider. İstanbul'a vardığı gibi yatağa girip uyur. On altı yıl aradan sonra ilk defa bir rüya görür. Rüyasında bir dağın tepesinde, bir elinde gitar diğer elindeyse ilham ve konsantrasyon dolu bir kutuyla yüce Ahuramazda belirir. Elindekileri Nesimi'ye verip söyle der, bunları sana armağan ediyorum. Bu gitar sana hem benim sırtına ermeni sağlayacak ve hem de seni olası kaza, bela, felaket ve musibetlerden koruyacak. Bu kutuda bulunan ilham ve konsantrasyonlar ise, sen sıkıştıkça imdadına yetecekler. Sabah uyanığında yababışında yüce Ahuramazda'nın kendisine armağan etmiş olduğu gitar ve ilham ve konsantrasyon dolu kutuyu bulunca, yüce Ahuramazda'ya dua edip şükranlarını dile getirecek, Ahuramazdasal düşlere doğru çakar yola.

Weşenên Nûjen. Navnîşana prtûkên baş!

Pirtûkên baş, ji nav weşanên Nûjen rên xwendin! Em, bi pêşkeşkirina nivîskarên herî baş yê nê edebiyata kurdi, ji we xwedevanên heja re kêfxweş dibin.

Ziman û Roman:

"Ew heza edebiyate dizane. Ji bo zanîna karebîna ve heze bi tenê xwendina wê pirtûka di destê we de ku ji nepeyvînên eîhê yê nê nivîskarê re hatinê kirin û kovar û di rojnemeyên euda de belav bûne pêk hatîye. Bese." Muhsin Kizilkaya

Bayê Azadiyê:

Ev pirtûk, pirtûka kuste girîng e. Nivîskar di wê pirtûka xwe de, pîrşên rojane yê nê jiyana kurdewarî tenê ziman.

Bayê Azadiyê

A D R E S :

Nûjen Yayınları
Çakırağa Mah. Çakırağa Camii Sok.
No: 18/7 Aksaray/İSTANBUL
Tel: (0212) 530 55 24 - 530 55 58
Fax: (0212) 530 54 73

Ahmet ÖNAL

79 yıldır üzerinde tartışılan ve daha da tartışılacak olan Ekim devrimi nedir? Bu soruya her politik görüşün yanıtı doğal-hkla farklı olacaktır. Ötekiler bir yana, Sosyalist-Komünistler için Ekim Devrimi:

Tarihte ezilenlerin (Paris komünü bir yana) iktidarlarını kurdukları ve yöneticisi oldukları ilk tarihsel eylemdir. 17 Ekim'e gelmeden önce uzun soluklu, iradeli, programlı, örgütlü, doğru strateji - taktik ve ittifakların uygulandığı siyasal eylemliliklerdir. 17 Ekim, devrimin sifiri saatının yerinde saptandığı ve Kurucu Meclisin toplanacağı, bütün iktidarı işçi-köylüye devredildiği andır.

Ekim, 1. Dünya savaşı sonrasında en önemli olaydır. Patlaması, sürik-leyiciliği, coşkusu ile iktidarın kusatılması emekçiler ve ezilen uluslar için yeni bir çağ ve çığırır. Emperyalist sistemin tüm çelişkileri açığa çıkıp, derinleşmiştir. Yeni Sovyet iktidarıyla, başlıca sosyal çelişkiler yeni bir çelişki: kapitalizm ile sosyalizm sistemleri arasındaki çelişki tarih sahnesine çıkmıştır.

17 Ekim, tüm ezilenlere kendi kuruluşlarını nasıl gerçekleştirebileceklerini yolunu göstermiş, ezilmeyi ve sınırlanmayı bir kader olmaktan çıkarmıştır.

Marxism "sınıf mücadelesi proleter devrime ve diktatörlüğe götürür. Sınıfsız topluma-komünizme-yol alır" tespiti Ekim devrimiyle Lenin ve yol-daşlarının partisi SBKP-B tarafından hayata geçirildi.

Devrim, evvelce beklediği gibi Batı Avrupa'da değil, emperyalist zincirin zayıf halkasını teşkil eden Rusya'dan başladı. Giderek Asya, Afrika ve dünyayı kucakladı. Devrim dalğasının bu yeni trendi yeni bir şıara dönüştü. "Bütün ülkelerin işçileri birle-

Ekim Devriminin Parolası:

İktidar işçi ve köylülerindir

şiniz" şıarı; yerini "Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halkları birleşsin" şıarına bıraktı.

Rusya 'daki ihtilalin gelecekteki güvencesi, enternasyonal ihtilale bağlıydı. Bolşevikler tüm politikalarını, bunun üzerine kurdular. Bu onların ileri görüşlülüklerinin, ilkelere bağlılıklarının, cesur politikalarının en çarpıcı kanıtıdır.

Ekim devrimi, kendisinden evvel yaşanan köylü ayaklanmaları ve ilerici fonksiyona sahip tüm burjuva ihtilallerinden dersler çıkarmıştır. 1905-1907 ihtilali dünyada sarımsı etkiler bırakmış olsa da, Lenin ve arkadaşları tarafından yeniden düşünül-
müş, tartışılmış, "başarın ana şıarını" olarak değerlendirilmiştir. Bolşevikler, devrimin yakucılığını, nitizliğini, ittifaklarını, teşhir edilmiş gerekenlerle, esas yönelişini gerekenlerle, öncelikleri ve uzun vadeli hedeflerini programdaki yerini, devrimin sı-caklığında en yakın arkadaşları bile olsa kararsızlık ve şıapmalar karşı-
amansızlığı bakımından derin ders-
lerle doludur. Akıl almaz güç koşullar
içinde, işçi sınıfı diktatoryasının dün-
ya tarihindeki ilk denemisinde öncesi
ve yaşadığı devrim anındaki gerici ku-

şatmışlığıyla, yapılmış ya da yapılmamış ne varsa hepsinin mükemmel olma-sını beklemek sadıflık olur. Gerçek tarihsel koşullar gözönünde alın-dığında; en uygunsuz koşullarda; en sağlan ihtilaleci enerjilerle bile, de-mokrasiyi ve de sosyalizmi gerçekleştirebilmesi akıllara durgunluk verir. Bugün bütün sonuç ve ilişkileriyle dünya proletaryası, uluslararası eylem birliği içerisinde yaşanan Ekim devrimi başta olmak üzere diğerlerini de sonuçlarıyla değerlendirmek zorundadır. İşçiler yolumuz bu hat üzerindedir. Rus proletaryasının gözka-bınıştırıcı örneği ve prestiji sarımsı diye, Rus ihtilalinin izlediği yolu eleştirel analizden kaçınmamak yanlıştır. Zira devrim politik olgunlaşmanın ürünüdür. Yoksa ihtilal sloganlarına uyarlanmış yeni ve uydurma anlayışlar i-cad etmek değil. Kaldı ki, yeni diye oraya sunulan Kausky, ya da burjuvaziye iltilak etmişliğiyle yerini bul-muşlardan medet ummak, onlardan ders almak; işçi değil, karantik kuyru-ya düşmek olur. Eğer ihtilali diye soru-numuz yoksa ve Marksizmden burjuvaziye iltilak etme diye bir derdiniz varsa, Kausky ve diğer dönemlerden yol göstericilik bulmanız mümkün

olabilir.

Marksist devlet teorisini, partinin militan ve devrimde motor ve müfreze rolünü, emperyalizmin, çağımız gericiliğinin merkezi olduğunu, haklı ve haksız savaş ile barışın işlevi ya da izlenen devrimdeki rolünü, ulusların kendi kaderlerini özgürce kendilerinin tayin hakkını doğru kavrayan ve kavratmayan her anlayışı anti-Marksist-Leninist dolayısıyla anti-Sosyalist olarak değerlendirmek yerindedir. Her kim ki bu anlayışı özümsemeyi de bi-lişsizce tavır alırsa; ülke ve ezilenle-re büyük zararlar vereceği aşıkardır. Rosa Luxemburg'un deyişleriyle "Sos-yalist kuramda delik üstüne delik açılan, sosyalizmi sağlama noktası kal-manmış bir kalburu çeviren bu adam (Kausky) i gözlemlemek ilginçtir."

"Marksizmi tapınacağın resmi bek-cisi" Kausky, savaşın patlamasından sonra enternasyonal burjuvaziye ba-nışa, emperyalist Almanya'nın anava-tan savunmasını milliyetçiliğe ve proeter demokrasisi yerine, burjuva demokrasisine sarılmıştır.

Kaldı ki gerçek demokrasiyi de de-mir bir irade ile saptamak ve izlemek tarihi görevi, proletarya devrimi ve diktatörlüğünün savunucusu Sovyet-

lerin ellerine vermek, iktidarı düştü-ğü güçlüklerden çıkışının tek yoludur.

17 Ekim, Gordiom düğümünü ke-sen, ihtilali darboğazdan çıkaran, geli-şimin önünü açan kılıç darbesi idi. İhtilalin başlangıcında dışlanan, suç-lanan ve her yandan kuskaca alınan azınlıkta parti, Bolşevik'lerin ka-sa zamanda kulibelerden nasıl da ihtilalin başına geçtikleri, halk kitlelerini bayrakları altına nasıl topladıkları böyle açıklanabilir.

Rus ihtilali; bütün büyük devrimle-rin öğrettiği gibi, ya devrim yasalarını hayata geçirecekti, ya da hareketin zayıf noktasında hızla geri püskürtülecek, karşı devrim tarafından ezilmek durumunda kalacaktı. Duralamak, ye-rinde saymak, varılan ilk hedeflerle yetinmek ihtilallerde mümkün değil-dir. İhtilalci taktiğin yerine, legalize küçük parlamenter kavgaların orta dü-zey ustalığını geçirmek isteyen biri; ufkuzsuzluğunu göstermekle kalma-z, ihtilallerin yaşama yasasını bilmediği-ni de gösterir.

Devrimci bir parti ve onun organi-ze ettiği askeri güçler olmaksızın, karşı devrimi bastırmak, ayaklanma-yı zafere taşındırmak, halk demok-rasisi ve proletarya ihtilaline uzanmak mümkün değildir.

Ekim devrimini göstermiştir ki; ço-ğunluğa, demokrasiyi ve sosyalizme giden yol, ihtilali taktiktir geçer.

Rosa'nın belirttiği gibi; "ihtilalin gerek diyalektikçi parlamenter köste-bek ustalığını tersine çevirir" ve ihtil-al sınırsız, sınıfsız, ilkesiz, millet-siz bir dünya yaratmak için proletaryanın diktatörlüğünü zorunlu kılar. Diktat-örlük mü? Ezer et ver diktatörlük. Ama bu diktatörlük bir demokrasi uy-gulama biçiminden ibarettir. Sınıf dik-tatörlüğü olmalıdır. Ama bu diktatör-lük yeni tipte bir demokrasinin uy-gulanmasıdır. Sınıf adına bir avuç yönetimin hükümrânlığını sürdürdüğü bürokratik bir kurum asla değildir.

Ülkemiz devriminin mücadele biçimleri

Sıddık BOZARSLAN

Bu ülkeler ihracat gelirleri-nin ortalaması %18,7'sini di-ş boç ödemelerine ayırmak zorundadırlar. Latin Ameri-ka'da bu oran %29,8'e yükseli-yor. Türkiye'de ise bu oran La-tin Amerika ortalamasının da çok üstüne çıkmış bulunuyor. Öyle ki Türkiye, artık memur maaşlarını bile dışarıya borçlan-mak suretiyle ödemek zorunda kalıyor. Türkiye'nin 821 trilyon lira tutan 1994 bütçesi-nin 400 trilyon lirası Kürdistan'daki özel sömürge savaş harcamalarına gidiyor. Sömürge-cilerin ise çok daha kötü du-rumda olduklarını ve buraların adeta her türlü yıkıcı silâhın kullanıldığı kimyasal laboratu-r'a haline geldiğini vurgulamak gerekiyor. Bunun en son örneği ise, son yıllarda Güney Kürdis-tan'da onlarca kez kullanılan kimyasal silâhlar sonucu on-binlerce insanımızın hunharca katledilmesi, bir bu kadının yaralamp sakatlanması ve yüz-bünlücesinin de göçmenliği ile sonuçlanan olaylardır. Bunun da somut örneği Halepçe katli-amıdır. Bilimsel ve teknolojik devrimin, modern askeri harca-malar yerine insanlığın hizmetine sokulması, ekonominin militarizm yerine toplumların refahına kullanılması, ulusal ve sınıfsal sorunlara yol açan an-tagonist çelişkilerin kökteni çözülmesidir; dünyada ger-çek anlamda barışın korunması ve kardeşliğin sağlanması her zamankinden daha fazla önem kazanıyor. Aynı zamanda bu, savaş ve politika sorunlarına da bir öz kazandırıyor. Özellikle Kürdistanlı sosyalistler ve genel olarak tüm ulusal yurtsever güçlerin, çağdaş politika sana-tımını doğru kavranmasını hem gerekli, hem zorunlu kıyor. Çünkü hemen her yerde olduğu gibi bizde de savaş ve politika sorunları tartışılırken, bazen "barışın korunması" adı altında haklı olan ulusal ve sınıfsal mücadelelerin taşıdığı önemi-lik gözmezlikten geliniyor. Bu yüzden sorunun iyice bilince çıkarılması gerekiyor. Yani öze-si, barış adına yada barışın korunması adına, ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadelesi gözmezlikten gelinemez. Bu-nun altını özellikle çizmek ge-riktir.

Doğu Bloku ve Varşova Paktı'nın çöküşünden sonra zafır sarhoşluğuna bürünen ve başını ABD'nin çektiği Batılı emperyalist devletler; şu anda sahip oldukları ekonomik, tek-nolojik ve silâh üstünlüğü

avantajlarını da kullanarak tek-kunuplu bir dünyaya ve rakip-siz bir şekilde dünyaya hakim olmak ve "Yeni Dünya Düze-ni" (YDD) çerçevesinde sömür-geleri, yeni sömürgele ve geri bırakılmış ülkeleri ken-dilerine daha da bağımlı hale getirerek yeniden şekil vermek istiyorlar. Şırası açık ki başını eski Sovyetler Birliği'nin çektiği Doğu Bloku ülkeleri ve Varşova Paktı çökmeden önce, kapitalist-emperyalist sistemle aralarında caydırıcılık ve bir denge durumu sözkonusuydu. Aynı zamanda o dönemlerde emperyalist ülkelerin kendi ya-pılarında mevcut derin çelişki-ler ve sorunlar bir dereceye ka-dar gizlenebiliyordu. Halbuki şimdi bu durum tamamen de-ğişmiş bulunuyor. Bundan böyle artık emperyalistlerin dev boyutlara varan büyük ekonomik ve toplumsal sorun-ların, çelişkilerinin gizlenemeye-de imkanı kalmamıştır.

Yukarıda özetle sergilemeye çalıştığım tablodan da açıkça anlaşılacağı gibi kapitalist-em-peryalist sistem, insanlık ale-mine gerçek bir kurtuluşu, kar-deşliği, barışı ve mutlu bir ya-şama getirmekten tamamen uzaktır. Bunun temel nedeni de sistemin bizat kendi yapısında taşıdığı yapısal çelişkileridir. Çünkü bir avuç tekel sahibinin istem ve özlennleri, daha fazla kar ve sömürüdür. Doğu Blo-kunun çöküşü için, dün kadar oralarda yönetici kükleri açık-ça destekleyip teşvik eden aynı emperyalist güçler; şimdi de çöküşten sonra oralarda baş-gösteren dev ekonomik, toplu-msal ve siyasal sorunlardan kaygı duymaktadırlar. Üstelik eski Doğu Bloku tamamen emperyalist-kapitalist sistemle bütünleşmesine rağmen... Yu-karıda kasaca değindiğimiz ve her yerde yeni patlamalara dön-üşecek büyük ve önemli soru-nlar, emperyalistlerin Yeni Dünya Düzeni adına yaptıkları propagandaları boşa çıkarmak-ta, yerle bir etmektedir. Sömür-ge, yeni-sömürge ve geri bırak-tırılmış toplumlarda boyuveren önemli sorunların baş sorunlu-ları ise besbellidir: Kapitalist-emperyalistler ve sömürgeci-le-rdir. Çünkü bunların sergile-dikleri en vahşi ve iğrenç suç-lar buralarda hemen her gün kendini gösteriyor. Son 45-50 yılda meydana gelen silâhlı ça-ğuşmaların hemen hemen tümü Üçüncü Dünya Ülkelerinde meydana geldi. Emperyalistle-rin yeni düzenleme planlarıyla bu halklara dayatılan savaşlar sürekli kılmak isteniyor. Za-tent Ortadoğu, Latin Amerika,

Asya, Afrika ve Üçüncü Dün-ya Ülkeleri bir bütün olarak ye-ni patlamalara gebe bir çok soru-nu yapısında barındırıyor. Güney Afrika'da yapılan se-çimler ve Nelson Mandella'nın devlet başkanlığı kazanması, Filistin ile İsrail arasında başla-tılan barış girişimleri, İngiltere ile İrlanda arasında barış kap-lanması aralanması; bu sorunları çözmeye yönelik önemli geli-şmelerdir. Ancak başka Kürdis-tan sorunu üzere. Bask, Yeni Kafedonya, Sih ve Tamil gibi halkların zorlu direnişleri, ulusal kurtuluş savaşlarının "çağım doldurduğu" savlarını tamamen çürütüyor. Bu durum emperyalizmin, sömürgeçiliğin ve irçıklığın korkulu rüyalarna giriyor, onları derinden düşün-dürüyor. Gelişmekte olan ülke-ler arasındaki dayanışma sü-reçlerini yansıtan Bağlantısız-lar Hareketi, Afrika Birliği Örgü-tü, Latin Amerika Ekonomik Sistemi vb. de kendini gösteren ulusal kimlik arayışı ve insiya-tif sahibi olma eğilimleri, halk-ların lehine yaşanan süreci güçlendiriyor. Başarıya ulaşan her ulusal ve sosyal devrim, dünya güçler dengesinde yeni ve ciddi değişimleri neden olu-yor ve barışın güçlendirilmesine, haksız savaşların teşhirine ve giderek teorit olmasına imye kazandırıyor. Tüm bu gelişme-ler karşısında emperyalistler de hiç boş durmuyorlar. Üstelik emperyalistlerin yaptıkları bunlarla da yetinmiyor. Geri bırakılmı bir çok ülkede ya-sandı gibi askeri-faşist darbeleri planlanmasında, işbaşı-
na getirilmesinde, karşı-dev-rimci karşı hareketlerini örgütlen-dirilmesinde, eğitilme-sinde ve finans edilmesinde bunlarla aktif yer aldıkları bil-en somut gerçekliklerdir.

Özellikle Ortadoğu'da Kür-distan'ı aralarında bölüşütüp sömürgeleştirilen sömürgeci bölgeler devletleri ile Kürt ulusu arasında gerçek anlamda barış-ın ve kardeşliğin sağlanması; Kürtlerin ulusal boyunduruk-tan kurtulmak kendi bağımsız devletini kurmasını mümkün-dür. Hatta Kürdistan'ın ulusla-rarası sömürge statüsü gözö-nünde bulundurulduğunda; ru-hatlıkla denilebilir ki Kürt ve Kürdistan sorunu adil bir biçimde çözüme kavuşturulma-dan Ortadoğu'da ve uluslarara-sı planda gerçek barıştan söze-dilemez. Halbuki sorunun bu şekilde kangren bağlanması neden olan kürt halkı değil; Kürt halkını esaret altına alan sömürgeci bölgeler devletleri ile bantlı emperyalistlerdir. Em-peryalizmin bölge devletlerine

sağladığı ekonomik ve silâh yardımı olmasa, her bir sömür-geci devlet teke başına boyun-durduğu altında tuttuğu Kürdis-tan parçasını kolayca muhafaza edemez. Emperyalizm, aynı zamanda bölgemizin zayıf bir halkasını da oluşturuyor, ABD ve kimi müttefikleri bu zayıf halkanın elden gitmesini için, "kurtlu beraber olup kaza yı-yor, sahibiyle birlikte oturup ağlıyorlar." Onları bir yandan Türkiye'ye; "Kürt halkının varlığını tanıyan, azınlık hak-larını yerini" (Kürtlerin ulusal haklarını azınlık hakları olarak görüyorlar) diye telkinlerde bulunmaları ve öbür taraftan da Türkiye'ye her çeşit askeri ve ekonomik yardım sağlamları ve Kürdistan'ı NATO'nun bir üssü haline getirmeye çabaları, bunun açık göstergesidir.

İşte kısaca değindiğimiz hızı değişimler, alt-üst oluşlar, Doğu Blokunun dağılarak em-peryalist sistemle bütünleşme-leri; kapitalist-emperyalist sis-temin en az şimdilik de olsa dünyamızın tek egemen güçleri haline gelmeleri, genel olarak en fazla dünya devrimci hare-ketini ve özel olarak da ülke-miz sosyalist-devrimci hareketi-ni daha ciddi güçlüklerle kar-şı karşıya getiriyor. Bu ciddi güçlüklerle birlikte, Kürt ulu-sunu bağımsızlaştırma ve öze-girleşirme gibi köklü devrimci çözüm bekleyen görev ve sorumlulukları da bizleri bekli-yor. Genel olarak dünya dev-rimci hareketinde; geçmişte yaşanan hatalar; yetmezlikler, yanlışlıklar ve şıapmalar, radi-kalleşmeyi de frenliyor ve hem ulusal, hem de sınıfsal müca-delede yeni yeni şıapmaların boy vermesine, devrimci hare-kette meşruyet arayışı içinde olan bazı eğilimleri de müz-minleştiriyor. Fakat tüm bunla-ra rağmen, yakıcı çözüm bekle-yen halkımızın somut duru-mu ortada duruyor ve bizleri tarihsel sorumluluklarla başba-şa bırakıyor.

Ülkemiz devrimi silâhlı müca-delede üstünde geliştirebilir. İşçi sınıfı bilimi olan bilim-sel sosyalizm, zengin ve çeşitli mücadelede biçimlerin kabul ediyordu. Şu ya da bu mücadele biçiminin başa alınmasında ya da temel mücadele biçimi olan kabul edilmesinde, toplu-msal gelişmelerin ışığında ve somut tarihi şartların belirleyici-liğinde esas alıyord ve tespit edilen mücadelede biçimine göre örgütlenme, savasını biçimi sorununa sınıfsız bağlı olduğu-nu bizlere gösteriyor. Diğer yandan bu, hangi mücadelede biçimini başa almamızı sağla-

makla da kalmıyor; önem ka-zanan diğer mücadele biçimle-rinin de aydınlatıyor ve tüm bunların devrimin gelişme sey-rini etkilediğini de gün yüzüne çıkarıyor. Bu aynı zamanda devrimi ve iktidar olmayı be-delleşen ya da kavramak iste-meyen kolaycı, belirsiz ve muğlak yaklaşımları da ya-
dırıyor.

Tespit edilecek mücadelede biçimlerinin, aynı zamanda ül-kemizde yaşanan savaş süreci-ni de dikkate almak zorunda olduğumuz yukarıda da belirt-miştik. Bu, aynı zamanda hal-kımıza dayatılan sömürge sa-vasının kabulünem anlamına gelebileceği çok açıktır. İşgalci sömürgeci düşman güçleri te-peden tırnağa kadar çağımızın en modern silâh, araç-çereçele-riyle donatılmış ve bugünkü şartlarda bu yönüyle de geçici de olsa belirli bir üstünlüğü elinde tutmaktadır. Ancak sö-mürgecilerin bu üstünlüğü ge-çiriyor. Ulusal kurtuluş gün-le-rinde mevcut bazı zayıflıklar, aşmazlar ve yetmezlikler bu-lunsa da bunları gidermek; devrimci şiddet temelinde mü-cadeleyi geliştirerek siyasal örgütlenmeye bütünleşmek, varolan güçlü dinamikleri hare-kete geçirmek, halkın özgü-cüne inanmasını ve kendine olan güveni sağlamasını ka-zandırmak; değişik türlerde toplumsal mücadele biçimle-rini örgütlemek, bunların tümü-nü birleştirmek, düşman saldı-rılarını göğüslemek ve şıarılara uygun karşı saldırılar düzenle-mek gerekli ve zorunludur. Ya-ni her şeyden önce mevcut za-yıflığı kuvvete dönüştürmek gerekiyor. Sürdürülen savaş, ulusal hareketin yapısında ve geniş halk kitlelerinde yeni di-namiklerin gelişmesine, kin ve öfkenin kabarmasına ve dev-rimci süreci geriyeye çekmeye ya-da yavaşlatmaya elverişliyor. Gelişen ulusal kurtuluş müca-delesi karşısında düşmanın ve-receği ödümler sorunu, belirli birtakım kültürel reformlarla çözmeye yetmiyor. Düşmanın merkezi otoritesinde açıklar her geçiyor, ulusal kurtuluş güc-le-rinin bundan yararlanacağı açıktır. Düşman barınabildiği için yaşamın tüm alanlarında savaş hali yasalarını uyguluy-
yor. Bu yüzden savaş süreci-
leşiriyor. Ama bunun da kendi sorunları daha bir yakınlaşta-racağı ortadadır.

Kürdistan ulusal demokra-tik devriminin; Çin, Vietnam, Küba, Cezayir, Angola, Mo-zambik, Nikaragua ve Gine Bissau devrimlerine hem ben-zeyen, hem de benzemeyen

yönleri vardır. Elbetteki dünyada tüm ulusal ve toplumsal kurtuluş devrim deneyimle-rinden yararlanılır. Kürdistan dev-riminin Üçüncü Dünya Ülkele-rindeki devrimlerden esinlen-mesi; onun kendine özgü dev-riminin nesnel durumunu bir ta-rafı bırakma anlamına gelmi-yor, gelmemelidir. Şunun altı-
cızerek belirtmek gerekir ki ül-kemiz devrimi kendine özgü bir hatta ilerleyecektir. Kürdis-tan, El Salvador ve Nikaragua gibi Latin Amerika ülkelerin-den daha geri; fakat Çin, Viet-nam, Cezayir ve Angola ve Gine Bissau gibi ülkelerden ise daha ileri bir toplumsal farkla-
laşma sürecini yaşıyor. Çin ve Vietnam gibi ülkelerde müca-delelerin temel dayanağı köylü-lük olduğu halde; bizde köylü-lük, işçi sınıfının en yakın mü-te-tefiği olarak devrimimizin ağırlıklı bir dayanağını oluşturu-yor. Kapitalist üretim ilişki-le-rinin hakim olduğu Küzey Kürdistan'da işçi sınıfı, köylü-lük, kent emekçileri, aydınlar ve öğrenciler, işsizlerin duru-mu; şehirlere sorunu, nüfus-un sehirlere ve kırlara göre dağılımı ve yoğunlaşması gibi toplumsal farklaşmanın sağ-lıklı bir analizi, bunların taleplerinin programlaştırılması ve bu eksende mücadelelenin örgütlen-dirilmesini hayati önem taşı-yor. Çünkü kur ile şehir bağlan-tısının önemi, silâhlı mücadele ile toplumsal örgütlenme ve sa-vasını biçimlerinin diyalektik birliği ekseninde somutlaşan devrimci gelişme; devrimimi-zin gelişme yolunun da özünü ortaya çıkarıyor. Bu temel çiz-giler, politika ve askeri strateji-mizin de ana hatlarını oluştur-u-yor. Beshelli ki bu, genel dev-rim sürecine denk geçen aynı aşamalarda önem kazanabile-cek mücadele biçim ve araçla-rını ustaca kullanmayı dışılla-mıyor. Tercine, ulusal, bölgesel ve uluslararası koşullar da dik-kate alacak çok çeşitli müca-dele biçim ve araçlarının yarar-lanması da öngörüyor. Ancak tüm mücadele biçimlerini bir-a-rada kullanmak ve bunları dev-rimin gelişme yoluna uyarla-mak konusu, yetenekli ve ger-çekçi olmayan önemli kilitler.

Ülkemiz devriminde silâhlı mücadelede başa alınması zo-runlu kılan diğer belirleyici bir sorun da bir halk ve ulus olarak bağımsız bir devlet kurma ihtiya-cımızdan kaynaklanıyor. Köleci toplumu birlikte ortaya çıkan devlet oluşunu silâhlı kuvvetlerden, yani ordu-dan ayrı-n olarak düşünemeyiz.

Daha sonra, Lenin'in de Stalin, Hitler ve Mussolini ile bir tutulamayacağı ve "Lenin, komünist parti diktatörlüğünü gerçekleştirmişse de diğerleri gibi kitle kıyımlarına girişmemiş ve insan kasaplığı yapmamıştır" diyor sayın Livanelli. Burada sosyalizmin Stalinist versiyonunu red eden biri olarak Stalin'in Hitler ve Mussolini ile eşde-ğerde mütalaa edilmesinin kabul edilemez oldu-ğunu söylemem gerekiyor.

Devamla "Buna rağmen yukarıdaki (Lenin, Hit-ler, Stalin, Mussolini) döri isim kaderini birbirine bağlayan önemli bir öğe var. Devlet zorunlu ayakta tutulmuş olmaları, ulusları tarafından se-vilmemeleri ve günü gelip heykelleri yıkıldığında kendi halklarının buna coşkuya kalkması" açıklamasıyla pekiştirmeye çalışıyor kendine tezini. Bu sefer Lenin'i de işin içine sokmasıyla, yukarıdaki Lenin'e ilişkin söylediği herhangi bir pa-releli oluşturmuyor. Kaldı ki, Lenin'in yalnız ül-kesiyle kalmadığı, bütün dünyada halen milyon-larca insan tarafından sevildiğini sayın Livanelli unutmamış olsa gerek.

Makalesinin sonuna doğru esas olarak değin-mek istediği M. Kemal meselesine geliyor Z. Liva-nelli "Atatürk'ü yasalar mı koruyor, halk mı?" soru-yu ve kendisi yanıtlıyor: "Elbette halk!" "Hal-kın kendi kurtuluşunu, emperyalizmi, sömür-geli, savdığını ve onun gönlünde taht kurduğunu, ve ayrıca M. Kemal'in milyonlarca insan tarafın-dan sevilen tek lider olup, Lenin, Stalin, Hitler ve Mussolini'den de temel ayrılmının da bu oldu-ğuna" iddia ediyor.

Z. Livanelli son olarak da M. Kemal'i diktatör olmadığını kanıtlamak(!) için daha aktarılmaya değer olmayan, son derece demagojik ve banal bir "anekdot" zikrediyor.

Kemal'ist TC devletinin halihazırda gerek Kürt halkına gerekse sistem dışı diğer bütün oluşum-la-ra karşı yöneltilen ve icraatını bildiğimiz için burda tekrar değinmemiz gereği yoktur. Ancak Kemalizm'in iddelennesi halinde, mevcut devlet yapısını ve pratiğini mutlakla ilgili analizler bağla-mında önemli bir faktör olarak değerlendirmek gerekiyor.

M. Kemal'in Ermeni jenosidini gerçekleştiren "İhtilal Terakki" geleneğinden geldiği, "Turancılık" ideolojisinin ondan devraldığı ve daha sonra-ki ideolojik formasyonu ise, yenilmiş Osmanlı İmparatorluğu koşullarında "realist" atak yapma sonucunda şekillenmediği, tartışması bir gerçek-tir.

M. Kemal'in mimarı olduğu TC'nin tamamen irki-etnik esaslar üzerinde inşa edildiği ve bağır-da yaşayan bütün halkları yok saydığı ve buna bakıldığında da çeşitli katliamlardan geçirdiğini bilmiyen yoktur. Kürdün ve Kürdistan'ın inkar ve yasek edildiği ve bilinen baskı-dinler esasında yaşınlarca insanın katledildiği de bir olgudur. Kürt varlığını yansıtır, dili, kültürü, edebiyatı ve tarihte ilgili değeri ne varsa ya tahrip edildi ya da yasaklandı.

Hitler'in Yahudileri kıyımlardan geçirirken ke-sinlikle varlıklarını inkar etmediğini burda belirt-mek gerekiyor. Z. Livanelli, Hitler'in "Rein Blut" saçmalığının M. Kemal'in "asil kan" dedikinin Almanca tercümesi olduğunu biliyor olmalı. Hal-en başımıza musallat olan "Ne Mutlu Türk'üm Diyene" hükümünün gözardı edilmesini gereki-yor.

M. Kemal'in ölüncüye dek devleti tek parti sul-tasıyla yönettiği ve iki defa da parti kurulma teşebbüsüne karşı nasıl yaklaştığını, parti kurucu-la-rını nasıl yargıladığını ve eski yol arkadaşlarını nasıl "İstiklal Mahkemeleri"nde sorguladığını hep-imiz okumuştur.

Ayrıca Z. Livanelli'nin "M. Kemal, devlet ve yasalar tarafından korunmuştur" şıarı son dere-ce gültüncüdür. Zira, insanları "M. Kemal'e haka-ret etmekten" yargılandıkları ve idari takibata uğ-radıkları gözlenerek bir olay değil. Bu konuda Le-nin mi, Hitler ve Mussolini ile aynı paralellikte, yoksa Hitler'i kendine "göyernen" olarak gördü-ğü ve gerçekten de ideolojik-pratik konumıyla öyle olduğu apaçık olan M. Kemal mi?

Bir de Z. Livanelli'nin görmediği veya görme-mezlikten geldiği nokta; halkın çoğunluğunu mutlak olarak doğruduk açısından "esas ayıracı" olarak telakki etmesidir. Kendisinin de aday ol-duğu belediye seçimlerinde, şu anda eleştirildiği Ş. Karatepe ve aynı zihniyeti paylaşan Z. Erdoğan gibileri Türk halkı tarafından seçilmiştir. K. Ev-ren'in 82 anayasasının yüzde doksanın üzerinde oyle onaylayan Türk halkının M. Kemal'i sevmesi -ki biliniyor- Kemalizmin gerçek yapısını haklı ve doğru olduğunu kanıtlamaya yetmez. Bu ma-kale Z. Livanelli şahsında genelde Türk solunun gerek Kemalizm konusunda gerekse Kürdistan sorunu hususunda paradoksu ve esas açmazıdır. Özel olarak değerli Z. Livanelli'nin bu ve buna benzer değerlendirmelere tevessüm etmesi, bir talihsizliktir.

Zülfü Livanelli, demokrat ve esnek mizacıyla, sol eğilimli malum bir Türk aydını. Son dönemlerde DGM'ler önünde ve "başın" etkinliklerinde ismen sık sık anılmaktadır. Örun bu tür aktivitelere iştirak etmesi, iyi niyetli çaba-ları ve önem; "dostane ilişkilerinin daha da ge-liştirilmesi dönemi" dir gerçekliği; bizim kendisi-ne bir makalesiyle ilgili eleştiriler bir yanıt verme hakkımız önünde engel teşkil etmesey gerek.

Sayın Z. Livanelli'nin Milliyet Gazetesi'ndeki köşesinde tenkit edilmesini gereken bir yazısı ya-yımlandı. "Atatürk'ü Mussolini Hitler, Lenin ve Stalin'den ayıran nedir?" başlıklı makalesinin mahiyeti ve düşünce mantığı itibarıyla, sayın Z.

Livanelli'nin hü-manist düşünce yapısıyla hiç bir uygunluk arzlet-medini ve me-seleye bakış açı-sında çifte stan-dart uyguladığını görmek pekala mümkün.

Livanelli, evvela Kayseri Belediye Başkanı'nın M.

Kemal'in ölümüyle ilgili 10 Kasım'dayattığı "sansasyonel" konuşmasına yumuşak bir şekilde giriş yapıp değinmekte ve belediye başkanı Şük-rü Karatepe'nin M. Kemal'i Hitler, Mussolini, Sta-lin ve Lenin'le mukayese etmekten rahatsız oldu-ğuna ve bunu "tarihin çarpıtılması" olarak telak-ki ettiğini söylemektedir.

Daha sonra, Lenin'in de Stalin, Hitler ve Mus-solini ile bir tutulamayacağı ve "Lenin, komünist parti diktatörlüğünü gerçekleştirmişse de diğerleri gibi kitle kıyımlarına girişmemiş ve insan kasaplığı yapmamıştır" diyor sayın Livanelli. Bu-rada sosyalizmin Stalinist versiyonunu red eden biri olarak Stalin'in Hitler ve Mussolini ile eşde-ğerde mütalaa edilmesinin kabul edilemez oldu-ğuna söylemem gerekiyor.

Devamla "Buna rağmen yukarıdaki (Lenin, Hit-ler, Stalin, Mussolini) döri isim kaderini birbirine bağlayan önemli bir öğe var. Devlet zorunlu ayakta tutulmuş olmaları, ulusları tarafından se-vilmemeleri ve günü gelip heykelleri yıkıldığında kendi halklarının buna coşkuya kalkması" açıklamasıyla pekiştirmeye çalışıyor kendine tezini.

Bu sefer Lenin'i de işin içine sokmasıyla, yukarıdaki Lenin'e ilişkin söylediği herhangi bir pa-releli oluşturmuyor. Kaldı ki, Lenin'in yalnız ül-kesiyle kalmadığı, bütün dünyada halen milyon-larca insan tarafından sevildiğini sayın Livanelli unutmamış olsa gerek.

Makalesinin sonuna doğru esas olarak değin-mek istediği M. Kemal meselesine geliyor Z. Liva-nelli "Atatürk'ü yasalar mı koruyor, halk mı?" soru-yu ve kendisi yanıtlıyor: "Elbette halk!" "Hal-kın kendi kurtuluşunu, emperyalizmi, sömür-geli, savdığını ve onun gönlünde taht kurduğunu, ve ayrıca M. Kemal'in milyonlarca insan tarafın-dan sevilen tek lider olup, Lenin, Stalin, Hitler ve Mussolini'den de temel ayrılmının da bu oldu-ğuna" iddia ediyor.

Z. Livanelli son olarak da M. Kemal'i diktatör olmadığını kanıtlamak(!) için daha aktarılmaya değer olmayan, son derece demagojik ve banal bir "anekdot" zikrediyor.

Kemal'ist TC devletinin halihazırda gerek Kürt halkına gerekse sistem dışı diğer bütün oluşum-la-ra karşı yöneltilen ve icraatını bildiğimiz için burda tekrar değinmemiz gereği yoktur. Ancak Kemalizm'in iddelennesi halinde, mevcut devlet yapısını ve pratiğini mutlakla ilgili analizler bağla-mında önemli bir faktör olarak değerlendirmek gerekiyor.

M. Kemal'in Ermeni jenosidini gerçekleştiren "İhtilal Terakki" geleneğinden geldiği, "Turancılık" ideolojisinin ondan devraldığı ve daha sonra-ki ideolojik formasyonu ise, yenilmiş Osmanlı İmparatorluğu koşullarında "realist" atak yapma sonucunda şekillenmediği, tartışması bir gerçek-tir.

M. Kemal'in mimarı olduğu TC'nin tamamen irki-etnik esaslar üzerinde inşa edildiği ve bağır-da yaşayan bütün halkları yok saydığı ve buna bakıldığında da çeşitli katliamlardan geçirdiğini bilmiyen yoktur. Kürdün ve Kürdistan'ın inkar ve yasek edildiği ve bilinen baskı-dinler esasında yaşınlarca insanın katledildiği de bir olgudur. Kürt varlığını yansıtır, dili, kültürü, edebiyatı ve tarihte ilgili değeri ne varsa ya tahrip edildi ya da yasaklandı.

Hitler'in Yahudileri kıyımlardan geçirirken ke-sinlikle varlıklarını inkar etmediğini burda belirt-mek gerekiyor. Z. Livanelli, Hitler'in "Rein Blut" saçmalığının M. Kemal'in "asil kan" dedikinin Almanca tercümesi olduğunu biliyor olmalı. Hal-en başımıza musallat olan "Ne Mutlu Türk'üm Diyene" hükümünün gözardı edilmesini gereki-yor.

M. Kemal'in ölüncüye dek devleti tek parti sul-tasıyla yönettiği ve iki defa da parti kurulma teşebbüsüne karşı nasıl yaklaştığını, parti kurucu-la-rını nasıl yargıladığını ve eski yol arkadaşlarını nasıl "İstiklal Mahkemeleri"nde sorguladığını hep-imiz okumuştur.

Ayrıca Z. Livanelli'nin "M. Kemal, devlet ve yasalar tarafından korunmuştur" şıarı son dere-ce gültüncüdür. Zira, insanları "M. Kemal'e haka-ret etmekten" yargılandıkları ve idari takibata uğ-radıkları gözlenerek bir olay değil. Bu konuda Le-nin mi, Hitler ve Mussolini ile aynı paralellikte, yoksa Hitler'i kendine "göyernen" olarak gördü-ğü ve gerçekten de ideolojik-pratik konumuyla öyle olduğu apaçık olan M. Kemal mi?

Bir de Z. Livanelli'nin görmediği veya görme-mezlikten geldiği nokta; halkın çoğunluğunu mutlak olarak doğruduk açısından "esas ayıracı" olarak telakki etmesidir. Kendisinin de aday ol-duğu belediye seçimlerinde, şu anda eleştirildiği Ş. Karatepe ve aynı zihniyeti paylaşan Z. Erdoğan gibileri Türk halkı tarafından seçilmiştir. K. Ev-ren'in 82 anayasasının yüzde doksanın üzerinde oyle onaylayan Türk halkının M. Kemal'i sevmesi -ki biliniyor- Kemalizmin gerçek yapısını haklı ve doğru olduğunu kanıtlamaya yetmez. Bu ma-kale Z. Livanelli şahsında genelde Türk solunun gerek Kemalizm konusunda gerekse Kürdistan sorunu hususunda paradoksu ve esas açmazıdır. Özel olarak değerli Z. Livanelli'nin bu ve buna benzer değerlendirmelere tevessüm etmesi, bir talihsizliktir.

Üniversitede gözaltılar sürüyor

VAN- Polis, Van 100.Yıl Üniversitesi'nde öğrenciye göz açtırmıyor. Polisle bir kovalamaca içinde olan üniversitede öğrenciler rahatsız. Ekim ayı başlarından itibaren üniversitede polisçe yapılan operasyonlarda Mevlüt Koyun, Kemal Yüzgeç, Metin Canbay ve Fatma İkizer isimli öğrenciler gözaltına alınırken, Fatma İkizer isimli öğrenci daha sonra tutuklandı. Önce gün de Radyoloji bölümü son sınıf öğrencisi Halit Aydoğan okul bahçesinde arkadaşlarıyla gezerek polisçe gösterilmeden gözaltına alındı. Hasta olduğu için tedavi de görüldüğü öğrenilen Aydoğan'ın geçen yıl da gözaltına alındığı ve gözaltında kaldığı 4 günlük süre içinde ağır işkencelere maruz bırakıldığı belirtildi. Gözaltına alınan Halit Aydoğan'ın Araştırma Hastanesi'nde stajyer öğrenci olarak çalıştığı öğrenildi.

TEK işçileri serbest

VAN- Hakkari'nin Xezekyan köyünde Eylül ayında PKK'lilerce götürülen 18 TEK işçisinden üçü Şırnak'ta, beşi de Van'da 18 Kasım günü serbest bırakıldı. 8'i Maraşlı olan 10 işçi de Eylül ayı sonlarında Hakkari'nin Peyvan (Geçitli) nahiyesi yakınlarında serbest bırakılmıştı. Van ve Şırnak'ta serbest bırakılan işçilerin jandarma tarafından gözaltına alınarak sorgunlandıkları öğrenildi.

12 gözaltı daha

DIYARBAKIR- Geçtiğimiz hafta Diyarbakır'da Özgür Halk Bürosu'ndan yedi, ev baskınlarında da altı kişi olmak üzere toplam 12 kişi gözaltına alındı. İHD Diyarbakır Şubesi'nzen aldığımız bilgiye göre, geçtiğimiz Pazartesi günü Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler tarafından Özgür Halk Diyarbakır Temsilciliği'ne yapılan baskında, dergi çalışanlarından Lokman Saçaklı ve Cuma Akın ile büroda misafir olarak bulunan beş işe öğrencisi gözaltına alındı. Ayrıca Diyarbakır kent merkezinde yapılan ev baskınlarında M. Ali ve M. Salih Tanrıkulu ile evlerinde misafir olarak bulunan ve soyadı öğrenilemeyen Mahmut adı bir kişinin de gözaltına alındığı öğrenildi. Başka bir ev baskınında ise Mehmet Örselendi ve Nusriye Kılıncı isimli kişilerin gözaltına alındığı bildirildi. Gözaltına alınanların ailelerinin emniyete yaptıkları başvurulara herhangi bir yanıt vermediği de edinilen bilgiler arasında.

Korucular serbest bırakıldı

VAN- Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine bağlı Mezra beldesinde bir süre önce PKK'lilerce götürülen altı korucudan üçü serbest bırakıldı. Serbest bırakılan korucular ilçe jandarma taburuna gözaltına alındı. Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine bağlı Karçane köyüne 31 Ekim günü PKK'lilerce düzenlenen baskında koruculara ait 120 koyunla birlikte götürülen dört korucudan Ahmet Kaya isimli korucu ile 29 Ekim günü Mezra beldesi yakınlarında 500 koyunla birlikte götürülen Ali Timur ve Esat Timur isimli korucuların, 10 Kasım günü serbest bırakıldıkları öğrenildi. PKK'lilerin serbest bıraktığı korucular aynı gün ilçe jandarma taburuna gözaltına alındıkları bildirildi. PKK'lilerin ellerinde 3 korucu daha bulunuyor.

Korucubaşı da öldü

HAKKARİ- Hakkari'nin Çukurca ilçesine bağlı Aşut (Çiğli) köyü yakınlarında PKK'lilerce taranan korucular arasında yaralı olarak kurtulan korucubaşı Musa Ölzec, tedavi gördüğü hastahane de öldü.

TUHAD açıldı

DIYARBAKIR- Geçtiğimiz ay Diyarbakır Valiliği tarafından bir ay kapatılan Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Dayanışma Derneği (TUHAD) yeniden açıldı. Bir aylık cezanın bitimiyle 11 Kasım Pazartesi günü yeniden açılan Derneğin, barış mücadelesini yükseltmek için faaliyetlerini hızla sürdüreceği belirtildi.

İranlıların koyunlarına el konuldu

VAN- Van'ın Başkale ilçesine bağlı Xaçkan (Şırnak) köyü korucuları ile karakol askerleri İran sınırnı geçerek İran köylülerine ait 500 koyuna el koydu. Başkale ilçesine bağlı Xaçkan köyü korucuları ile karakol askerleri 11 Kasım günü İran sınırnı geçerek İran köylülerine ait olduğu öğrenilen 500 koyuna "PKK'lilere ait oldukları" gerekçesiyle el koydu. Korucu ve askerler koyunları daha sonra Xaçkan köyüne getirirken, köylüler İran yetkililerine başvuruda bulundu. Köylülerin yaptıkları başvuru üzerine İran'ın yetkilileri Başkale Kaymakamı'ndan konu ile ilgili bilgi istedikleri, koyunların ise eksiksiz olarak Xaçkan köyünde bekletildikleri öğrenildi.

Çamur deryasında 'temizlik' tartışması

Susurluk sonrası tartışmaların 'kayıp' kavgası'na dönüştürülme-ye çalışıldığı gözleniyor. Medya, çete-devlet organizasyonunda taraf olanların iddialarıyla 'temiz toplum'a varılabileceği yanılsamasını yaratmaya çalışırken, gündem kaydırmaya yönelik girişimler de sürüyor. Hükümetin Basın Yasası'nda değişiklik girişimi, gündem sapırma ögesi olarak da kullanılıyor.

"Susurluk kazası'nın altında yatan savaş ve kendini bu savaşa göre örgütleyerek çeteleşmiş devlet gerçeği, aynı devlette sorumluluk üstlenmiş politikacılarca tartışılmaya çalışılıyor. Konuyu parlamento içi güç gösterisinde kullanan Mesut Yılmaz'ın devleti ve Genelkurmay'ı hariç tutmaya çalışan açıklamaları öne çıkarırken, olay savaş gerçeğinde ve kriminal düzeyde ele alınmak isteniyor. Bu noktada ise Cumburbaskam Demirel'in 'arzusunu' üzerine, konu 'münferit' sayılmaya çalışılıyor.

Hepsi işin içinde

Olayın çok açık olmasından dolayı her şey sahiplerinin yer yer "açıklama" yapma-

tan kaçınmadıkları görülüyor. Mesut Yılmaz ise, daha çok "yıldızını parlatmak" için, bu kaçınılmazlığı yerine getirenlerin başında geliyor. Ancak, Yılmaz'ın yarım ağız açıklamaları bile bir bütün olarak rejimin ve onun partilerinin çete-devlet gerçeğinde ortaklık yaptıklarını anlamaya yetiyor.

"Kötüye" ve "iyiye" kullanılması demagogisi bir yana bırakılacak olursa; Yılmaz'ın yalanlanmayan açıklamasından, o yıldan bu yana hükümet sorumluluğunu üstlenen tüm parti yönetimlerinin bu "yapı"dan haberdar ve bu "yapı"nın yönetiminden sorumlu oldukları anlaşılıyor.

1983 yılından bu yana şu anda Meclis'te bulunan hemen hemen tüm partiler hükümet sorumluluğunu üstlendi. Buna, açıklamanın sahibi Yılmaz'ın partisi kadar, şimdi "temiz toplum" söylemini kullanmaya çalışan

CHP de dahil. Tabii, koalisyonların "devlet çıkarı için" hızlı destekçiliğini üstlenen DSP, MHP ve BBP de sorumluluktan muaf görülüyorlar.

Bu durumda, tartışmaları izleyen insanların zihninde kimi sorular beliyor: "Madem 'yapı'yı biliyor ve hatta yönetiyorlardı, neden açıklamadılar? Haydi 'devlet sırtı' diyerek gizlendiler; peki Susurluk kazası gibi, çoğu kirliliği orta yere çıkararak kaza sonrası, neden şimdi öğreniyorlar gibi davranıyorlar?... 1983'ten bu yana 'çete' ile ortaklık yaptıkları açıklanan rejim politikacıları, şimdi neyi eleştiriyorlar? Bu yarım ağız üfür bile, tartışmaların 'kayıp' dövişü' biçiminde yorumlanmasını gerektirmez mi? Hepsi çamurun içinde olanlar ve bu tartışmalardan hiç 'temiz toplum' çıkar mı?..."

Gündeme 'Basın Yasası' örtüsü

Tartışma bir yandan kolektif suçluların birbirlerini suçlaması; konuyu daraltma manevraları biçiminde üri-tülmeye çalışılıyor, diğer yandan da gündem değiştir-me çabalarının devreye ko-

nulduğu görülüyor. Refah-yol'un hazırladığı Basın yasası'nda değişiklik öngören tasarrın böyle bir işlev de üstlendiği gözleniyor.

Artık rejim dengeleri için de belli başlı ir odak durumuna gelmiş olan; rejim fraksiyonlarının sözcülüğü ve onların politik yönlendirme gücü haline gelen medya, şimdi ir başka rejim fraksiyonunun "kulak çekme" operasyonu karşısında "basın özgürlüğü"nü savunur görmeye çalışıyor. Muhafif ve Kürt basınının üzerindeki cendereye karşı kılıcı kıpırdatmaya çözümlerini sunuyor. Basın Yasası'nda Refah-yol'un yapmaya giriştiği değişiklikleri protesto etme yarışında. "Basın özgürlüğünün yok edilmesine çalışıldığı" ifade ediliyor; şu anda bir "basın özgürlüğü"nin mevcut olduğunu iddia eden medya odakları, konuyu gündemden başına getirerek susurluk ve ardındaki gerçeği de perdelemiş oluyorlar. Bu noktada, çıktıkları hükümette aynı amaçta; yani gündemi değiştirme amacıyla da bulunmuş oluyorlar. Bu nedenle çoğu insan, bu tartışmayı da 'kayıp dövişü' sözleriyle niteliyor.(HABER MERKEZİ)

ŞEMDİNLİ VE ÇUKURCA'DA ÇATIŞMA

Çatışmalar yoğunlaşıyor

HAKKARİ- Hakkari'nin Şemdinli ilçesi Gerdi bölgesinde PKK'liler ile askerler arasındaki çatışmada 4 asker öldü, 2 asker de yaralandı. Çukurca'ya bağlı Ertoş köyü yakınlarında askerî konvoya PKK'lilerce düzenlenen saldırıda ise 15 asker öldü, çok sayıda asker de yaralandı.

Şemdinli'nin Gerdi bölgesi Rubarak (Derecik) köyü yakınlarında önceki gün (18 Kasım) saat 10.00 sıralarında harekat düzenleyen askerler ile PKK'liler arasında çatışma çıktı. Çatışmada 4 asker öldü, 2 asker de ağır yarandı. Bir asker aracının da tahrip olduğu çatışma sonrasında, yaralı askerler helikopterle Van'a kaldırıldı. Meydana gelen çatışmadan sonra Şemdinli'den bölgeye taktive birliklerinin gönderildiği, çatışmaların yer yer sürdüğü bildirildi.

Sevkiyata karşı eylem

Hakkari'nin Şemdinli'den sonra Çukurca'nın Güney Kürdistan sınırına sevk edilen askerler de PKK'ilerin direnişleriyle karşılaşıyor. 13 Kasım'da Çukurca'dan yola çıkan yaklaşık 100 araçtan oluşan konvoya Güney sınır yakınlarındaki Ertoş ve Kınıyanış (Pirinçeken) köyleri arasındaki bölgede PKK'lilerce roketli saldırı düzenlendi. Saldırı sırasında çıkan çatışmada 15 asker öldü, çok sayıda asker de yaralandı. Yaralı askerler helikopterlerle Van ve Hakkari'deki askeri hastahanelere kaldırıldı.

Yerel kaynaklar saat 14.00 sıralarında meydana gelen çatışmalardan sonra akşam saatlerinde 50 kadar askerî aracın boş olarak Çukurca'ya geri döndüğünü bildirdiler. Aynı kaynaklar çatışmanın meydana geldiği bölgenin akşam saatlerine kadar helikopterlerle bombalandığını da kaydettiler. Çukurca'nın Ertoş, Kınıyanış, Eriş köylerine yönelik yapılan asker sevkiyatına ise ara verildiği öğrenildi.

Bir köylü daha ölü bulundu

VAN- Van'ın Başkale ilçesine bir köylü önce tabura çağırıldı, ardından kafasına iki kurşun sıkılmış olarak ölü bulundu. Bir süre önce de tabura çağırıldıktan sonra kaybolan bir köylü ölü bulunmuştu.

Alınan bilgilere göre, Başkale'ye bağlı Sandere köylülerinden Nusretin Çomak(45) 30 Ekim günü Başkale ilçe jandarma tabu komutanı Eşref Kara'nın çağrışı üzerine tabura gitti. Ancak Çomak geri dömedi. Bunun üzerine Çomak'ın yakınları tabur komutanına başvurdu. Tabur komutanı Eşref Kara, ellelerinde Nusretin Çomak'ın olmadığını ve hiç gömmediklerini belirtmesi üzerine Çomak'ın yakınları geri döndü. 17 Kasım günü ise kaybolan Nusretin Çomak'ın cesedi Hakkari-Yüksekova yol ayırımındaki Yeniköprü yakınlarında bir çukurun içinde kafasına iki kurşun sıkılmış olarak bulundu. Çomak'ın yakınları derin bir çukurun içinde, civar köyün köylüleri tarafından cesedin bulunduğunu ve ip sarkıtarak traktörle yukarı çekilerek kaldırıldığını, daha sonra ise tandıkları için kendilerine haber verdiklerini belirttiler. Yakınları ayrıca Çomak'ın cesedinin helikopterle Çukurca bırakıldığını iddia ettiler. Başkale'de otopsisi yapıldıktan sonra köyüne götürülen Nusretin Çomak'ın 18 Kasım günü toprağa verildi.

Başkale'de ekim ayı başlarında da Hacı Mete(55) isimli bir köylü de tabur komutanı Eşref Kara tarafından çağırıldıktan sonra kaybolmuş, daha sonra ise Başkale yakınlarındaki bir köprü altında kafasına üç kurşun sıkılmış şekilde ölü bulunmuştu. Köylüler her iki olayda da tabur komutanının açıkça rolü bulunduğunu ifade ediyorlar.

Gürpınar'da tabur komutanı imzacıları "biz barış istemiyoruz!" diyerek tehdit etti

Barış tehdit altında

VAN- Her geçen gün büyüyen 'Barış İçin Bir Milyon İmza' kampanyası savaşçı çıkarları olanları ürkütüyor. Van'ın Gürpınar ilçesinde kampanya çerçevesinde imza toplayan HADEP'liler ilçe Jandarma Taburu'na çağrılarak tehdit edildi.

HADEP İlçe Başkanı Tayyar Özmen ile Merkez İlçe Yönetim Kurulu üyesi Fevzi Melet geçtiğimiz hafta ilçe jandarma taburuna çağrıldı. Tabur komutanı, 'kendilerinden izinsiz yapılan' imza toplama faaliyetinin yasal olmadığını öne sürerek, Özmen ve Melet'i "hakkımızda işlem yapılacaktır" şeklinde tehdit etti. Tabur komutanı ayrıca "barış isteyen kim; biz barış falan istemiyoruz" dedi.

Kampanyaya büyük katılım

Van'da Ekim ayında başlatılan 'Barış İçin Bir Milyon İmza' kampanyasına ilgi de giderek artıyor. Van'da şimdiye kadar 10 bin civarında imza toplandı. Van'da HADEP, DBP, Eğitim-Sen, Mühendisler Odası ve Tabipler Birliği bünyesinde 28 Ekim günü başlatılan 'Barış İçin Bir Milyon İmza' kampanyasına toplumun her kesiminden destek geldiğini ve kendilerine üç aylık süre için gönderilen kampanya dilekçelerinin 15 gün içinde tükendiğini belirten HADEP Van İlçe Başkanı Abdulgafur Çemberlitaş, beklemediklerini üstünde imza kampanyasının destek gördüğünü söyledi. Sadece Gürpınar'da küçük bir piritüz çıktığını, ilçe jandarma komutanının imza toplayanlara önce sert çıktığını, ardından durumun normalleştiğini ifade eden Çemberlitaş, savaşın bir an önce bitmesini isteyenle-

rin başında aslında askerlerin geldiğini ve çoğunun imzalarını da aldıklarını sözlerine ekledi. Çemberlitaş iki ay daha devam edecek olan kampanyaya en fazla katılımın Van'da gerçekleşeceğini de emnin olduğunu da söyledi. Sadece HADEP tarafından 4 bin imzanın toplandığı Van'da diğer parti ve kuruluşların da 4-5 bin civarında imza topladıkları belirtildi.

PYSK: Partimiz bağımsızlıkçı politika sahibidir

Baştarafı S.6'da

Saddam'a güvenilemeyeceğini olaylar ve Kürt halkı çok iyi bilmektedir. Her iki tarafa oynanan oyun, "düşmanım düşmanı, dostumdur" politikası olmuştur. Ama bölgenin istikrarsız yapısı, yeni güç dengeleri ve ittifakları her zaman yaratabilir. Partimiz, şu veya bu sömürgeci güçle iş yapılırsa Kürdistan'da iktidar olunamayacağını bilincindedir. Son gelen haberlere bakılırsa, bu kez YNK İran'dan aldığı sözlenen destekle güçlerini toparlayarak başta Süleymaniye kenti olmak üzere belli bazı yerleşim birimlerini ele geçirmiştir. Kürt siyasi partilerine düşen görev, daha öncede elde edilen kazanımları Kürt halkı lehine değerlendirmesi bil-mektir. Gelişmelerde anlaşılıyor ki bu hassasiyeti ne PDK ne de YNK göstermiştir. Bu iki büyük güç, ulusal perspektiflerden ve tarihi sorumluluk bilincinden yoksun hareket etmişlerdir. 1994'ten beri süren iç çatışmaların gerek nedeni hala da anlaşılmalıdır. Oysa Kürt halkı seçimlerle bir ulusal irade ortaya koyarak bir parlamento oluşturdu. Güneyli Kürtler, otonomi talebinden vazgeçerek federasyon talebi etrafında birleştiler.

1992 ve 1995'de olmak üzere PKK güneyli güçlere karşı iki kez savaşa girdi. Güneyde bu tarihi kazanımlara sahip çıkmak, onu korumak ve yavaşlatmak hepimizin görevi olmalıydı. Bu tarihi sorumlulukla hareket edilmediği gibi güneydeki güçler, eski sorunlarına her geçen gün yeni sorunlar katarak çatışma noktasına ve iç savaş çelişğine geldiler. Kürdistan'da hayat felce uğradı, can ve mal güvenliği kalmaz oldu, aç ve peri-

şan halk canından bezdi.

Bu koşullarda YNK İran'la, PDK Irak'la bilinen ilişkiler içine girdi. Partimize göre Güney Kürdistan'daki sorunların çözülmesi ve kalıcı bir barışın sağlanmasının temel koşulları şunlardır;

- * Siyasi partilerin sömürgeci güçlerle olan ilişkilerinin kesilmesi
- * Parlatonun eski bileşimiyle işlerliğe kavuşturulması
- * Tüm siyasi partilerin siyasi faaliyetlerinin serbestçe sağlanması koşullarının yaratılması
- * Kürt Federe Hükümeti'nin işbaşı yapması
- * Ulusal kurum ve kuruluşların yaratılması
- * Ulusal ordunun yaratılması adimlerinin atılması
- * Güney Kürdistan'da nüfus sayımı yapılarak, en kısa zamanda parlamento seçmelerinin yapılması.

Partimizin inancı odur ki, bu koşullar sağlandığı takdirde, Güney Kürdistan'a kalıcı bir barışın gelmesi mümkün olabilir. Bu çerçevede partimizin hem PDK hem de YNK ile çok yönlü ilişkilerini sürdürmekte, tarafların birbirlerini anlamasına iknaya çalışmaktadı.

● Türkiye'deki son gelişmeler RP-DYP hükümetinin iç ve dış politikasını kısaca değerlendirelimiz:

○ "Adil düzen" ve benzeri büyük iddialarla iktidara termanan RP'nin DYP ile kurduğu hükümetin şimdiye kadar giriştiği uygulamalara bakıldığında, temel politikalarda gözle görülür bir değişiklik şurada dursun, öteden beri sürdürülen politikalar kararlılıkla olarak yaşama geçiriliyor. Özellikle RP kadınının bazen giriştiği kimi "farklı" tu-

tumlar da çok geçmeden yontularak geleneksel biçimlere bürünüyorlar. Şu an hangi kapsamda olduğu tam bilinmese de RP de bir başkalaşım var. İktidar olma hürsü ve hükümetler değişse de hep devlete hakim olan "görünmez el" in maharetleri, ekonomik, siyasi, toplumsal ve benzeri alanlarda RP'nin girdiği bu başkalaşımın temel nedenleridir.

İçte politikada Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt ve Kürdistan sorunu dahil temel konularda olumlu bir gelişme olmadı gibi, ülkemizdeki kirlil savaş bütün acımasızlığıyla sürüyor. Cezaevlerinde değişik provakasyonlarla insanlar katlediliyor, "faili meçhul" cinayetler birbirini izliyor, düşüncelerinden dolayı insanlar hapis ve para cezalarına çarptırılıyor. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Dış politikada da RP'nin çabalarıyla geliştirilmek istenen bazı ilişkiler, her ne kadar hükümet ortağı ve diğer bazı muhalefet çevrelerinde tepkiler neden oluyorsa da, bundan gelişmelerin olumlu yönde seyrettiği sonucu çıkarılmamalı. Şimdilik gerçekleşmese de, RP-DYP hükümetinin İran, Irak ve Suriye ile birlikte, özellikle Kürdistan sorununun demokratik ve kalıcı çözümüne karşı olduğu bir sır olmayan bölgesel yeni bazı kombinasyonlar oluşturmak istemesi hatırlatmalıdır.

● Genelde Batı ve özeld Almanya'nın Kürt sorununa ilişkin politikaları konusunda görüşleriniz nelerdir? Kürterin Batı'ya ilişkin politikaları nelerdir ve ne olmalıdır? Batı, Kürt sorununun çözümünde nasıl bir rol oynayabilir?

○ Batı, dünya politikasında ve kültür yaşamında önemli bir yere sahiptir.

Yüksekova'da yine gözaltılı arama

HAKKARİ- Geçtiğimiz Ağustos ayında genel aramadan geçirilen Hakkari'nin Yüksekova ilçesi merkezi önceki gün tekrar arandı. Aramalar sırasında yaklaşık 50 kişi gözaltına alındı.

Yüksekova ilçe merkezinde bulunan tüm ev ve işyerleri 17 Kasım günü asker, polis ve özel timler tarafından arandı. Sabah saat 0.1'den 0.5'e kadar yapılan aramalar sırasında, çoğunluğu Yüksekova'nın Oramar bölgesinden göçertildikten sonra Yüksekova'ya yerleşen köylülerden oluşan yaklaşık 50 kişi gözaltına alındı.

Gözaltına alınanlar için "arandığı, yardım yataklık yaptığı ya da şüphe çektiği" gibi gerekçelerin gösterildiği öğrenildi. Gözaltına alınanların ilçe jandarma taburunda sorgulandıkları bildirildi.

Yüksekova ilçe merkezinde Ağustos ayında da ilçenin giriş çıkışları kapatıldıktan sonra sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş, yaklaşık 8 saat süren bir genel aramada sonrasında 120 kişi gözaltına alınmıştı. Gözaltına alınanların 40'ı daha sonra tutuklanmıştı.

güç durumuna getiren hiç kuşkusuz ABD ve Batı'nın teknolojisi ve silah satışları olmuştur. Keza İran'da da yapılan budur. Sekiz yıl süren İran-İrak savaşında, bu ülkeleri kimler silahlandırdı? Halepçe'de beş bin Kürt katleden kimyasal silahları, Saddam kimlerden sağladı? Batı ve ABD kendi silahları ile Kürtleri katleden canavarlar yaratıyor, ne zaman ki bu canavarlar sonradan kendi başlarına buyruk haline gelince çoğu kez artık geç kalmış oluyor. Tüm bu saydığımız nedenlerden dolayı, Batı ve ABD'nin Kürtlere karşı bir sorumluluk taşımaktadır.

Batı, Kürt sorununu çözümünde önemli bir rol oynayabilir ve oynamalıdır. Küçük bir ülke olan Norveç, İsrail ile Filistinliler arasında arabuluculuk yaparak, tarafları barış masasına oturttü. Böyle bir yöntem Kürt sorununu çözümünde de denenebilir. Burda Kürtlere düşen önemli bir görev vardır; Kürtleri temsil edebilecek ciddi bir muhatap yaratmak. Herkes kendi sorumluluk ve görevlerini yerine getirirse, Kürt sorununu çözümünde bir yol açılabilir.

Biz PYSK olarak bu konularda yapımıza düşeni yerine getirmeye, Kürt sorununu demokratik ve adil bir şekilde çözümüne çabalamada katkılarımızı sunmaya hazırız. Diğer Kürt partileri ile birlikte bir muhatap yaratmak konusunda üstümüzde düşeni yapmaktan kaçınmayacağız.

Partimizin çeşitli konulardaki görüş ve önerilerini kamuoyuna duyurmada aracı olduğunuz için sizlere teşekkür eder çalışmalarımızda sonsuz başarılar dileriz.

Kürdistan'ın Birinci Dünya Savaşı'nda dörde bölünmesinde Batı Avrupa ülkelerinin birinci derecede rolleri olmuştur. Batı uzun yıllar Kürt sorunu ile ilgili bir suskunluk politikası gütmüştür. Bu tutum onları Arap dünyası ile Türkiye ve İran'la çok yönlü ekonomik ve politik ilişkiler içinde olmalarından kaynaklanmıştır. Almanya'nın tutumu Kürtlere karşı pek farklı olmamıştır. Almanya, Türkiye ile her zaman yakın bağları olan bir ülke olmuştur. Batı, son yıllara kadar, Kürt sorununun çözümüne ilişkin ciddi bir çaba içine girmedi. Son yıllarda yapılanlar da halen ürtünü vermiş değil.

Seyit Rıza, 15 Kasım 1937'de Elazığ Buğday Meydanı'nda idam edilmişti

Kırık bir sazdır 38

Ezgi FIRAT

Takvim yapıları 15 Kasım 1937'yi gösterdiği gün, Elazığ Buğday Meydanı'nda Kürt tarihine kapkara bir yaprak daha düşmüştü. Dersim Ulusal Hareketi'nin lideri Seyit Rıza, beraberinde oğlu Resik Hüseyin olmak üzere, Şexan aşiret reisi Hesso Seydi (Seyd Hüsen), Yusufan aşiretinin reisi Qemer'in oğlu Fındık Ağa, Demenan aşiret reisi Cebrail'in oğlu Hasan Ağa, Kureyşan aşiretinden Ulkiye oğlu Hasan ve Mirza Ali oğlu Ali aslıdır. Bu idamlara beraber Dersim Başkaldırısı bozguna uğrar. Zaten ayaklanmanın ideologlarından Alişer, Seyit Rıza'nın yeğeni Reber'in adamlarından Zeyneli Aliye Topi tarafından, tuzağa düşürülüp, kallesçe katledilmiştir. Seyit Rıza'nın eşi Besé Xanım'da, Türk askerlerinin eline geçmemek için, Dersimin yüksek uçurumlarından birini tercih eder. İhanet ve imkansızlıklar yarattığı koşullar sonucu başarısızlıkla sonuçlanan ayaklanma, peşinden katliamlar ve sürgünler getirir. 1938'den sonra, Dersimlilerin tarihinde yeni bir sayfa açılır. Bu öyle yaman bir sayfadır ki, halkın ulusal bilincini büyük oranda yokeden bir sürecin başlangıcı olur.

Seyit Rıza kimdir?

Seyit Rıza, Şeyh Hesenan aşiretinden Seyit İbrahim'in dört çocuğundan en küçüğüdür. Dersimliler Seyit İbrahim'e baba anlamına gelen "babo" sıfatını uygun bulmuşlar. Çünkü, Seyit İbrahim onlara bir baba gibi yakınmış. Bundan dolayı da Dersimliler Seyit Rıza'ya "Lacé Babo" (Babanın Oğlu) lakabını takmış. Babası, akıllı ve bilgili olduğu için aşiret reisliği ona bırakmış. Seyit Rıza, reisi olduğu aşireti ve diğer Dersim aşiretleri tarafından sevilip sayılan bir insandır.

Nuri Dersimi, Seyit Rıza'yı anlatıyor:

"Seyit Rıza, neşeli ve şakayı seven bi-

riydi. Kendisini ziyarete gelenlerin -kim olursa olsun- önüne koşar, fakirlere yardım eder ve herkese elinden gelen iyiliği yapardı. Kendisi daima fakirdi. "Ben fakir bir Rızoyum" derdi. Her işte aşiret fakiriyle görüşüp, tartışır ve onların reyini almadan asla bir teşebbüste bulunmazdı. Aşiret fertleriyle bir sofraya oturur, güler ikramlar eder, yaşlılara hürmet, küçüklerle bir kardeş muamelesi yapar ve bütün Kürtlerin kardeş olduklarını tekrar ederdi. Kürtlüğün esaretten kurtulması, bağımsız ve hür bir vatana kavuşması için, her Kürdün çalışmaya ve gerektiğinde ölmeye borçlu olduğunu ilan ederdi."

Mustafa Kemal, Kürtlere ihanet ediyor

Türklerin özellikle Cumhuriyet'ten sonra Kürtlere karşı bağlatıldığı sindirme ve yoketme politikaları aydın Kürtler tarafından tepkiyle karşılanmış ve karşı örgütlenmeyi doğurmuştu. İstanbul ve Diyarbakır'da açılan Kürt demokelri ulusal uyanışın ve başkaldırının altyapısını örgütler. İşte Koçgiri, Şeyh Saîd, Ağrı Dağı, Dersim ve diğer ulusal başkaldırılar bu demokelrin çatısı altında örgütlenir. Kürdistan Teâlî Cemiyeti'nin büyük bir fonksiyonu olur. Dersim ve Koçgiri ayaklanmalarının önderlerinden Nuri Dersimi, Teâlî ve İhtimal Cemiyetleri üyelerindendir. Ayrıca Koçgiri'li Alişer, demokelrin Kürdistan şubelerinin açılmasında büyük bir rol oynar. Mustafa Kemal'e beraber "Kurtuluş Savaşı"na bizzat katılan Kürt ileri gelenleri Kemal'in ihanetle karşılaşıncı isyan bayrağı çekerek, Mustafa Kemal'in kongre yaptığı Sivas'ta Koçgiri ayaklanmasını başlatır. İmranlı'yı ele geçiren Kırt savaşçıları, buraya Kürdistan bayrağı asar. Fakat bu sevinç kısa sürer. Koçgiri yenilir. Hükümet kısmen af çıkarır. Ayaklanmanın bastırılmasından sonra Alişer, Dersim'e geçer.

Saldırı Newroz gecesi başlıyor

Alişer ve Nuri Dersimi'nin stratejileri

doğrultusunda hareket eden Seyit Rıza, Türk Devleti'ne karşı bağımsızlık mücadelesi vermeye başlar. Çünkü artık Kürtler Türk Devleti'ne güvenmiyorlardı. Mustafa Kemal ve yönetimi, Kürtlere verdikleri sözlerde durmuyor, sürekli Dersim'in üzerine asker sürüyorlardı. 1935'te çıkarılan "Tunceli Kanunu"yla, Dersim'e saldıranın meşru zemini hazırlanmıştı. Öteyandan İsmet İnönü, Lozan'da, Dünya Devletleri'ne karşı, Kürt halkı için verdiği vaatleri çoktan unutmuştu. Önderleri Şeyh Saîd örneği duruyordu. Artık Türklere boyun eğmeyeceklerdi. Türkler, 21 Mart 1937'te Harçık suyu üzerindeki tahta köprüünün yakılması üzerine saldırıya başlarlar. Çok şiddetli çatışmalar yaşanır. Fakat yetersiz muhimmat ve kan davalarıyla çalkalanan aşiretlerin dayanma gücü çok değildir. Bir de ulusal bilinçten yoksun oluşları, birbirlerini güvenmemeleri ve ayrıca Türk kuvvetlerinin çok üstün bir donanımına sahip olması ayaklanmanın başarı şansını azaltıyordu. Gidişatta onu gösteriyordu. Özellikle bazı aşiretlerin Türk kuvvetlerinden yana çıkması (Yusufanlılar gibi) veya tarafsız kalması Seyit Rıza'yı zor durumda bırakıyordu. Bunun üzerine, dönemin güçlü devletlerinden yardım isteme fikri doğuyordu. Alişer'in Rusya ya da İran'a gidip destek istemesi söz konusuydu. Fakat, gidemeden katledilmişti. Nuri Dersimi, Dersim Generali Seyit Rıza adına, İngilizler'e bir mektup göndererek yardım istiyordu. Ancak İngilizler, Güney Kürdistan'daki mevcut durumlarının bozulmasından korktukları için bu çağrıya cevap vermediler.

Seyit Rıza, İngilizlerden yardım istiyor

Sayın Bakan, Yıllardan beri, Türk Hükümeti Kürt halkını asimile etmeye çalışmakta ve Kürt dilinin gazete ve yayınlarını yasaklayarak, anadillerini konuşanlara ezizyet ederek, Kürdistan'ın bereketli topraklarından gidenlerden bir bölümünün telef

olduğu Anadolu'nun çorak topraklarına, zorunlu ve sistemli göçler düzenleyerek, bu halka zulmeder. (...) Üç aydan beri ülkemde, tüyler ürpertici bir savaş sürüyor. Savaş olanaklarının eşitsizliğine ve bombardıman uçaklarının, yangın bombalarının, boğucu gazların kullanılmasına rağmen, ben ve yurtaşlarım, Türk ordusunu başarısızlığa uğratık. (...) Sayın Bakan, en derin saygılarımı kabulünü rica ederim.

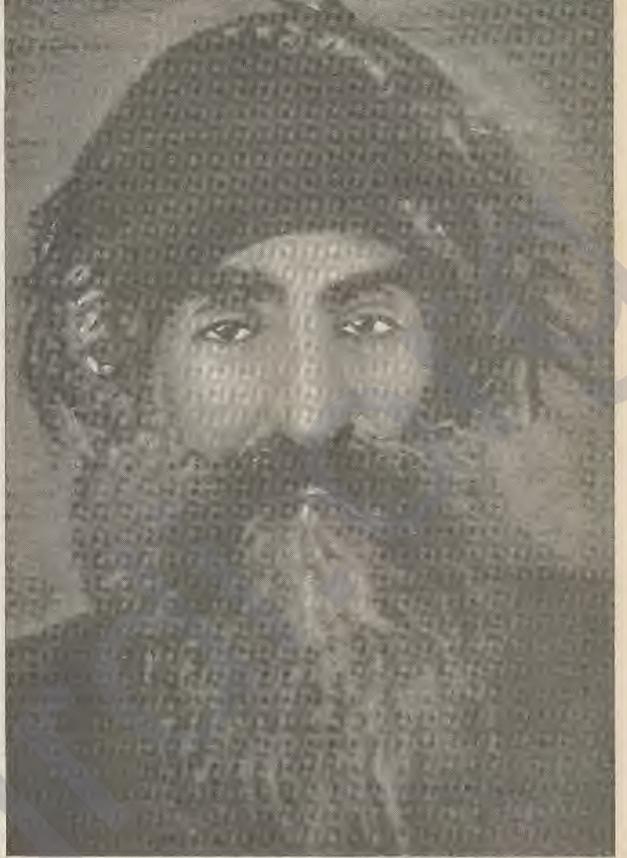
Seyit Rıza-Dersim Generali/Dersim Kürdistan/30 Temmuz 1937

İngilizler, Türkleri destekliyor

Türkler, Kürtlerin bütün ayaklanmalarını bilinçli olarak "dış mihraklar"ın kışkırtması olarak göstermeye çalıştılar. Ancak, gerek Seyit Rıza'nın yukarıda bir bölümünü okuduğumuz mektubuna, gerekse diğer Kürt önderlerin yaptıkları başvurulara olumlu bir yanıt vermemişler. Bu dönemin belgeleri çevrilip yayımlanmıştır. İngilizlerin, Kuzey Kürtlerini destekler mahiyette herhangi bir belgeye rastlanılmadığı gibi Türkler'e "soykırım" destekler mahiyette mesajlar gönderdiklerine dair belgeler vardır. Örneğin, İngiliz Hükümeti'nin, 5 Ekim 1937 tarihli mektubu. (Bkz. M. Kalman, Dersim Direnişleri)

İhanetin bedeli ihanet

Seyit Rıza'nın idamından sonra 59 yıl geçmiş. Geriye dönüp baktığımızda, bu katliamın sanıklarının ödüllendirilmiş hatıraları düşünür aynalarımıza, Kürdistan'da kulak kesince ödüllendirilen askerler gibi... Ayrıca kendi halkına ihanet edenleri de ödüllendirmişlerdir devlet. Yapılan ihbarların ve ihanetlerin bedeli olarak bu insanlara "ölüm" reva görülmüş, ihanetin bedeli ihanete ödenmiştir. Dersim katliamını gerçekleştirenler de birbirilerini ödüllendirmişlerdi; Mustafa Kemal, İsmet İnönü, Genenal Abdullah Alpdoğan gibi...

Öfkeye kitlemiş paslı bir hançerdir Dersim

Dersim'de hüznün uzupuzun bir irmağın akar tarihin dem tutan çardağından. Dersim'de candarma dönüp arkasına bakmaktan korkan yolcudur geride bıraktığı yangından utanır. Dersim'de zaman otuzsekizin çeyreğine takılmış namussuz bir soykırımdır yelkovanında insan cesetleri taşıyan. Dersim'de tarih TC'dir-devletler General Alpdoğan ve Misti Kor'dır

Küçük kardeşin boynunu vurduran Allahsız bir Sultan'dır. Dersim'de tarih kızıklarına bulanan Münzur'dur sesinde "Lemin Dayé" feryadı taşıyan. Dersim'de öfke kitlemiş paslı bir hançerdir mirasın otuzsekizinci devralan. Ve Dersim'de insan.. Seyit Rıza'dır.. Besé'dir Alişer'dir.. Zarife'dir. Ve Dersim'de kavga çoşkun bir "Dilo yemman" türküsüdür.

Bir ülke bir ilçe ve bir gazeteci Güneşi bıçaklamak

Sellahattin BULUT

Kürt halkının üzerinde yaşadığı koca bir coğrafyayla birlikte, önce ikiye, daha sonra da dörde bölündüğünü, günde bir kaç kez gizli gizli dinleyip de doymadığım ve her dinleyişten sonra bir sır gibi sakladığım Kürtçe bir kasetten ve okuya okuya eskittiğim yasağı bir kaç kitaptan öğrenmişim. Ama Mazi- dağ'ı'nı görüp tanıdıkten ve orada (Fosfat Te- sisterinde) iki yıl kadar çalıştıktan sonra ülke- nin aslında ne ikiye ne de dörde, param parça olduğunu anladım.

1975-76 yıllarıydı. Gançoyi ve Yakubi aşiretleri arasında yıllardan beri kan davasıdır sürüp gidiyordu. Gerçi aralarında mayın tarla- sı ya da dikenli tel gibi bir şey yoktu ama Mar- din'in o küçük, şirin ilçesi Mazıdağı, bu düşün- manlık yüzünden adeta ikiye bölünmüştü.

İlçenin doğusundaki mahallede Gançoyliler,

hallesindeydi. Hastahane, yatılı bölge okulu ve ortaokul Gançoyi, buna karşılık lise ise Ya- kubu mahallesindeydi. Yakubilerin birisi has- talandığında ancak asker ya da polis koruma- sında hastaneye gidebilirdi. Her zaman koru- ma da istenemediğinden Yakubiler, hastalarını çoğu zaman ilçeye 70 km. uzaklıktaki Mardin ya da Diyarbakır'a götürürlerdi. İlkokulu biti- ren Yakubi çocukları, Gançoyi mahallesindeki ortaokula gidemiyorlardı. Onun için öğrenim- leri yarıda kesilirdi. Gançoyi çocukları ise or- taokulu bitirdikten sonra Yakubi mahallesin- deki liseye gidemiyorlardı. Bu okullardan en çok tarafsız olan kabile çocukları istifade eder- di. Bu yüzden de Bileçki ve Mala Şeşé kabile- lerinde okuma oram Yakubi ve Gançoyi aşiret- lerine oranla daha yüksekti.

Muhtarlık seçimlerinde fazla bir sorun ol- mazdı. Her aşiret mahalle muhtarını kendisi seçerdi. Ama belediye seçimleri öyle değildi. Tarafsız halk üzerinde baskı kurulur, taşlı so- paılı kavgaların yanı sıra o gün silahlar konu- şurdu. Kazanan kişi resmiyette bütün ilçenin belediye başkanı sayılırdı ama fiiliyatta yalnız mensubu olduğu aşirete ve mahalleye hizmet götürürdü. Zaten birisi Yakubi ve diğeri de Gançoyi mahallesinde olmak üzere iki tane belediye binası vardı. Seçimi kazanan kişi kendi tarafındaki binayı açar, diğer bina ise bir dahaki seçime kadar kapalı kalırdı.

Hatip Kapçak ile o yıllarda, böyle bir or- tamda tanıştım. İlk ve ortaokulu bir şekilde il- çede bitirmiş, daha sonra Diyarbakır Öğret- men Lisesine girmişti. Gözüpek, atlgan, kor- kusuz bir gençti. Diyarbakır'da kaldığı yıllar- da okuldaki faşistlere karşı en önde çarpışıyor- du. Mazıdağı'nda da feodal gerici güçlere kar- şı arkadaşları ile birlikte aktif mücadele veriy- ordu.

1977-78 yıllarında KUK hareketi Mazıda- ğı'ndaki örgütünü kurmuş, ilçedeki TÖB- DER, TÜM-DER ve Sosyal Yardımlaşma gibi demokelrele yoğun bir çalışma yürütüyordu. Hatip Kapçak'ın KUK hareketine katıldığı o yıllarda oldu. KUK örgütü daha sonra Hatip'in de içinde bulunduğu DDGD (Devrimci De- mokratik Gençler Derneği)ni açarak legal çalışmaya büyük bir hız verdi.

Mazıdağı'ndaki arkadaşlar kendilerine ye- tiyorlardı. Bildiri dağıtıyorlar, duvarlara yazı- lar yazıyorlar, afişler asıyorlardı. Demokelrede seminerler veriyorlar, eğitim çalışmalarını yapı- yorlar, geceler tertipliyorlar ve Kürtler için önem arzeden günlerde anmalar yapıyorlardı.

1977-78 yıllarında KUK hareketi Mazıda- ğı'ndaki örgütünü kurmuş, ilçedeki TÖB- DER, TÜM-DER ve Sosyal Yardımlaşma gibi demokelrele yoğun bir çalışma yürütüyordu. Hatip Kapçak'ın KUK hareketine katıldığı o yıllarda oldu. KUK örgütü daha sonra Hatip'in de içinde bulunduğu DDGD (Devrimci De- mokratik Gençler Derneği)ni açarak legal çalışmaya büyük bir hız verdi.

Mazıdağı'ndaki arkadaşlar kendilerine ye- tiyorlardı. Bildiri dağıtıyorlar, duvarlara yazı- lar yazıyorlar, afişler asıyorlardı. Demokelrede seminerler veriyorlar, eğitim çalışmalarını yapı- yorlar, geceler tertipliyorlar ve Kürtler için önem arzeden günlerde anmalar yapıyorlardı.

Newroz'un coşkusu ve ateşinin aydınlığı karşısında ilçenin üzerine çöreklenmiş o çağ- dızi karanlık yavaş yavaş küçülüyor,ufalıyor, kayboluyordu. 1979 yılında Mazıdağı'na gitti- ğimde çok şaşırılmıştım. Gördüğüm manzara karşısında neredeyse sevinçten uçaktım. Ya- kubu ve Gançoyi gençleri birbirine karışmış, adeta bir yumak olmuşlardı. Beraber köy çalışmalarına gidiyorlar, dolaşıyorlar, herkes di- lediği mahalledeki okula gidiyor, aynı sinema- ya gidiyorlar, yan yana oturuyorlardı.

Aşiret çelişkilerinin en aza indirilmesi, düş- manlığın kaldırılması, Yakubi ve Gançoyi gençlerinin sarmış dolaş ilçede gezinmeleri, Mazıdağı adliyesinin, polis ve jandarma kar- akolunun hoşuna gitmiyordu. Ama yapacak pek birşeyleri de yoktu.

Derken 12 Eylül darbesi oldu. Dernekler kapatıldı, gençler beşer onar gruplar halinde alınıp, işkenceden geçirildi, tutuklandı. Mazi- dağı'nda iyilikten ve güzelliğinden yana bir çalış- ması olan her kim var idiyse yakalanıp zindanlara atıldı.

Bedirhan EPÖZDEMİR

Bu da iş mi yani? güneş nasil bi- çaklanı? Üstelik karanlıkım gö- beğinde. Demeyin olur, olur bal gibi olur. Güneş etkin bir silahtır, karan- lığa karşı. Görmüyor musunuz, sa- bahın şafağından akşama dek nasıl kovalayanı pervasızca gölge tara- findan? Ama ele avuca sığmıyor gü- neş. Ne edip-yapıp, bir yolunu bu- lup, her gün yeniden doğuyor. Ka- ranlığı yara yara, mahzenleri dele dele. Güzelliğin, aydınlığın müjde- cisi oluyor, her gün yorulmadan.

Kim korkar güneşten ve aydınlık- tan? Kim sever karanlıkları, kör dehlizleri? Aydınlıktan korkanlar, karanlıktan medet umanlar güneşin düşmanları. Onun için habire saldı- rıyorlar. Boğmak, bir daha doğma- mak üzere entrikalar kuruyorlar. Ama nafile... akan suya kilit vurula- bilinir mi? Güneşi boğmak, tutsak etmek olası mı? elbette değil. Bu ne- denle güneş kazanacak, eninde-so- nunda. Paslı, köhne, karanlık silah- ları v veya geç gereği tepecek.

Güneşi içenlerin türküsünü hay- kırmış yillarca ozan. Ulu cevizin güğesinde güneş saldıranları nile- getirmiş, bir çilekçe insan. Ne sal- dırganlar huylarından, ne de güneşi içenler sevdalarından vazgeçmişler. Bu akıp gitmiş böyle, yüzyıllarca. Daha da akıp gidecek, bir süre anla- şılır. Taki güneşin kızgın ışınlarını emip-büyüyene güneşin çocukları; kör dehlizleri, karanlık tünelleri yer- le bir edene dek sürecek bu kavga.

Niye yazıyorum tüm bunları, saç- malıyor muyum yoksa? Ama durun karar vermeyin hemencecik. Sizin güneşiniz hiç katledildi mi? Soluk- ladığımız havayı birileri sizden esir- gedi mi? Gökyüzünden yıldızınzı kaydı mı aniden? Akan suyunuz hiç kilitlendi mi? Hemen karar verme- yin, düşüncün bir nezbecik. Yanıtınız "evet" ise kuşku yoktur, siz anlar- sınız beni.. Çünkü ancak sizler bilir- siniz güneşin, suyun, havanın ve yıl- dızların kadir ve kıymetini. Sözlüm yanıtı "hayır" olanlara. Anlamanız da ben kızmıyorum sizlere. Çünkü

25 Kasım 1933 tarihinde karanlık güçler tarafından kapatılıp, şehit edilen güzel insan, eski DEP ilçe Bşk. Av. Şevket Epözdemir'in anıtı.

ziz yaşamadınız tüm bunları. Belki de bilincinde değilsiniz tüm olanla- rın. Ama henüz geç değil. Lütfen bi- lincine varın artık, beraberce bölme- nin ve paylaşmanın erdemine. Ama asıl sözüm başkalarına. Ya- ni karanlığı bilerek sevenlere, aydın- lığı arkadan hançerleyenlere ve per- vasızca barışa, dostluğa, kardeşliğe, hoşgörüye, iyiliklere, güzelliklere kurşun sikanlara, Kimsiniz, nesiniz, necisiniz? soramazsınız bu soruları

zaman-zaman kendinize. Bir güneşim vardı, benim. Katlet- tiniz onu. Suyumu kestiniz. Suyumu kestiniz, solukladığım havayı çok gördünüz. Ve yıldızım kaydırdınız gökyüzünden. Şimdi susuz ve soluk- suzum. Güneşim hançerlendi, yıldız- ınzı parlamıyor artık. Dünyam kap- karanlıktı. Sevmiyorum artık şiirleri, dizeleri. İnanmıyorum onlara. Şimdi birer yalancı onlar benim gözümde.

Bırakmadınız, tadına erişelim do- yasıya barışın. Çok görüldü bize "barış çözeği". İstenilseydi kardeşlik bir ulu çınar gibi büyürdü. Hoşgö- rüydü, toleranstı onun suyu. Belli ki karşıdır, birileri tüm bunları. Bun- dandır varamıyoruz iyiliklerin, gü- zelliklerin, kardeşliğin tadına. Oysa hep güzel günler, güneşli günler düşler durduk. Üstelik kör karanlığın göbeğinde, kargaşalardan

Hatip Kapçak, 18 Kasım 1992'de Mazıdağı'nda Hizbi-Kontra tarafından katledildi.

batısındaki mahallede ise Yakubiler oturuyor- lardı. Bu iki mahalle dar bir sokak ile birinin- den ayrılmıştı. Yakubiler bu sokağın bir başı- na, Gançoyliler de diğer başına kadar gidebili- yordu. Sınır olarak kabul edilen bu ara yerde her iki tarafla da düşmanlığı olmayan Bileçki kabilesi oturuyordu. Yine kimsede düşmanlı- ğı olmayan Mala Axé (Mala Şeşé) kabilesi de Yakubi mahallesini sınırları içinde sayılmakta birlikte sınır hattına yakın yerlerde kalıyorlar- dı. Ayrıca ilçenin adliyesi, polis karakolu, as- kerlik şubesi, bankalar, zirai donatım kurumu, orman dairesi başkanlığı, MTA ve sinema gibi kurum ve kuruluşlar da yine o sınır olarak ka- bul edilen her iki mahalle arasındaki alanda kurulmuştu.

Her aşiretin ilkokulu ve camisi kendi ma-